

♦ CAPÇALERA ♦

REVISTA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Abril 2024 · Núm. 196 · 8 €

MASSACRE DE PERIODISTES

En només mig any, Gaza es converteix en el conflicte de la història més mortífer per als professionals de la comunicació

Millor Banca Privada a Espanya

Per sisena vegada els últims deu anys, CaixaBank, elegit l'any 2024 **Millor Banca Privada** a Espanya per *Euromoney*.

Per tota una trajectòria estant a prop dels clients i oferint una àmplia gamma de serveis exclusius, també hem estat reconeguts com a **Millor Banca Privada per a UHNW**, **Millor Banca Privada en Gestió Discrecional de Carteres** i **Millor Banca Privada en Serveis Family Office** a Espanya l'any 2024.

Gràcies a tots per fer-ho possible.

CaixaBank
Banca Privada

05

CARTA DEL DEGÀ
PERIODISME EN TEMPS DE GUERRA

TEXT Joan Maria Morros

06

REPORTATGE
PERIODISME CONSTRUCTIU

TEXT Susana Pérez-Soler

10

ENTREVISTA
PLÀCID GARCIA-PLANAS
"SER REPORTER ÉS UNA MANERA DE VEURE EL MÓN"

TEXT Jordi Rovira
FOTO Sergi Reboredo

14

REPORTATGE
QUAN LA MENT DIU PROU

TEXT Alberto Gómez
IL·LUSTRACIÓ Natàlia Pàmies

20

REPORTATGE
ELS MÉS VULNERABLES

TEXT Carme Escalles

24

REPORTATGE
UN BITLLET NOMÉS D'ANADA

TEXT Francesc Ponsa

28

REPORTATGE
TRANSMÈDIA CORPORATIVA

TEXT Elisabet Carvajal
IL·LUSTRACIÓ Teresa Calvo Viniegra

34

LES FOTOS DEL PAYO LARGO

TEXT Alberto Gómez
FOTOS Esteve Lucerón

40

DOSSIER
MÉS MORTS QUE MAI

TEXT Anna Pruna Galdon

44

DOSSIER
LA LLISTA DE LA VERGONYA

TEXT Comitè per a la Protecció dels Periodistes

58

NOVETAT EDITORIAL
CONTINGUT CLAU

TEXT Ismael Nafria

62

REPORTATGE
NELLIE BLY

TEXT Eudald Coll

66

REPORTATGE
REVISTES DE RÀDIO

TEXT Josep Maria Figueres
FOTO ARCA (Biblioteca Nacional de Catalunya)

70

REPORTATGE
OPERACIÓ COLOMBO

TEXT I FOTOS Marta Saiz i Bernat Marrè

DOSSIER
MASSACRE DE PERIODISTES

78

WEBS / LA XARXA
Àlex Barnet

80

LLIBRES
Joan Palomés

82

LA FOTO
Anònim

84

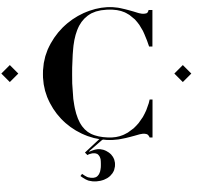
OBITUARIS

86

DIA A DIA
Francisco J. Rodríguez Baena

98

COM ENS VEU...
Alba Domingo

REVISTA CAPÇALERA
Núm. 196

EDITOR Col·legi de Periodistes de Catalunya

DIRECTOR Jordi Rovira

CONSELL EDITORIAL Francesc Canosa, Joan Maria Morros, Ismael Nafria, Núria de José, Xavier Puig

CORRECTORA Susanna Jiménez

DOCUMENTACIÓ Núria Comellas Gaya

DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Laia Guarro

SECRETÀRIA Alicia Llamazares

PUBLICITAT Martí Calsapeu / Xavier Puig

FOTO PORTADA Alamy

REDACCIÓ

Col·legi de Periodistes de Catalunya

Rambla de Catalunya, 10, principal

08007 Barcelona

T 933 171 920

comunicacio@periodistes.cat

www.periodistes.cat

DEMARCACIONS

Nou del Teatre, 1, 1r, 1a · 17004 Girona,

T 972 209 162

Rbla. Ferran, 21, 8è A · 25007 Lleida,

T 973 240 044

August, 5, 1r, 1a · 43003 Tarragona,

T 977 245 454

Ramon Berenguer IV, 26, prl · 43500

Tortosa, T 977 442 490

Plana de l'Om, 6, 1r · 08241 Manresa

T 938 723 720

JUNTA DE GOVERN

DEGÀ Joan Maria Morros

VICEDEGANS Jordi Grau, Josep Baubí,

Laura Alcalde, Esteve Giral, Núria de José

i Mar Martí

SECRETARI Xavier Vilà

TRESORER Jordi Català

VOCALS Pipo Serrano, Enric Sierra,

Laura Saula, Cristina Salvador, Susanna

Quintana, Rosa Gil, Montse Palau, Maria José

Recoder, Jordi Margarit, Cristina Calderer,

Abraham Orriols, Nil Via, Gemma Sánchez,

Magda Gregori, Ester Medico, Marta Bonilla,

Arnau Martínez i Eduard Font.

GERENT Martí Calsapeu

DIPÒSIT LEGAL GI.358-89

ISSN 1135-1047

IMPRESSIÓ Rotimpres

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

CENTRE DE FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT

Cursos en diferents formats i nivells centrats en les habilitats professionals i l'emprenedoria, el periodisme digital, la comunicació corporativa i les tècniques de periodisme i comunicació

- » Fotografia amb el mòbil: millora i retoca les teves creacions!
- » Com dissenyar i comunicar la teva marca personal en les xarxes socials
- » Taller de perfeccionament de locució de productes audiovisuals
- » Comptabilitat i fiscalitat per a periodistes *freelance*
- » Webinar: Com multiplicar la potència de ChatGPT amb l'ús de *plug-ins*
- » Com gestionar una crisi en totes les seves etapes. Nivell avançat
- » *Branded content*
- » Tècniques de *storytelling* persuasiu per a l'àmbit professional
- » Màrqueting per correu electrònic
- » Com monetitzar el teu propi contingut
- » Verificació a internet i xarxes socials
- » Coneix Meta Business Suite i el compte comercial
- » Programa superior en Digital Media Management
- » Vídeo *storytelling* amb el mòbil per a les teves xarxes socials
- » Lobbime. Assumptes públics i influència: l'art de representar interessos
- » Taller d'intel·ligència artificial: tècniques de generació de continguts per a periodistes
- » Programa avançat d'estratègia en xarxes socials
- » 15 claus per crear una *newsletter* d'èxit
- » Webinar Aprèn a utilitzar la nova xarxa Threads
- » Webinar Usa Canva de forma professional
- » Webinar Eines i apps per gestionar la informació i crear continguts
- » Curs avançat de comunicació inclusiva i no sexista
- » Elaboració d'un pla de comunicació
- » Practica el periodisme mòbil (Mojo)
- » Com escriure un discurs oral
- » Taller en línia de pòdcasts per a periodistes. Nivell avançat
- » Perfecciona les teves habilitats com a formador/a
- » Anàlítica web per a periodistes
- » X vs. Mastodon, SkyBlue & Threads
- » *Apptualitza't!* Eines de productivitat que et faran la feina més fàcil
- » Registre d'empreses en xarxes socials

Programació gener/març 2024
Més informació i inscripcions a www.periodistes.cat/formacio

Periodisme en temps de guerra

Ara fa una mica més de dos anys, els periodistes i el periodisme, de casa nostra i de tot el món, ens trobàvem davant d'un escenari que poques vegades s'ha donat a Europa els últims anys: la guerra entre Rússia i Ucraïna. I n'hem estat parlant molt, aquests dos últims anys, i fent debats i reflexions sobre com és informar en un escenari com aquest.

Al Col·legi de Periodistes de Catalunya hem tingut unes quantes sessions d'aquest tipus amb periodistes i fotoperiodistes que han estat enviats especials a Ucraïna per explicar què està passant. Professionals que han estat, a vegades, testimonis a primera línia de foc. I amb aquest conflicte ben viu, ara fa mig any, ens vam trobar amb un altre escenari similar: la guerra entre Hamas i Israel. Aquest conflicte, segons els experts, pot suposar un abans i un després en la

Foto: Wafa (APA Images)

"UN ASPECTE MOLT DOLORÓS DEL QUE ESTÀ PASSANT A GAZA ÉS LA MORT DE DESENES DE PERIODISTES, MOLTS D'ELLS JOVES"

situació al Pròxim Orient. Però, més enllà de les anàlisis, aquesta guerra també ha tornat a posar sobre la taula la dificultat d'informar des de la primera línia de front.

Al Col·legi també hem parlat, reflexionat i debatut sobre què està passant i sobre les dificultats que tenen els periodistes, tant els que van cap allà com els que ja són en aquella zona, bé sigui perquè són els corresponents habituals o perquè són professionals locals. I ho hem fet, igual que en la guerra d'Ucraïna, amb testimonis de primer nivell.

Aquesta guerra ocupa una part molt important d'aquest número de CAPÇALERA, perquè ha tornat a posar de manifest que una de les primeres víctimes és la veritat, amb l'ús que les diferents parts

en conflicte fan de la seva capacitat d'explicar què passa sense complir els criteris deontològics i d'ètica periodística.

En aquest sentit, podreu llegir un seguit de les mentides que hi va haver al principi del conflicte, que s'han demostrat que són falses, i consultar una llista de pàgines web on es pot trobar informació de tot el que suposa aquesta guerra. Però, a més, hi ha un aspecte que és molt dolorós: la mort de desenes de periodistes, molts dels quals joves, que l'únic que feien era informar del conflicte. Precisament, un dels espais d'exposició de la seu nacional del Col·legi de Periodistes de Catalunya, a Barcelona, recull, a manera d'homenatge i de reconeixement,

fotografies amb els noms dels periodistes que han mort des del primer dia. I en el dossier d'aquesta revista hem volgut fer el mateix amb unes pàgines que esfereixen.

D'alguna manera, aquest número de CAPÇALERA vol ser un exemple per recordar que, tot i que a vegades ens toqui treballar en llocs molt difícils, el periodisme i els periodistes són absolutament essencials per explicar què està passant. I que, a banda de demanar la fi de les guerres, el que demanem i exigim és que es donin les màximes garanties per poder fer la feina d'informar, de desmuntar les mentides de les propagandes interessades oferint tota la veritat i d'explicar què està passant, sense que això suposi deixar-s'hi la vida.

Joan Maria Morros
Degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya

deganat@periodistes.cat

PERIODISME CONSTRUCTIU

Quan la professió es focalitza en aspectes positius i solucions de futur

TEXT SUSANA PÉREZ-SOLER

La BBC és un dels mitjans de comunicació importants que, des de fa anys, ofereix històries propositives. Foto: BBC

La fatiga informativa i l'abandonament del consum de notícies empenyen els mitjans de comunicació a buscar noves fórmules per atraure la ciutadania. Els darrers anys, una de les tendències que ha agafat més força és el periodisme constructiu, que proposa informacions que explorin amb rigor solucions de futur amb l'objectiu d'enfortir la relació amb les audiències i generar oportunitats de negoci. Els que s'hi dediquen destaquen, entre els principals avantatges, el paper de la professió com a motor de transformació social. D'altra banda, als detractors els preocupa que focalitzar-se en les notícies positives narcotitzi la societat i que el periodisme acabi convertint-se només en un exercici d'activisme enfocat al màrqueting de bones causes.

La tendència dels mitjans d'enfocar-se en el drama i el conflicte afavoreix que els ciutadans se sentin impotents davant dels problemes socials. Si a això hi afegim la polarització escenificada a les xarxes socials, la desinformació que esdevé viral i la manca de credibilitat d'alguns mitjans moguts per la immediatesa i el benefici exclusiu a través del pescaclics, la desconfiança i la por s'apoderen de la ciutadania, que decideix desconnectar del periodisme, un dels pilars bàsics del bon funcionament de la democràcia.

L'evasió deliberada de notícies és una tendència a l'alça que es va començar a detectar a Espanya a partir del 2022, any de l'esclat de la guerra entre Rússia i Ucraïna, després d'una pandèmia global que començava a remetre i que havia sembrat el terror i la mort arreu durant més de dos anys. El 2015, el 85% dels espanyols es declarava totalment o molt interessat en les notícies, mentre que el 2022 aquesta xifra es va reduir al

55% i, el 2023, al 51%, segons les dades de l'últim informe *Digital News Report*, elaborat per la Universitat de Navarra en col·laboració amb l'Institut Reuters. Al mateix temps, augmenta la desconfiança en els mitjans: només un 38% dels espanyols hi confia, segons el *Trust Barometer* d'Edelman del 2023.

La saturació informativa, el descrèdit de les notícies o la percepció que la informació és negativa o estressant són algunes de les causes que destaquen els investigadors per explicar aquest canvi en el consum informatiu. "Els mitjans de comunicació ofereixen una imatge de la realitat desequilibrada a favor d'allò que és negatiu, i això té conseqüències en els ciutadans, com ara la fatiga informativa, l'apatia i la desconfiança cap als mitjans

AQUEST TIPUS DE PERIODISME VA SORGIR AL NORD D'EUROPA I ESTÀ COMPROMÈS AMB LA RECERCA DE L'IMPACTE SOCIAL

i les institucions", assenyalava el periodista Alfredo Casares, impulsor de l'Institut de Periodisme Constructiu i autor del llibre *La hora del periodismo constructivo. El poder*

transformador de la información orientada al futuro y a las soluciones (Ediciones Universidad de Navarra, 2021).

QÜESTIÓ D'EQUILIBRI

El periodisme constructiu proposa elaborar informacions que explorin amb rigor solucions de futur amb l'objectiu d'enfortir la relació amb les audiències i generar oportunitats de negoci. "Es tracta d'un marc de treball que vol oferir una imatge de la realitat més completa i equilibrada. De cap de les maneres nega els problemes socials, sinó que els examina i els presenta des d'una perspectiva més àmplia, analitzant amb rigor les iniciatives que existeixen per solucionar-los i exposant-ne els resultats i aprenentatges. No vol ser una alternativa, sinó un complement més del periodisme tradicional", afegeix Casares.

Sovint es fan servir com a sinònims *periodisme constructiu* i *periodisme de solucions*, però no són exactament el mateix. *Periodisme de solucions* és un terme encunyat als Estats Units que ofereix una definició eminentment pràctica de la professió, centrada a mostrar de manera rigorosa les respostes als

problemes socials i compartir els aprenentatges. *Periodisme constructiu*, en canvi, és una denominació més holística, nascuda al nord d'Europa, molt més ambiciosa i

La Xarxa de Periodisme de Solucions –a la imatge, un taller d'aquesta organització internacional– aglutina mitjans de tot el món. Foto: SJN

compromesa en la recerca de l'impacte social. El periodisme de solucions és un dels instruments que utilitza el periodisme constructiu, que també inclou el periodisme lent, el periodisme de pau, les narratives restauradores i el periodisme prospectiu.

Les primeres iniciatives per definir el periodisme constructiu a Europa van néixer a Dinamarca el 2011 gràcies a la periodista Cathrine Gyldensted, que, després de cursar un màster en Psicologia Positiva a la Universitat de Pensilvània, va publicar el 2011 en danès el llibre *Manual de periodisme constructiu* i, el 2015, en anglès, *From mirrors to movers*. Gyldensted hi explica com el periodisme sol fer una feina magnífica definint els problemes, les seves causes i les seves conseqüències, però no

tant explicant els passos que es poden fer per solucionar-los.

TALLERS I AJUTS

La Xarxa de Periodisme de Solucions (SJN per les seves sigles en anglès) va sorgir als Estats Units l'any 2013 a partir de la columna “Fixes” que els periodistes Tina

"NO VOL SER UNA ALTERNATIVA, SINÓ UN COMPLEMENT DEL PERIODISME TRADICIONAL"

Alfredo Casares, Institut de Periodisme Constructiu

Rosenberg i David Bornstein van escriure a *The New York Times* entre el 2010 i el 2021. L'objectiu de “Fixes” no era celebrar les solucions sobre les quals escrivien –des

de l'assegurança mèdica gratuïta a Ruanda fins a l'alfabetització mediàtica a les escoles per combatre la desinformació–, sinó informar-ne amb rigor.

“No vam inventar el periodisme de solucions. Molta gent ho ha fet (i ho fa avui) sense posar-hi cap etiqueta. Però SJN ha intentat crear un sistema per practicar-lo,

maneres d'ensenyar-lo i, el més important, una xarxa”, explica Rosenberg en un article publicat al portal especialitzat *journalism.co.uk* l'any

passat. “Deu anys després, el periodisme de solucions es valora i es practica arreu del món. Nigèria, Ucraïna i El Salvador tenen publicacions dedicades a les so-

lucions, i les històries propositives són habituals a la BBC, a *The New York Times*, a *Le Monde* i en moltes altres redaccions internacionals de prestigi”. A la seva pàgina web s'hi poden consultar més de 15.000 articles i iniciatives de tot el món.

A Llatinoamèrica, la Fundació Gabo, amb seu a Colòmbia, incentiva l'exercici del periodisme constructiu a la regió. Amb el suport de la Fundació Tinker, organitza tallers i ofereix ajudes econòmiques per a projectes. Agrupa tota la informació en un bloc sobre periodisme de solucions adreçat especialment als professionals.

A Europa hi ha altres organitzacions que promouen el periodisme constructiu des de fa anys. La més veterana és Reporters d'Espoirs (Reporters d'Esperança), nascuda a França el 2004, impulsada pels emprenedors socials Laurent de Cherisey, Pierre Nougé i Christian de Boisredon. Cansats de la negativitat imperant en les notícies, aquests periodistes van viatjar pel

LA XARXA DE PERIODISME DE SOLUCIONS JA COMPTA AMB MITJANS EN PAÏSOS TAN DIFERENTS COM NIGÈRIA, UCRAÏNA I EL SALVADOR

món a la recerca d'històries innovadores i, fruit d'aquest viatge, van publicar el llibre *L'espoir dans le monde*. Al seu manifest escriuen: “La informació, si només mostra els trens descarrilats, contribueix a la propagació de la por i la immobilitat. Però, quan revela la cara constructiva de l'activitat humana, és una altra història la que comença. Perquè cada problema posa en marxa les dones i els homes que s'hi enfronten i que prenen la iniciativa”.

TENDÈNCIA A L'ALÇA

Cada cop més mitjans aposten per un periodisme compromès amb el futur, que busca deliberadament inspirar els ciutadans per fer-los partícips dels reptes i les transformacions socials. A Espanya, hi ha mitjans que han nascut amb aquesta

vocació, com ara la revista *Haz* o el portal En Positivo.

La revista *Haz* neix el 2005 amb l'objectiu de divulgar iniciatives que uneixin el compromís del tercer sector amb

"HI HA MÉS MOTIUS PER A L'OPTIMISME QUE PER AL PESSIMISME, MALGRAT QUE ELS MITJANS NO SÀPIGUEN REFLECTIR-HO"

Jorge Dobner, En Positivo

l'eficiència de les empreses. Es tracta del primer mitjà a l'Estat espanyol que tracta la responsabilitat social corporativa com una àrea temàtica. A més d'aquesta secció, les altres temàtiques són la innovació social, la transparència i el bon govern. “El seu objectiu és enfortir la confiança dels ciutadans a les institucions”, explica Esther Barrio, directora de la revista.

“En un moment de consum ràpid de notícies, on es practica molt la lectura de titulars i on la informació es rep a través de les xarxes socials, que els nostres articles tinguin una mitjana de lectura de més de set minuts ens

sembla molt rellevant i ens dona una idea de l'interès i la necessitat de parlar no tant de problemes com de solucions”, afegeix.

D'altra banda, En Positivo és fundat el 2008 pel periodista col·legiat Jorge Dobner, que defensa repensar el concepte de

notícia. “Després de llegir les notícies, sovint quedem desolats. Es tracta d'una sensació estesa i entenedora, encara que, probablement, equivocada. Si considerem la realitat d'avui des d'una perspectiva històrica i a nivell global, com fa

Steven Pinker entre d'altres experts, encara que són moltes les coses que van malament, hi ha més motius per a l'optimisme que per

al pessimisme, malgrat que els mitjans no sempre sàpiguen reflectir-ho”, afirma.

Més enllà de les propostes dedicades en exclusiva al periodisme constructiu, dins dels mitjans de comunicació tradicionals també hi ha cabuda per a aquesta tendència. En són un exemple *Planeta Futuro*, d'*El País*, amb el finançament de la fundació Bill&Melinda Gates, així com el butlletí electrònic del diari de Prisa recentment llançat sota el títol *Correo sí deseado* i *Hablemos de futuro* de *La Vanguardia*, que rep el suport del Banc Santander. O, també, *Efecto positivo*, d'*El Mundo*, amb el patrocini de CaixaBank.

“També en serien exemples *The Conversation*, *Ethic*, *5W*, *La Mira* o *Crític*. Algunes d'aquestes iniciatives fan un periodisme lent i constructiu, a vegades de manera inconscient. Cal fer-ho més, de manera estructurada i conscient, i explicar-ho”, diu Casares. Només així, potser, la ciutadania recuperarà la confiança en els mitjans i evitarà les notícies deliberadament. **Ç**

Més informació a:

- solutionsjournalism.org › Web de Solutions Journalism Network
- reportersdespoirs.org › Web de Reporters d'Espoirs
- enpositivo.com › Web d'En Positivo
- hazrevista.org › Web de la revista *Haz*

Entrevista a Plàcid Garcia-Planas, periodista

"SER REPORTER ÉS UNA MANERA DE VEURE EL MÓN"

El seu pare li va ensenyar a economitjar els mots, a no fer-ho llarg quan es pot dir amb menys paraules. Potser per això les respostes de Plàcid Garcia-Planas, reporter de *La Vanguardia*, poden ser tan breus com contundents i directes. I potser també perquè ha cobert més d'una desena de conflictes bèl·lics, les seves reflexions acostumen a traspuar pessimisme, tot i que s'acompanyen de realisme i sentit crític. Unes paraules, les seves, basades en l'experiència i en la complexitat d'un món que fa anys que intenta entendre i explicar.

TEXT JORDI ROVIRA
FOTO SERGI REBOREDO

"De Sabadell al món" seria una frase que resumeix la teva trajectòria?

Vaig començar a conèixer el món a través del meu pare, Josep Maria Garcia-Planas Vilarrubia. A casa érem fabricants tèxtils i ell exportava i viatjava molt. El 1947, sent jove, li van regalar una càmera de filmar de 16 mil·límetres, i gairebé sempre que viatjava per negocis s'enduia la càmera. Tinc pel·lícules gravades arreu del món.

Va gravar la Primavera de Praga.

Quan el 1956 Hongria s'aixeca contra la URSS i és massacrada pels soviètics, tots els partits comunistes del món van fer costat a Moscou. A Praga, no. Perquè l'esfondrament de la Primavera de Praga per les tropes del Pacte de Varsòvia va ser la primera esquerra del mur de Berlín. I l'única pel·lícula en color d'aquella primera esquerra la va fer el meu pare, que aquell dia, quan els tancs entren a la capital txeca, feia dues hores que havia arribat a Praga per vendre teixit de llana de Sabadell.

Hi ha, doncs, un fil conductor entre la feina del teu pare i la teva.

El 1989 *La Vanguardia* m'envia a Teheran a cobrir l'enterrament de Khomeini i el pare em va fer anar a veure els clients, a saludar-los. I el mateix em va passar amb la primera guerra del Golf. El fil conductor és que a casa em van transmetre que la feina s'ha de fer ben feta, més que no pas el fet de viatjar, perquè a mi el periodisme em venia de nou.

Per què?

Jo volia ser arquitecte, però em feien por els números, així que vaig escollir una carrera fàcil perquè no sabia què fer. I per carambola vaig acabar a la secció internacional de *La Vanguardia*. No havia pensat mai a anar a guerres. Em dic Plàcid, no m'agraden els merders. De la família he heretat el calvinisme de la feina ben feta. I el pare em va inculcar el fet de no enrotllar-me. El que pots dir en trenta paraules no ho diguis en tres-cents.

Et defineixes com a reporter.

De les diferents facetes del periodisme, el reporterisme és on em sento més còmode. Hi cap tot: una petita entrevista, una sensació, una dada... I és on ets més lliure.

Amb una entrevista no ets lliure?

A mi les entrevistes em fan molta por. Perquè potser l'entrevistat no sap explicar-se bé, dir el que vol dir. En les altres facetes del periodisme —totes són necessàries— poden ser una cotilla, però en el reporterisme no ho són. Perquè la realitat és molt complicada i àmplia i en el reporterisme tens més eines per tocar-ho tot. I has de sorprendre el lector perquè primer t'has sorprès a tu mateix. Perquè el món és sorprenent. Als opinadors, als ideòlegs i fins i tot als tertulians, diria, els incomoda que la realitat els contradigui. Al bon reporter ha d'encantar-li que la realitat el contradigui! Tu pots anar brut de prejudicis, però no has de traslladar-ho al teu text. I has de desconfiar sempre de tu mateix.

PERFIL

Plàcid Garcia-Planas (Sabadell, 1962) és llicenciat en Periodisme per la Universitat de Navarra. Reporter de la secció internacional de *La Vanguardia*, on treballa des del 1988 –excepte entre el 2016 i el 2018, quan va dirigir el Memorial Democràtic–, ha cobert més d’una desena de conflictes, com ara la desintegració de Iugoslàvia i les guerres del Golf, del Líban, de l’Orient Pròxim, de l’Afganistan, de Líbia i d’Ucraïna. És autor de llibres com *La revancha del reportero* (Diéresis, 2007), *Jazz al despatx de Hitler* (Península, 2010) o *El marqués y la esvástica* (Anagrama, 2014), escrit amb Rosa Sala Rose. Ha estat guardonat amb els premis Cirilo Rodríguez, Godó de Periodisme i Memorial Joan Gomis de Periodisme Solidari.

Per això en alguna ocasió has dit que els sectaris no serveixen per al reporterisme.

Tret que siguis un sectari i quan facis un reportatge t’oblidis del teu sectarisme. Tothom és sectari en diferents intensitats... Jo soc sectari amb la injustícia i amb la prepotència.

I en el periodisme hi ha molta prepotència?

No. Hi ha molt ego. L’ego, per si mateix, és bo, però s’ha de tenir controlat.

Com controles el teu ego?

Pensant que d’aquí a mil milions d’anys el sol esclatarà i no quedarà ni la Sagrada Família.

Et veig desencisat amb la professió.

Sí. És difícil d’explicar, però cada cop crec menys en el periodisme i més en el reporterisme. Perquè cada cop veig el periodisme menys lliure. I l’única esclatxa narrativa que

veig és el reporterisme, tot i que t’he de confessar que aquí soc sectari perquè n’estic enamorat.

I de quins reporters estàs enamorat i no pots deixar de llegir-los?

De Vasili Grossman i Gaziel. Però t’he de confessar que no lleigeixo gaire els altres.

"ALS OPINADORS, I FINS I TOT ALS TERTULIANS, ELS INCOMODA QUE LA REALITAT ELS CONTRADIGUI. AL BON REPORTER HA D'ENCANTAR-LI"

Això no és una mica prepotent?

Pot semblar-ho, però és que no tinc temps! Ser reporter no és escriure un reportatge, sinó una manera de veure el món. Tu pots llegir un llibre, però també pots llegir un carrer, la mirada d’una altra persona... Es tracta de captar sensacions, dolors, amors i odis. I després, el reporterisme ho ha de plasmar en un text. Al final, però, el reporterisme és escoltar la teva pròpia veu. La teva manera d’intentar entendre el món.

"CADA COP VEIG EL PERIODISME MENYS LLIURE. I L'ÚNICA ESCLETXA NARRATIVA ÉS EL REPORTERISME"

Als teus reportatges sempre et fixes en petits detalls.

Perquè les coses extraordinàries sempre provenen de les ordinàries. No hi ha univers sense àtoms. L’àtom ho explica tot. El detall que t’explica la globalitat. I has d’agafar els detalls perquè en dos o tres folis has d’encabir una realitat molt gran.

Recordo un reportatge teu sobre un travesti a l’Afganistan. Un temps després el van assassinar.

Sí, en Zabi. A vegades entrevistes persones que després assassinen. El 2009, el fotògraf Guillermo Cervera i jo vam fer el reportatge en un reservat d’un restaurant *cutre* de Kabul, on hi havia uns pocs homes que pagaven a en Zabi perquè ballés per a ells.

El propietari se’n va assabentar i ens va fer fora d’allà de males maneres. “Fantàstic, ja tinc el reportatge!”, vaig pensar.

Allò alimentava el teu text.

Exacte. D’alguna manera surfegem sobre el dolor dels altres, no? I vaig oferir a en Zabi que em digués l’última frase del reportatge. Em va dir: “Que algú em tregui d’aquest país”. Però no el vaig treure d’allà. I uns mesos després el van assassinar i van enviar el seu

cos esquarterat a la família. Per a mi això és un dany col·lateral. Sempre penso: “I si hagués fet alguna cosa? I si hagués donat el seu telèfon a una ONG?”. Però no vaig fer-ho. Ell em va donar una història i jo no li vaig donar res.

...

Saps què m’empenya d’aquesta professió? Quan diuen: “Nosaltres no som la mare Teresa de Calcuta, nosaltres veiem més enllà del bé i del mal”. I per què esculls aquesta professió? “Perquè algú ho ha de dir”, et responen. No. Tu ho fas per ego. I no ets la mare de Teresa de Calcuta, però ella, rentant culs

de leprosos a l’Índia durant mig segle, ha vist molt més enllà del bé i del mal que no pas tu, que tens escapatòria.

Perquè nosaltres tornem a casa.

És clar! Excepte els periodistes de Gaza, perquè la majoria dels que han perdut la vida estaven al seu país.

Mai abans havien mort tants periodistes en un conflicte bèl·lic.

Saps quants periodistes van morir en els quatre anys de la Primera Guerra Mundial? Un. Perquè estava prohibit anar al front de guerra.

Des d’octubre a Gaza ja superen el centenar...

Avui he vist el mural del Col·legi en l’espai expositiu amb les imatges dels periodistes morts a Gaza. Mai havia vist una paret amb tantes fotografies de periodistes morts d’un sol lloc en tan poc temps.

I això, a quina reflexió ens porta?

No hi ha cap reflexió possible. Ells estan en una guerra, saben que poden morir i estan morint. Són persones que han donat la seva vida pel seu país i per la professió. I se l’han estimada.

“Quan estàs en una guerra has d’estar a la banda de l’ésser humà”, vas dir en una ocasió. No hauria de ser sempre així?

Dir que s’ha d’estar al costat de l’ésser humà és dir que s’ha d’estar al costat de la complexitat. I no tothom transmet la complexitat. Perquè un botxí pot ser víctima al matí i botxí a la tarda. I una víctima, el mateix. La línia entre el bé i el mal no passa només per pobles o persones. Passa per dins de nosaltres mateixos. És molt complex perquè l’ésser humà és molt complex. I en aquest sentit, la caiguda de la percepció lectora entre els

"LA CAIGUDA DE LA PERCEPCIÓ LECTORA ENTRE ELS JOVES FA QUE TOT HAGIN DE SER MISSATGES FÀCILS, CLARS, DE BLANC O NEGRE"

joves fa que també baixi la percepció de la complexitat. Tot han de ser missatges fàcils, clars, de blanc o negre.

És una generació audiovisual a qui costa l’abstracció de la lectura?

La lectura, el gran avenç de la humanitat, permet passar descripcions complexes d’un cervell a l’altre. I com menys llegim, més perjudiquem la comprensió de la complexitat. I el món i l’ésser humà són megacomplexos. I, per tant, degut a la caiguda de la percepció lectora, sabran menys de què va tot plegat.

Les teories de la conspiració donen explicacions fàcils a coses complexes.

Anem a allò còmode, fàcil. Quan vaig dirigir el Memorial Democràtic, em vaig adonar que s’utilitza la memòria per sentir-nos còmodes. I la memòria és incomoditat o no és. En aquest sentit, el reporterisme ha d’inquietar, perquè el món és inquietant.

I amb Internet podem explicar millor aquest món inquietant?

Amb Internet hem guanyat rapidesa i immediatesa, però hem perdut capacitat de reflexió. Internet ha convertit una mica el periodisme en una gran fotocopiadora.

"EL PERIODISME NO PENSA EN EL LECTOR, SINÓ EN ALTRES COSES COM A QUEDAR BÉ, EN UN MATEIX, A GUANYAR UN PREMI.."

Tothom acaba dient el mateix. Hi ha una manca espectacular de mirades laterals. El periodisme no pensa en el lector, sinó en altres coses (a quedar bé, en un mateix, a guanyar un premi), però no en el lector. I els lectors es mereixen que no els diguin sempre el mateix, perquè, si no, giren full.

Quan veus éssers humans que pateixen, el dolor, etc., i després t’adones que les notícies més vistes als digitals són temes banals, què en penses?

Em pregunto si els mitjans s’estan adaptant a la societat o és la societat que està fent-se així per culpa dels mitjans. I arribo a la conclusió que, gràcies a Déu, ja no em queden gaires anys per jubilar-me.

Una conclusió depriment.

Sí. Per què he de negar-ho? No soc optimista. Afortunadament, hi haurà coses que no veuré.

Com a àtom d’aquest univers, què has après dels altres àtoms que has conegut per aquests mons de Déu?

Que els humans mereixem l’extinció. Som bastant lamentables.

A la teva edat, cansa anar a la contra del corrent majoritari?

Amb l’edat, anar a la contra de certes coses t’excita. Quan et fas gran t’importa menys no caure bé. Vols ser tu.

El teu és un discurs directe, dur i sovint incòmode. A *La Vanguardia* t’han tocat mai el crostó?

Vols saber la veritat? Mai. Tinc la sort que *La Vanguardia* és un diari liberal. Fa tres o quatre anys que cada dos dissabtes faig la secció “Cabaret Voltaire”. Tu creus que en un altre diari em deixarien publicar això?

A “Cabaret Voltaire” dones molta canya.

Sí. I mai m’han dit res. Agraeixo aquesta llibertat narrativa.

Fa dècades que ets en el mateix mitjà, viatges i tens llibertat narrativa. Ets un afortunat o una rara avis?

Fa molts anys que treballo i, d’alguna manera, he anat fent forat amb la meva feina. Em considero afortunat pel que has dit i, també, per haver arribat a la professió a finals dels vuitanta, quan estava molt millor que ara. Per això em molesta molt que en el periodisme no sapiguem donar pas a les generacions joves, que ho tindran molt pitjor que nosaltres. I a vegades els fem les coses encara més difícils.

La caiguda de la qualitat de la lectura de les noves generacions que deies, també implica que els periodistes joves escriuen pitjor?

Sense cap mena de dubte. Però sempre hi ha una minoria que se’n salva i que en aquest país pot omplir cent diaris. En general, estan pitjor preparats, però aquesta minoria està molt més ben preparada que nosaltres. Ç

QUAN LA MENT DIU PROU

La salut mental dels periodistes sovint queda en un
segon pla enmig de la voràgine de la professió

TEXT ALBERTO GÓMEZ
IL·LUSTRACIÓ NATÀLIA PÀMIES

La precarietat, la recerca de la millor notícia, les dates d’entrega, el tancament, l’actualitat que no s’atura. El periodisme és una feina que s’acostuma a viure amb molta intensitat, però sovint això implica un peatge emocional. I el problema és que els professionals de la informació no sempre ho volem reconèixer. En aquest reportatge –considerat el millor del tercer trimestre de l’any passat al Report.cat, el digital del Col·legi de Periodistes– analitzem quan poden aparèixer els símptomes que ens han de preocupar i quan cal demanar ajuda.

Se sentia culpable. Només sortir de la consulta mèdica, a Paco Ávila el que més li preocupava era com s’ho faria a la feina. No volia que el seu company tingués una càrrega de feina arran de la seva baixa laboral, telegrafada en un document que portava a la mà. I, a sobre, que fos per culpa d’una d’aquelles situacions que no agrada explicar: la salut mental, la nostra salut mental. Perquè els periodistes podem cobrir durant hores i dies casos de desaparicions, malalties terminals, guerres, suïcidis, desnonaments, accidents i morts, situacions que afecten i que habitualment s’integren i s’assimilen perquè és part de l’ofici, però que, tard o d’hora, passen factura. Per això Ávila va estar deu mesos allunyat de la seva redacció.

“El meu cos i el meu cap van dir prou. I vaig acceptar que tocava pensar en mi.

Cuidar-me. Posar-me en primer lloc. Havia acumulat determinades situacions, personals i laborals, que s’havien convertit en un còctel enverinat”, explica Ávila, cap de la secció d’esports de l’Agència EFE a Catalunya i un periodista molt acostumat a involucrar-se emocionalment en persones i temes que després acaben perseguint-lo. “Et fas preguntes. Busques claus, respostes... i t’emportes a casa tot allò de què has informat. Poques vegades

"EL MEU COS I EL MEU CAP VAN DIR PROU. I VAIG
ACCEPTAR QUE TOCAVA PENSAR EN MI. CUIDAR-ME.
POSAR-ME EN PRIMER LLOC" Paco Ávila, EFE

arribes a mantenir-hi una distància prudencial”, reconeix. Ávila també admet que, a vegades, s’arriba a obsessionar amb

algunes qüestions. Fruit d’això, va publicar *Jesús Rollán, eterno* (Corner, 2002), amb el també periodista d’esports Alberto Martínez, un llibre que repassa l’agitada vida del gran porter de waterpolo que, després de guanyar-ho tot, va acabar suïcidant-se.

TRAUMES I VERTIGEN

“Cobrir un trauma pot generar-ne un altre”, afegeix María Miret, que també ha patit en primera persona episodis de fragilitat de salut mental. En els últims anys, aquesta periodista freelance s’ha especialitzat,

precisament, en benestar, humanisme... i salut mental. De fet, el seu projecte Almas rotas gira entorn del periodisme i la salut

CONSELLS PER CUIDAR-NOS

Els professionals consultats en aquest article, que fa temps que saben de sobra com de fràgil pot arribar a ser la salut mental dels periodistes, no tenen una poció màgica que ens faci créixer prou emocionalment per exercir l’ofici sense que ens endinsem en camins sense sortida. Però sí que tenen una sèrie de consells, que poden semblar difícils de seguir, però que poden convertir-se en eines perfectament vàlides per cuidar-nos. Són els següents:

Per part de les empreses periodístiques

- Incorporar a les redaccions eines de gestió de l’estrès i de les emocions per als redactors.
- Millorar les condicions laborals pel que fa als sous.
- Afavorir la conciliació (això inclou gabinets i agències de comunicació, que a vegades cometen els mateixos errors que televisions, ràdios i diaris).
- Intentar promoure horaris més saludables.
- Crear espais de suport emocional i psicològic a disposició dels treballadors.

Per part dels mateixos professionals

- Buscar converses i espais per obrir-se i compartir les inquietuds.
- Mirar de relativitzar les situacions i mantenir-hi una certa distància.
- Recuperar bons hàbits (lectures calmades, fer esport, menjar millor, dormir més, etc.).
- Evitar la dependència del mòbil les vint-i-quatre hores del dia, els set dies de la setmana.
- Establir rutines per intentar diferenciar la vida laboral de la personal.
- Demanar ajuda professional.

"LES REDACCIONS SÓN LLOCS TÒXICS ON AMAGUEM ELS PROBLEMES DE SALUT MENTAL"

María Miret, projecte Almas rotas

mental. “Cobrir successos pot tenir efectes negatius. Sense cap dubte. Exposar-nos a determinades situacions provoca un mal psicològic, que serà més gran en funció de la intensitat i la freqüència de les informacions”, assegura Miret.

Segons aquesta experta periodista, “l’esgotament emocional el genera l’estrès posttraumàtic, un dels símptomes que pot aparèixer després d’exposar-nos a situacions de risc a les quals cal afegir la càrrega de feina, el vertigen informatiu o el pànic per la inestabilitat laboral, i els hàbits de la cafeïna o el menjar ràpid no hi ajuden. Les redaccions són llocs tòxics on amaguem els problemes de salut mental, llocs on sempre diem que estem bé. I aquesta mentalitat l’hem de canviar”.

De fet, tots els periodistes consultats coincideixen que la precarietat, l’autoexigència per ser els primers o acceptar qualsevol feina per la por que no ens tornin a trucar ens fa un mal servei. Perquè, si un no està bé, no farà bé la seva feina. I, si no està bé, el primer que ha de fer és acceptar-ho i dir-ho. Compartir-ho. Els malsons, les regressions, l’insomni o l’ansietat, símptomes potser no patològics, constitueixen un peatge. Anys enrere, un estudi als Estats Units ja indicava que entre el 4% i el 28%

UN ESTUDI ALS ESTATS UNITS VA INDICAR QUE ENTRE EL 4% I EL 28% DELS PERIODISTES PATEIXEN TRASTORN D’ESTRÈS POSTTRAUMÀTIC

dels periodistes pateixen trastorn d’estrès posttraumàtic durant les seves carreres, i que un 20% han passat per la depressió.

NO SEMPRE ESTEM BÉ

I per què no es reconeix? Per què no s’admet que una persona es troba davant aquest peatge? “La salut mental continua sent un tabú, un estigma. Per això tots els periodistes –i els no periodistes també– diem sempre que estem bé. Però no sempre ho estem, quan diem que estem bé. ‘Bé’ com a resposta ràpida, per costum. Com a resposta automàtica. La que no et dona ‘problemes’. Perquè no tenim prou confiança amb moltes persones o prefe-

Córdoba creu que hem de trobar les eines i la distància adequada per evitar problemes més greus, “estratègies de confrontament emocional per poder arribar a parlar de tot allò que ens afecta amb un professional especialitzat, amb els amics o, tant de bo!, amb els mateixos companys de redacció. Els companys, en compartir el mateix espai i les mateixes rutines, ens poden comprendre millor, escoltar-nos i ajudar-nos. Hem d’intentar-ho”.

I si els periodistes no hi posen, del tot, la solució, cal mirar cap a les empreses on treballen. Què fan per la salut mental dels seus professionals? “Les empreses les formen persones. I he vist persones amb

capacitat d’escolta, de cura, de comprensió, de suport i d’ajuda. Però també he vist persones que, pels seus propis patrons d’exigència i de

LA PRECARIETAT, L’AUTOEXIGÈNCIA PER SER ELS PRIMERS O ACCEPTAR UNA FEINA PER POR QUE NO ENS TORNIN A TRUCAR ENS FA UN MAL SERVEI

rim no explicar-los el que ens preocupa”. Qui parla aquesta vegada és Guillermo Córdoba, periodista expert en el tractament informatiu dels suïcidis per part dels mitjans, que assenyala que els temes més delicats, emocionalment parlant, “poden generar ansietat, augmentar l’estrès o la pressió amb la qual habitualment treballem”.

rigidesa, no permeten que algú estigui passant per un mal moment. No faciliten solucions”, explica Silvia Melero, professional que ha exercit el periodisme durant més de vint anys en diferents mitjans, però que ara està immersa en projectes de dol i prevenció del suïcidi després de la mort per suïcidi de la seva germana.

Autora del llibre *Luto en colores. Repensar la muerte para celebrar la vida*, Melero creu que els temes emocionalment més complicats de cobrir com a periodistes ens afecten més o menys segons la manera que tenim de mirar el món i d'explicar el que hi

"L'EMPATIA ÉS AJUDAR L'ALTRE A ALLEUJAR EL SEU PATIMENT, NO PAS QUEDAR-NOS-EL"

Silvia Melero, experta en dol i prevenció del suïcidi

veiem. "Si estem en un lloc saludable, no ho viurem amb patiment. Si ens aferrem a aquests successos des del patiment, no serà empatia, sinó inclinació al dolor. Perquè l'empatia és ajudar l'altre a alleujar el seu patiment, no pas quedar-nos-el".

PREGUNTES INCÒMODES

Melero desitja que les empreses i els entorns de treball avancin cap a espais més humans, més al servei del benestar, però reconeix que el camí cap a aquest benestar ha de començar, primer, per un mateix. Cal arribar a parlar, a explicar què ens passa. "No sempre és fàcil, però hem de fer-ho. Dir-nos la veritat. Fer-nos

preguntes potser incòmodes. Preguntes com 'tot el que em passa té a veure amb la feina?' o 'és aquest el lloc on realment vull estar?'. I si, arran de totes aquestes preguntes, hem de trobar un professional que ens ajudi, buscar-lo. I començar,

com més aviat millor, a poder deixar enrere aquest estadi que tant de mal ens està fent.

En definitiva, com apunta Melero, periodista convençuda del poder de la comunicació per a la transformació social i col·lectiva, "si la feina o la manera d'exercir-la ens està passant una gran factura, caldrà prendre decisions. Buscar opcions. I convèncer-nos que hi ha altres camins. Que hi ha més vida a fora".

I sí, és possible. I queda clar que val la pena intentar-ho. Perquè, com coincideixen els periodistes esmentats en aquest reportatge, acreditats tant per la seva expertesa com per la seva valentia, quan un comença a caminar amb la motxilla emocional més buida, ja no hi ha marxa enrere. Ç

Més informació a:

www.silviameleroabascal.com

› Web de Silvia Melero

[www.youtube.com/watch?v=S8bBR-](https://www.youtube.com/watch?v=S8bBR-a53c0)

[a53c0](https://www.youtube.com/watch?v=S8bBR-a53c0) › Entrevista a María Miret

sobre la salut mental dels periodistes

EXPOSICIÓ
ENTRADA LLIURE

NU
RIA
FEE
LIU

AL PALAU
(ROBERT)

FINS AL 19.05.2024
#FELIUALPALAU

PALAU
ROBERT

PALAU ROBERT

Passeig de Gràcia, 107
08008 Barcelona
Tel. 932 388 091

palaurobert.gencat.cat

Segueix-nos a:

Fotografia: Jordi Fornas

Generalitat
de Catalunya

ELS MÉS VULNERABLES

Una dieta mediàtica tradicional i la bretxa tecnològica provoquen que els més grans siguin víctimes propiciatòries de la desinformació

TEXT CARME ESCALES

Diferents estudis han detectat que les persones de més edat són les que tenen més dificultats per identificar les *fake news*. Foto: Alamy

Tots som diana del plagi i la mentida, i la intel·ligència artificial, la nova empremta informativa, ens amenaça de la mateixa manera. Però la velocitat amb la qual la tecnologia i Internet han multiplicat les vies informatives han fet que moltes persones, entre elles el col·lectiu de gent més gran, es perdin etapes de preparació per arribar a dominar-les. Com a clients analògics, la banca ja els ha abandonat, però com es comporten com a consumidors d'informació els que han viscut menys anys utilitzant les TIC?

A Catalunya, 2.030.709 persones (el 25,48% de la població) tenen més de 60 anys, segons les estimacions de població de l'Idescat del segon semestre del 2023. El 5,75% dels censats a Catalunya tenen 80 anys o més. Amb dades de la mateixa font, els que tenen entre 65 i 74 anys són els que menys llegeixen notícies, diaris i revistes d'actualitat en línia. Ho diu el resultat de l'enquesta del 2023 sobre equipament i ús de les TIC a les llars, que només té en compte, però, la població de 16 a 74 anys.

De tots ells, els que més van llegir notícies, diaris i revistes a través d'Internet van ser els que tenen entre 45 a 54 anys, seguits dels de la franja de 35 a 44 anys. No obstant això, dels més grans de 65 anys, un 65,3% van consumir informació periodística en línia. I, en tot el conjunt de la població, ho van fer més homes (80%) que dones (73,7%).

Tal com ens recorda la psicòloga Maria Lluïsa Lozano, membre del Grup de Treball de Psicologia de l'Envelliment del Col·legi de Psicòlegs, “encara no hi ha un consens clar sobre el concepte de vellesa i gent gran. Normalment, en la dècada dels 70 anys hi

"ESTAVEN ACOSTUMATS QUE EL QUE DEIA LA PREMSA ERA VERITAT. NO PENSEN QUE SE'LS PUGUI ENGANYAR" Maria Lluïsa Lozano, Col·legi de Psicòlegs

ha molta gent que està prou bé, i es consideren a ells mateixos més grans a partir dels 80 anys, però sempre depèn de l'estat del cervell de cadascú”.

La majoria d'estudis que tenen en compte el col·lectiu de gent més gran, o de la tercera edat, com ens havíem acostumat a anomenar-lo, prenen l'edat de jubilació com a punt d'inflexió. Tot i així, com destaca Lozano, “dels 65 fins als 90 anys, que és avui una

edat a la qual arriba molta més gent, hi van 25 anys. Per tant, si des que naixem fins als 25 anys hi ha tantes subdivisions de la població, en la vellesa hem de plantejar-nos també que no hi ha una única vellesa dels 65 als 90, ja que no tothom té el mateix perfil”.

HÀBITS FIDELS

Dit això, a l'hora de plantejar com s'informa –o desinforma– la població sènior, no es pot ficar tothom en un mateix sac. Com exposa aquesta psicòloga especialista en gent gran, “hi ha persones grans que només entenen el diari, la ràdio o la televisió. No segueixen cap altra via d'informació, perquè no poden processar-la”. “També –prossegueix– parlem d'una generació en la qual encara hi ha gent que no té prou alfabetització per seguir bé la informació en un diari. Ho fan més homes que dones, i segueixen més l'actualitat a la televisió i la ràdio”.

Segons el que ella ha observat, “entre la gent gran hi ha molts fidels a una emissora, la SER, Catalunya Ràdio o la COPE, sense saber moltes vegades quina ideologia hi ha de fons en cadascuna,

"LA GENT GRAN TÉ MENYS RECURSOS PER DUBTAR O DECODIFICAR UNA INFORMACIÓ"

Marçal Sintes, URL

però l'escolten pel costum de sempre, no mouen el dial d'on el tenen. Ara bé –precisa–, així com hi ha molta gent gran que cada cop segueix menys els telenotícies, perquè diuen que només s'hi veuen desgràcies, i prefereixen l'entreteniment de canals i programes més sensacionalistes com els de més audiència a Telecinco, hi ha també un perfil molt més sensibilitzat i compromès de gent gran que vol tenir, analitzar i debatre la informació que llegeixen”.

Respecte a la credibilitat de la informació d’aquests sèniors, aquesta psicòloga sí que constata que “estaven acostumats que el que deia la premsa era veritat i, per això, d’entrada, no desconfien, no pensen que se’ls pugui estar enganyant. Són, en contrast, molt més crèduls que els joves”.

I afegeix: “Això, juntament amb el fet que els avenços tecnològics cada vegada estan apartant més les persones grans, planteja un problema. No és que no se’ls doni informació, sinó que per arribar-hi han d’assimilar molts canvis en la manera de consumir-la. Per tant, segons el meu parer, el problema és la dificultat, primer d’accedir a la informació i després de diferenciar la veritat de la mentida o de la publicitat”.

També ho veu així Marçal Sintes, director de *Trípodos*, la revista acadèmica sobre investigacions en comunicació que edita la Facultat de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull. “La gent gran té menys recursos per dubtar o descodificar

una informació”, afirma. “La bretxa digital –prossegueix– sempre ens ha preocupat, perquè normalment parlem d’entorn digital i ens centrem en els joves que s’hi adapten i els que no, però la qüestió de la gent gran és menys tractada i és un fenomen bestial perquè afecta la manera de rebre la informació. La digitalització arracona la gent gran fent que continuïn obtenint informació amb els mitjans d’abans. Per prioritats comercials, la banca i les grans empreses de comunicació cerquen els joves”.

"UTILITZEN MENYS LA TECNOLOGIA DIGITAL I HAN TINGUT MENYS OPORTUNITATS D'HABITUAR-SE ALS CODIS DE LES FALSES NOTÍCIES" *Andrea Rosales, UOC*

“La banca en línia és el gran paradigma de l’exclusió de la gent gran en les solucions digitals que hem donat per resoldre la vida diària. Mai no es va pensar en un disseny per a aquest segment de clientela”, afirma Mireia Fernández-Ardèvol, autora de l’informe *Desigualtat digital i vellesa: la bretxa digital que encara cal tancar*, encarregat pel Consell Assessor del Parlament sobre Ciència i Tecnologia i presentat recentment al Parlament. L’estudi analitza els factors que provoquen la bretxa digital entre la població de més edat, una desigualtat que la pandèmia va accentuar.

BRETXA GENERACIONAL

Fernández-Ardèvol, professora dels Estudis de Ciències de la Informació i de la Comunicació de la UOC i investigadora de l’IN3, estudia la bretxa digital en la gent gran des del 2010. Ha vist que des de l’ONU es van preocupar molt de la bretxa de gènere i en infants, però de la gent gran se n’han començat a ocupar molt recentment. Aquesta investigadora compara Internet amb l’electricitat. “És una tecnologia generalista, però quan es posa en marxa i es popularitza ho fa en àmbits econòmics, en l’educació i en l’empresa, com a eina productiva, però en l’àmbit de la ciutadania ens hem enganxat els dits com a societat”, assegura.

La bretxa digital –apunta l’informe– és més greu quan les persones són grans, tenen baixos nivells educatius i de renda, viuen en zones rurals o són dones. D’aquí que Andrea Rosales, una altra professora de Comunicació de la UOC i membre del grup de recerca CNSC que ha estudiat la relació entre les notícies falses i la vellesa, consideri que “s’acusa erròniament les persones grans de creure’s les *fake news*”. “En les meves recerques, he vist que les persones que utilitzen menys habitualment les tecnologies digitals i, per tant, han estat menys exposades a les *fake news* han tingut menys oportunitats també d’habituar-se als codis d’aquestes falses notícies. I tenen menys habilitats per detectar-les”, diu.

“Però això –afegeix– no té a veure exclusivament amb l’edat, sinó amb l’exposició a les *fake news*. Tots som susceptibles de dei-

En els últims anys s'han dedicat molts esforços a analitzar l'entorn digital de la gent jove, però fins fa poc no s'ha incidit en les persones de més edat. Foto: Alamy

xar-nos enganyar, especialment en temes amb els quals tenim una inclinació emocional o una afinitat ideològica, i en aquests aspectes se sol veure la palla en els ulls dels altres i no en els propis”.

EINES DE VERIFICACIÓ

La credibilitat informativa és una de les principals línies de recerca de la Càtedra Ideograma-UPF. En diverses recerques havien observat que les persones de més edat són les que tenen més dificultats per identificar la desinformació i, alhora, són les més propenses a compartir desinformació o notícies falses, sobretot per WhatsApp, perquè confien en els seus contactes.

L’octubre del 2022, des de la càtedra, es va encarregar un estudi per analitzar com els sèniors avaluen la credibilitat informativa de la premsa digital, amb informacions veritables i falses, verificades i no verificades. Es va dur a terme també per saber el coneixement i l’impacte de les eines de verificació en els sèniors i per aportar coneixements valuosos per fer front a la disseminació de continguts desinformatius entre aquest segment de la població.

Va ser un experiment en el qual es va exposar persones de més de 60 anys a notícies inventades, però que simulaven molt bé un

mitjà de comunicació, i a altres informacions certes, i havien de dir quines eren certes i quines no. Després, se’ls descobria la veracitat o no de cada informació i se’n recollia la reacció. Tal com explica el director de la Càtedra Ideograma-UPF i professor de la Facultat de Comunicació de la UPF, Carles Pont, “no hem vist que els sèniors siguin més crèduls, sinó que tenen una bona capacitat

UN EXPERIMENT DE LA UPF PER AVALUAR LA CREDIBILITAT INFORMATIVA VA CONCLoure QUE LES DONES GRANS SÓN MÉS CRÈDULES QUE ELS HOMES

d’identificar les notícies falses”. Sí que han vist, però, que “hi ha un biaix de gènere molt fort, que mostra que les dones són molt més crèdules que els homes”.

L’experiment, amb aval científic, no només recull dades en l’àmbit estatal, sinó que va servir per posar en alerta aquest col·lectiu sènior sobre la proliferació de notícies falses en l’àmbit digital. En aquest sentit, des de la mateixa càtedra impulsen tallers per fer la transferència de coneixement sobre eines de verificació, formant gent gran perquè, al seu torn, formin altres sèniors. Ç

ENSENYAR A DETECTAR MENTIDES

El Col·legi de Periodistes i el Departament de Drets Socials imparteixen el taller “Com detectem les notícies falses?”. Es fa a diferents poblacions i s’adreça a gent gran perquè és el col·lectiu més vulnerable davant la desinformació. Aquests tallers formen part del programa iniciat pel Col·legi l’any 2021 en resposta a la seva necessitat d’orientar les persones grans com a tema estratègic. Nereida Carrillo és una de les professionals que han dut a terme les xerrades en biblioteques i casals de gent gran dins del programa, amb l’objectiu d’ajudar la gent gran a informar-se de manera crítica i utilitzant Internet. “Hem vist que encara s’informen molt a través dels mitjans tradicionals, sobretot la televisió, i, tot i que també utilitzen Internet, veiem que s’han saltat algunes etapes d’experiència i de maduració digital”, assegura. Per això considera que convindria oferir-los més formació “per ajudar-los a ser competents digitalment”. També destaca l’heterogeneïtat del col·lectiu de la gent gran. Carrillo és professora de Periodisme a la UAB i presideix l’associació Learn to Check, impulsora de l’educació mediàtica davant la desinformació i del pensament crític a l’hora de produir informació i consumir-la. En els darrers cinc anys han format més de 9.000 persones de totes les edats.

UN BITLLET NOMÉS D'ANADA

El 2014, un reportatge a CAPÇALERA parlava amb cinc professionals de la informació que s'havien passat a la política. Deu anys després, cap d'ells ha tornat al periodisme

TEXT FRANCESC PONSÀ

La capacitat comunicativa dels professionals de la informació els converteix en objectiu de captació per part dels partits polítics. D'exemples, n'hi ha diversos des de fa anys. I malgrat que contradiuen el codi deontològic del periodisme, alguns acaben fent el salt a la política institucional a la recerca de noves oportunitats. Però un cop s'analitzen els casos que han anat d'un costat a l'altre, s'observa que aquest acostuma a ser un viatge sense tornada, perquè la significació política acaba anant en detriment de la credibilitat i impossibilita el retorn a la professió.

El reportatge, del juny del 2014, on es parlava del pas del periodisme a la política de cinc diputats del Parlament de Catalunya

Els periodistes són perfils professionals molt cobejats en el context polític actual. Tenen projecció pública, capacitat d'anàlisi, habilitats comunicatives i gran credibilitat. “La política cada cop més va d’espectacle i de comunicació. Per això, és molt important comunicar amb missatges curts, senzills, efectius i més emocionals que racionals. El periodista sap com arribar a la gent, com explicar la informació de manera molt clara i entenedora i, per això, és molt llaminer per als partits polítics”, assegura Antoni Castells Talens, professor de la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals de la Universitat Ramon Llull (URL).

Deu anys enrere, concretament al juny del 2014, *Capçalera* va publicar un reportatge titulat *De la redacció a l’escó*, on s’analitzava el pas del periodisme a la política de cinc diputats del Parlament de Catalunya: Alicia Alegret (pp), Marta Ribas (ICV), Marisa Xandri (pp), Marta Vilalta (ERC) i Carles Puigdemont (ciu). Pràcticament deu anys després, la gran majoria segueixen en la política. Vilalta i Puigdemont ocupen un càrrec institucional. Aquest últim, després de ser president de la Generalitat en el moment més tens del Procés, és eurodiputat, mentre que la republicana continua fent de diputada a la cambra catalana. Per la seva part, Marta Ribas i Marisa Xandri segueixen tenint responsabilitats orgàniques en els seus partits respectius. Ribas és membre del Consell Nacional de Catalunya en Comú i Xandri és vicesecretària general d’Acció Social del Partit Popular de Catalunya.

Alicia Alegret és l’única que ha abandonat la política i actualment treballa a l’empresa privada. Per entendre el seu pas a la política, ens hem de remuntar alguns anys enrere, a principis del 2000, quan treballava a Reus a la cadena COPE i li van oferir entrar al Departament de Comunicació del pp. “No tenia cap interès a fer el salt a un partit polític, però en aquell moment hi havia diferents factors, un dels quals era la precarietat laboral. El meu somni sempre havia estat ser periodista. Quan vaig aconseguir treballar a la ràdio em sentia plenament realitzada, però em van fer una bona proposta”, explica l’exdiputada del pp.

Posteriorment, Alegret va ser regidora a l’Ajuntament de Reus i diputada al Parlament. Llavors va ser conscient que el viatge ja no tenia retorn “perquè en significar-te perds l’objectivitat que se’t reclama”. Després de tancar l’etapa política, la de Reus va crear la seva consultoria i finalment es va incorporar com a directiva a

l’empresa d’un client. El retorn al periodisme no el va considerar. “En queda nostàlgia, però no me’n penedixo. Quan m’ha passat un tren hi he pujat i no he mirat enrere, però en alguns moments trobo a faltar la ràdio, un mitjà que per mi té una màgia especial i en el qual he tingut la sort de treballar”, reconeix Alegret.

D'ESPECTADOR A ACTOR

Un dels periodistes que recentment ha fet el salt a la política institucional ha estat Francesc-Marc Álvaro, el qual va aconseguir un escó al Congrés dels Diputats per ERC en les passades eleccions generals. Álvaro havia treballat a l’*Avui*, *La Vanguardia* i *El Mundo* i era tertulià habitual en diversos mitjans. Al seu article de comiat com a articulista del *Nació Digital* va escriure: “Passo d’espectador

"EL PERIODISTA SAP COM ARRIBAR A LA GENT I AIXÒ ÉS MOLT LLAMINER PER ALS PARTITS POLÍTICS" Antoni Castells Talens, URL

a actor. És, potser, com passar de l’estat gasós a l’estat líquid. La vida és canvi, som-hi. Diuen que salto. Cert: salto. Els amics m’animen, els enemics voldrien que em trenqués coll i barres, els indiferents miren la ratlla de l’horitzó. Tenir 56 anys i molta feina feta em dona una gran tranquil·litat d’esperit. El ‘què diran’ em rellisca olímpicament. Mai, com ara, m’havia sentit tan tranquil davant dels esdeveniments. Faig meua una divisa de la casa reial britànica: no justificar-se, no queixar-se. La llibertat és fer, amb la teua vida, el que vols fer a cada moment”.

La llista de periodistes que han canviat la redacció per l’escó és considerable. Hi trobem noms com Joan Viñas (d’rne a diputat de ciu), Luis Herrero (de la COPE a eurodiputat del pp), Josep Maria Balcells (dels informatius d’rtve a diputat del psc via Ciutadans pel Canvi), Vicenç Villatoro (de director de l’*Avui* a diputat de ciu i alt càrrec del Govern), Ricard Fernández Deu (d’rne i tve a diputat del pp), Eduard Pujol (de director de RACI a diputat per Junts per Catalunya), Jèssica Albiach (de redactora de *Levante*, entre d’altres, a diputada d’En Comú Podem) o Antonio Baños (de col·laborador de diversos mitjans a diputat de la cup), entre d’altres.

La capacitat per comunicar és un valor a l'alça entre els polítics, el que facilita que alguns periodistes facin carrera en la política. Foto: Congrés dels Diputats

ELS QUE TORNEN

Alguns d'ells han arribat a posicions institucionals de gran responsabilitat, com la navarresa Uxue Barkos, que, abans d'obtenir l'únic escó de la coalició Nafarroa Bai a les eleccions generals del 2004, havia treballat com a redactora i presentadora a RTVE Navarra i al diari *Navarra Hoy*. Barkos va arribar a ser presidenta de Navarra entre el 2015 i el 2019. Un cas semblant és el de Ximo

"EN SIGNIFICAR-TE PERDS L'OBJECTIVITAT QUE SE'T RECLAMA. EN QUEDA NOSTÀLGIA, PERÒ NO ME'N PENEDEIXO" Alicia Alegret

Puig, expresident del País Valencià, que va treballar en diferents mitjans, com ara l'Agència EFE, Ràdio Popular i Antena 3 Radio, fins que va ser elegit diputat per Castelló el 1983. O l'esmentat Carles Puigdemont, president de la Generalitat de Catalunya entre el 2016 i el 2017.

Malgrat tots aquests exemples, el pas a la política qüestiona el codi deontològic perquè es generen conflictes d'interessos que perjudiquen la imparcialitat periodística. Així doncs, encara que els periodistes siguin ciutadans amb inquietuds polítiques, es fa difícil compaginar una opinió partidista amb la credibilitat professional. "A mi em costa molt entendre el pas del periodisme a la política perquè un periodista ha de ser una persona curiosa, inquieta i, sobretot, compromesa amb la veritat, encara que sigui una persona que voti i que tingui ideologia. La meua manera d'entendre el periodisme es tradueix en el fet que el periodista hauria d'exercir una imparcialitat militant", afirma Castells Talens.

En general, el viatge del periodisme a la política a Espanya és un bitllet d'anada, tret de comptades excepcions. Una d'elles és Luis Herrero, que va deixar la COPE el 2004 per presentar-se a les europees pel PP i actualment és presentador i director del programa de ràdio *En casa de Herrero*, que s'emet a EsRadio. "El que no trobo ètic és que un periodista que ha estat diputat torni al peri-

odisme en un programa d'informació. Fins i tot d'opinió (com a moderador d'una tertúlia). Però, vaja, veient el biaix ideològic tan marcat de la majoria de mitjans, trobo fins i tot lògic que aquests obrin de nou les portes a aquests periodistes que han fet de diputats", afirma Jaume Riquete, professor de periodisme a la URL.

CARLES PUIGDEMONT, UXUE BARKOS O XIMO PUIG VAN PRESIDIR CATALUNYA, NAVARRA I VALÈNCIA DESPRÉS DEL SEU PAS PER LES REDACCIONS

Cayetana Álvarez de Toledo també n'és un exemple interessant. Abans de ser diputada pel PP havia treballat a *El Mundo* del 2000 al 2006. Després de plegar per discrepàncies amb Mariano Rajoy, va tornar al diari com a opinadora i analista. "La primera responsabilitat dels periodistes i dels polítics és la recuperació del valor de la veritat i la discussió racional. El valor dels fets i els arguments davant de la simplificació, la mentida i la visceralitat. A aquesta tasca de recuperació de la raó em dedicaré, amb tota la il·lusió i l'esforç", va assegurar Álvarez de Toledo a la notícia del seu retorn al rotatiu. Poc temps més tard, tornaria a la política institucional de nou amb el PP.

CREDIBILITAT EROSIONADA

"Si jo fos un mitjà, no escolliria cap periodista que hagi participat en la política. No té cap credibilitat. Ha estat a l'altra banda. El periodisme està compromès amb la veritat i la política ho està amb els resultats; i això de vegades implica saltar-se la veritat. Són

"SI JO FOS UN MITJÀ, NO ESCOLLIRIA CAP PERIODISTA QUE HAGI PARTICIPAT EN LA POLÍTICA. NO TÉ CAP CREDIBILITAT" Antoni Castells Talens, URL

valors antagònics. Un cop has passat a la política no pots tornar al periodisme, a menys que, en un sentit més ampli del periodisme, facis de tertulià o d'opinador", assegura Castells.

Aquest és el cas de Pilar Rahola, que va passar de treballar a TV3 als anys noranta a unir-se a ERC i després crear un partit propi,

el PI. Un cop acabada la seva carrera política, es va dedicar a col·laborar com a tertuliana i entrevistadora en diversos mitjans. Tanmateix, aquest retorn a l'exercici periodístic —encara que fos com a analista o opinadora— no va estar exempt de polèmica. L'any 2020, ERC es va queixar a la comissió de control de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) del format de les aparicions de Rahola a TV3. "Les intervencions semblen més una columna editorial que no pas un espai d'opinió", va afirmar el diputat republicà José Rodríguez.

"Hi ha bastants casos de figures que han fet política i que tornen als mitjans, sobretot com a opinadors. No crec que enganyin ningú si el públic en coneix la trajectòria. Però tot això erosiona la credibilitat del periodisme i accentua la percepció de la crisi del bon periodisme", sosté Riquete.

El periodista que mossega la poma de la política ha de ser conscient que té molt complicat tornar a la professió. En queda marcat. Sempre portarà l'etiqueta política, que és més permanent i profunda que la credibilitat periodística. Periodista o polític, aquesta és la qüestió. **C**

TRANSMÈDIA CORPORATIVA

Els gabinets de comunicació aposten per noves narratives que els permetin arribar a audiències diferents

TEXT ELISABET CARVAJAL
IL·LUSTRACIÓ TERESA CALVO VINIEGRA

Tot i que des d'un punt de vista històric la Bíblia és considerada el primer fenomen de *narrativa transmèdia*, va ser Henri Jenkins, l'estudiós nord-americà de la comunicació, qui encunyava per primera vegada aquest terme l'any 2006. Aquest bateig es produïa, de manera força premonitòria, abans de l'explosió de les xarxes socials i del fenomen multipantalla, que han suposat una transformació sense precedents dels comportaments de les audiències i de la creació de continguts. Actualment les tècniques transmèdia i multiplataforma, nascudes en l'entorn publicitari i de la ficció, també es configuren com a eines clau per a la nova comunicació corporativa del segle XXI, l'objectiu de la qual és implicar i moure les audiències.

L'escriptor i teòric dels mitjans de comunicació Henry Jenkins feia servir per primera vegada el terme *narrativa transmèdia*, l'any 2006, en el seu llibre *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. Jenkins va descriure aquest concepte com a històries que es desenvolupen a través de múltiples plataformes de mitjans i que requereixen la participació activa dels diferents segments de públics per comprendre completament la trama i l'entramat narratiu. L'univers cinematogràfic de Marvel o la saga Star Wars (amb pel·lícules, sèries, jocs, etc.) són exemples, d'impacte planetari, d'aquestes narratives transmèdia.

Amb tot, una de les teories més avalada en l'entorn acadèmic sobre l'origen d'aquestes narratives és la que planteja l'estudi de Matthew Freeman del 2014, *Advertising the Yellow Brick Road: Historicizing the*

macions industrials dels anys vint. Aquest autor exposa la idea que les narratives transmèdia modernes van néixer com una forma de publicitat per atraure un públic incipientment consumista.

LA MARATÓ DE TV3 ÉS UN CAS DE CAMPANYA DESENVOLUPADA MITJANÇANT UNA ESTRATÈGIA EN MÚLTIPLES PLATAFORMES

industrial emergence of transmedia storytelling. Freeman fixa el naixement d'aquestes tècniques a principis del segle passat i les vincula a la difusió de l'art i les transfor-

Les dues teories, la de Jenkins i la de Freeman, comparteixen alguns elements originals i especialment transcendent per a la transformació, que han arribat a la comunicació corporativa actual i també al periodisme: aquestes tècniques narratives es desenvolupen i s'expandeixen a través

PODCÀSTING EN FASE D'ASSAIG I ERROR

El del podcàsting és un terreny que ara mateix es troba en plena etapa d'exploració per part de la comunicació corporativa. Aquest terreny es tempteja tant per desenvolupar narratives transmèdia innovadores com per planificar continguts multicanal. Per a Oriol Llop, periodista i podcaster, la comunicació corporativa transmèdia i la multicanalitat són, actualment, “absolutament necessàries; no pots apostar per una sola plataforma si vols arribar a diferents públics”. En efecte, si s'opta pel pòdcast, aquesta acció ha de formar part del conjunt de l'estratègia de comunicació.

Per a Oriol Llop, el desenvolupament del pòdcast en comunicació corporativa es presenta com un format interessant “per

“NO POTS APOSTAR PER UNA SOLA PLATAFORMA SI VOLS ARRIBAR A DIFERENTS PÚBLICS” ORIOL LLOP

a una comunicació moderna i diferent. És un model innovador que comporta una actitud creativa”. Per a aquest podcaster, un altre avantatge “és que el contingut el tens al mòbil i, en aquests moments, el que no és al mòbil no té futur”. A més, segons Llop, el contingut d'àudio és “molt més creïble que el d'altres formats, resulta molt més veraç que la imatge”. I un altre aspecte significatiu que el distingeix d'altres formats “és que, com la ràdio, fa una funció d'acompanyament”. Entre els aspectes que afavoreixen aquest model, també destaca el cost de la inversió per a una campanya, que és “molt més barata que una campanya audiovisual”, tal com assenyalava.

DIFÍCIL DE MESURAR

Malgrat, però, aquests atractius, entre ells l'efecte captivador de la novetat, aquest suport presenta obstacles que alenteixen la maduració del seu ús en comunicació corporativa per part de les empreses. Per a Llop, el principal obstacle és la dificultat a l'hora de valorar el retorn de les accions desenvolupades en aquest model. “Saps l'efectivitat d'una piulada, o d'una campanya a Facebook, però les estadístiques del pòdcast són molt menys detallades. Pots accedir al nombre de descàrregues i a detalls sobre els dispositius usats, però no tens accés a informació sobre els perfils amb edats, gèneres, etc. L'empresa vol conèixer el retorn de la inversió i ara mateix, per als pòdcasts, és encara molt difícil de mesurar”, assegura.

Tot i que, *a priori*, les característiques del pòdcast semblen òptimes per integrar el model en una estratègia de narrativa transmèdia, la comunicació corporativa encara es troba en una fase d'assaig i error. “Som en un moment de pivotar, de fer proves, davant dels reptes que planteja una mentalitat creativa, perquè aquí no valen els patrons d'altres coses. Quina serà la millor solució per a una corporació que utilitzi aquest model? La resposta és fer una falca patrocinant un pòdcast d'èxit, com pot ser *Crims*, o bé que l'empresa faci un contingut propi, nou i pertinent lligat a la marca?”, es pregunta aquest expert. En tot cas, Llop adverteix que “el pòdcast no és un lloc de grans audiències, per això tenim la televisió. Aquest és un model de nínxol de mercat”.

de diferents suports, amb diferents llenguatges per a cadascun, i busquen arribar als diferents perfils de públics, implicar-los i commoure'ls.

AQUESTES FÓRMULES HAN DE PERMETRE UNA DISTRIBUCIÓ MULTIPLATAFORMA QUE FOMENTI LA INTERACCIÓ ENTRE ELS PÚBLICS I LA CORPORACIÓ

Les narratives transmèdia ja no són només per a la ficció. Entre altres exemples, cal destacar el *true crime* del periodista Carles Porta, *Crims*, que es presenta en format pòdcast, minisèrie, documental, etc., en matèria periodística. Per la seva banda, *La Marató* de TV3 és un cas de campanya de comunicació corporativa desenvolupada amb una estratègia transmèdia. Aquest esdeveniment anual de la corporació catalana de mitjans de comunicació utilitza diverses plataformes —televisió, ràdio, Internet, xarxes socials i esdeveniments presencials— per difondre la seva missió i aconseguir la implicació del públic. La campanya construeix una narrativa que motiva la participació i la solidaritat.

I és que si hi ha un ingredient que tenen en comú periodisme, comunicació corporativa i publicitat és la necessitat d'arribar a una audiència cada cop més

segmentada, de captivar-la i d'emocionar-la; una audiència sense la qual cap d'aquestes tres activitats tindria sentit. Aquesta necessitat d'arribar als públics i d'implicar-los s'ha vist accelerada en els darrers anys amb la irrupció imparable de les xarxes socials i les dinàmiques multipantalla. El

conjunt de coincidències tecnològiques, de transformació social i dels públics ha impulsat també l'ús d'expressions com *multiplataforma*, *crossmedia* i *transmèdia*, per part de la comunicació corporativa.

Els termes no són exactament sinònims, però s'utilitzen sovint per designar una tipologia de projectes als quals es pot accedir des de diferents plataformes amb continguts adequats al llenguatge i el format de cadascuna (audiovisuals, textuais, hipertextuals, multimèdia...).

UN ALTRE ESCENARI

Els canvis en les dinàmiques socials, tecnològiques i mediàtiques també han fet que les estratègies de les empreses i institucions de comunicació corporativa evolucionin. Com explica Josep Maria Brugués, formador del Col·legi de

Periodistes i professor de Comunicació Corporativa de les universitats Blanquerna, Pompeu Fabra i UOC, “fins fa uns anys la comunicació corporativa tenia un camp restringit i controlat. Ens centràvem en els mitjans de comunicació. Ara és un altre escenari. La tramesa de la informació s’ha democratitzat i els treballadors de la mateixa empresa també són emissors d’informació i creadors de continguts. Per això, la comunicació interna és cabdal. Cal fer una gran feina en aquest sentit, perquè els treballadors de l’entitat o l’empresa n’esdevinguin ambaixadors. La pandèmia, a més, ha exagerat aquesta situació”.

LA COMUNICACIÓ CORPORATIVA TAMBÉ TÉ LA NECESSITAT D’ARRIBAR A UNA CIUTADANIA AMB UN CONSUM CADA COP MÉS SEGMENTAT

I en aquest context, les narratives trans-mèdia han agafat força. Brugués apunta que “cal definir molt bé els canals on s’ha

En un escenari on domina el consum multipantalla de continguts, les estratègies en comunicació corporativa miren les narratives transmèdia perquè poden oferir l’oportunitat de fomentar la participació i la implicació de les audiències.

Mut Camacho i Miguel Segarra, en el seu estudi *La narrativa transmedia aplicada a la comunicació corporativa*, exposen, coincidint amb Brugués, que “fins ara les organitzacions han treballat un model d’emissió massiva de missatges unidireccionals per persuadir els grups d’interès” i destaquen

que les noves tendències en comunicació corporativa “parteixen de la creació d’una identitat forta i rellevant per als grups d’interès que pugui crear identificació. La cerca d’aquest objectiu fa que la comunicació corporativa necessiti noves fórmules que també

ELS GABINETS DE COMUNICACIÓ NECESSITEN NOVES FÓRMULES QUE ES VEUEN DETERMINADES PER LES DISRUPCIÓNS DE LA TECNOLOGIA

d’actuar tenint en compte quins són els teus públics i, a hores d’ara, el gran repte és ser capaços d’arribar a audiències que no tenen l’hàbit de llegir o d’escoltar notícies als mitjans tradicionals”.

es veuen determinades per les disrupcions de la tecnologia. Aquestes fórmules han de permetre una distribució multiplataforma que fomenti la interacció entre els diferents públics i la corporació”. Ç

ROYAL
BLISS®
FREEDOM TO *Mix*

*Cada mescla inspira.
Fes la mescla que vulguis amb Royal Bliss
i descobreix la teva obra mestra.*

LES FOTOS DEL *PAYO LARGO*

Esteve Lucerón va retratar les barraques de la Perona

TEXT ALBERTO GÓMEZ
FOTOS ESTEVE LUCERÓN

Esteve Lucerón –a la dreta– amb dos alumnes del taller de fusteria, el 25 de desembre del 1988. Foto: autor desconegut

El fotògraf Esteve Lucerón era un home socialment compromès i això es reflecteix en la seva obra, que als anys vuitanta va focalitzar-se en el barri de barraques de la Perona, al districte de Sant Martí. No va publicar mai les seves imatges en la premsa escrita, però amb el temps va acabar creant un llegat documental de gran valor sobre una part de Barcelona que estava a punt de desaparèixer. Es tracta d’instantànies properes, empàtiques, que trencaven estereotips. En la darrera dècada, l’obra de Lucerón –que va morir el 2022– ha guanyat reconeixement i visibilitat.

Es podia quedar tancat hores i hores en aquella habitació plena de cubetes i líquids. De negatius. I de la pertinent llum vermella. Una de les coses que més recorda Cristina Guillamon, la seva dona, era el seu somriure quan sortia d’allà dins. El mateix somriure amb el qual marxava de casa, càmeres en mà. “La fotografia era la seva autèntica passió”, recorda la que fou la parella d’Esteve Lucerón durant quaranta-un anys.

Aquell home nascut el 1950 a la Pobla de Segur no va descobrir la seva vocació fins a finals dels anys setanta. Una vocació a la qual va dedicar milers d’hores, tot

d’aquelles imatges. Només tancar la porta de casa, carregat encara amb les càmeres, estava desitjant comprovar què sortiria als

LA FOTOGRAFIA ERA LA SEVA PASSIÓ, MALGRAT QUE MAI VA ARRIBAR A PUBLICAR NI UNA SOLA INSTANTÀNIA A LA PREMSA ESCRITA

negatius i als papers que després penjava al bany per assecar-los”, rememora.

Poc abans que la parella es conegués, Lucerón ja havia trepitjat el lloc que s’acabaria convertint en l’autèntic protagonista de la seva obra, en una mena de dolça obsessió: la Perona, el barri de barraques al costat de les vies del tren al districte de Sant Martí. Un llarg

carrer de dos quilòmetres, sota les vies de Rodalies, a tocar de la Verneda.

UNA RELACIÓ PROPERA

Fill de represaliats de la Guerra Civil, Lucerón era un home compromès políticament i socialment. De jove, va compaginar la feina d’obrer metal·lúrgic

amb els estudis al Centre Internacional de Fotografia de Barcelona (CIFB), on es va matricular l’any 1978. Allà va descobrir els mestres de l’escola documental nord-americana. Les seves primeres càmeres –una Mamiya de 6 x 6 i una Canon F1– va comprar-les amb la

indemnització que, el 1979, li van donar quan va tancar la fàbrica on treballava. L’any següent començava a immortalitzar el dia a dia de la Perona, una feina que va fer entre el 1980 i el 1989, quan, amb els Jocs Olímpics a la cantonada, aquelles barraques serien enderrocades.

Lucerón va fotografiar el dia a dia d’aquella comunitat gitana, entre la qual es movia amb naturalitat gràcies, en bona part, al seu caràcter. La relació amb els veïns de la Perona era tan estreta que el 1985, cinc anys després d’haver iniciat el seu projecte, l’Ajuntament de Barcelona el va contractar com a vigilant dels magatzems on tenien lloc els tallers ocupacionals que el Patronat Municipal de l’Habitatge organitzava de cara a la inserció laboral i social dels veïns d’ètnia gitana de les barraques. La Perona, doncs, seria el camp de treball on Lucerón elaboraria un valuós i extens

Lucerón es va guanyar la confiança de la comunitat gitana de la Perona, al barri de Sant Martí.

conjunt de fotografies. Un treball que, amb el temps, arribaria a considerar-se tota una fita dins la fotografia documental de la capital catalana.

HUMÀ I CALMAT

“L’Esteve era una persona molt amable i calmada. I un fotògraf molt discret, que sempre volia allunyar-se dels grans poders i del pur espectacle. Sempre em va fer sentir bé quan parlava amb ell, des que el vaig conèixer l’any 2009”, recorda Xavier Subias, company del fotògraf i amb qui sempre xerrava amistosament quan se’l trobava sovint en exposicions per Barcelona. Respecte al valor del treball que Lucerón va fer al llarg de més d’una dècada, Subias ho té clar: “Les seves fotos eren molt peculiars, d’un gran valor documental. Però una de les coses que més em cridaven l’atenció és que l’Esteve era, precisament, l’última persona que pensava que les seves fotos arribarien lluny. El recordo com una persona i com un fotògraf gens agressiu sinó pausat. I molt humà”.

Aquest humanisme segurament va facilitar-li l’accés a la Perona per poder fer-hi tantes fotografies. Altres professionals no s’atrevien a fer-ho, o bé no van ser adme-

sos per la comunitat allà instal·lada. L’Esteve, en canvi, els parlava amb tranquil·litat, sense pretensions, amb proximitat. “Gairebé sempre anava sol, però és que des del

LA PERONA, EL BARRI DE BARRAQUES DE BARCELONA QUE VA IMMORTALITZAR ENTRE EL 1980 I EL 1989, ÉS EL PROTAGONISTA DE LA SEVA OBRA

principi s’havia guanyat la confiança dels que hi vivien”, recorda Guillaumon.

Aquesta confiança va ser clau perquè pogués treballar còmode i elaborés un retrat enorme d’un barri en decadència. “Més d’un dia menjava amb ells, en aquells dinars o sopars que feien a l’aire lliure. A canvi, el meu marit revelava els retrats que els feia en petits formats, de 10 x 15 o similars, i els regalava entre la mateixa gent que s’havia deixat fotografiar”, rememora la seva dona.

COMPOSICIONS CLÀSSIQUES

Sandra Balsells, fotoperiodista i professora de la Facultat de Comunicació de Blanquerna, també reconeix que la gent de la Perona posava amb molta serenitat

per a aquell autor que també va estudiar a l’Institut d’Estudis Fotogràfics de Catalunya. Es notava que s’havia guanyat la confiança de les persones que surten a les instantànies. Que treballava sense presses. “Hi ha molts retrats frontals, de gent mirant tranquil·lament a la càmera de l’Esteve. Fins i tot amb solemnitat, com és el cas de moltes dones. Dones que transmeten, de fet, un gran empoderament”, reconeix Balsells.

La parella de Lucerón també recorda que una de les dates que més festejaven les famílies que vivien a la Perona eren els solsticis. Amb grans festes, una vegada més, als carrers. I allà hi havia l’Esteve, amb les dues càmeres que més van acompanyar-lo durant la seva carrera. Gràcies a tots els anys que va trepitjar els carrers de la Perona, la seva estirada figura, de 186 centímetres d’alçada, va rebre fins i tot un pseudònim per part de la comunitat gitana. “*El payo largo*, li deien”, recorda rient qui fins i tot algun dia va tenir l’oportunitat d’acompanyar el seu marit fins a aquelles ja desaparegudes barraques de Sant Martí.

No estranya, per tant, que, després de tants anys de feina, aquell gran esforç arribés a traduir-se en uns 2.000 negatius i contactes, tot un llegat que a alguns experts els recorda el relat fotogràfic nord-americà del segle xx. El comparen amb Lewis Hine, Jacob Riis, Walker Evans o Dorothea Lange, autors als quals Lucerón va admirar. I als quals, sense saber-ho, potser, va emular. Per a Balsells, la seva obra “és tot un document molt valuós perquè, entre altres coses, mostra l’ecosistema d’un barri que ja no existeix. Que va desaparèixer. O que es va desplaçar, perquè la marginalitat d’alguns col·lectius encara existeix, no ha desaparegut”. Per a aquesta fotògrafa, el treball de Lucerón està format per “composicions clàssiques, molt centrades, molt equilibrades. Aparentment semblen d’allò més senzilles, però conjuguen de manera molt encertada els perso-

natges amb el lloc. Les seves fotografies et permeten relacionar cada personatge que mira a la càmera amb el lloc on viu”.

RECONeixEMENT TARDÀ

La història de pura complicitat entre els habitants de la Perona i el fotògraf de la Pobla de Segur va finalitzar uns anys abans

A FORÇA DE TRACTAR ELS GITANOS D'AQUELL BARRI, LUCERÓN VA GUANYAR-SE'N LA CONFIANÇA. MÉS D'UN DIA MENJAVA AMB ELLS

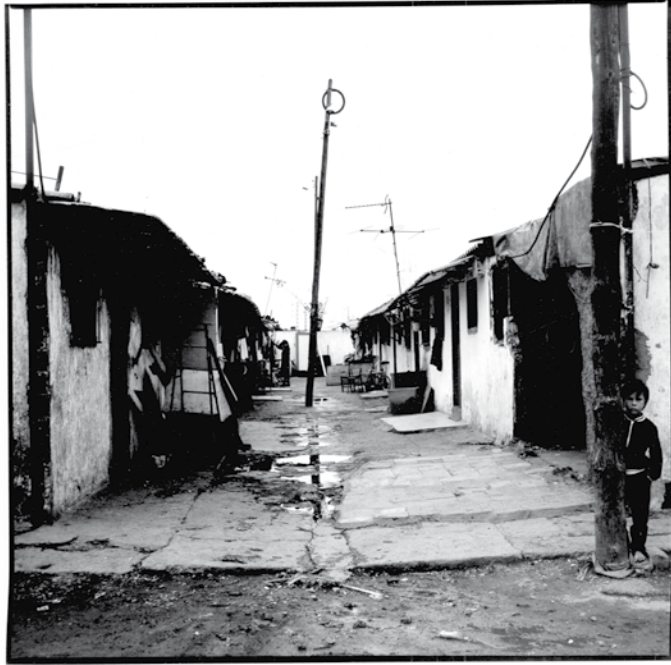
dels Jocs Olímpics, un esdeveniment que va suposar el desmantellament de determinats barris o comunitats de Barcelona. Un final que quasi va coincidir, precisament, amb l’empitjorament de la seva

malaltia als ulls. Lucerón, que era miop, feia anys que arrossegava grans diòptries i va acabar fent servir ulleres perquè els seus ulls ja no toleraven les lentilles. Al final, tot va acabar amb una greu retinopatia que, a poc a poc, va obligar-lo a aparcar la seva gran passió. “Et parlava dels seus problemes de salut, però jo notava que havia quedat molt tocat, com si li costés acceptar el diagnòstic. Crec que va ser molt dur per a ell. No volia deixar de sortir al carrer i fer fotos”, lamenta Subias.

Tot i que Lucerón no es va dedicar mai professionalment a la fotografia, a partir del 1990 va començar a exposar en algunes galeries, malgrat que encara passarien anys fins que comencés a fer-se

La Perona era un barri de barraques en decadència que es va desmantellar abans dels Jocs Olímpics.

Esteve Lucerón va retratar els carrers, les cases i els habitants del barri de barraques de la Perona.

una important difusió de la seva obra. Va acabar exposant, entre altres llocs, al Museu d'Art Contemporani de Barcelona, i l'any 2015 el Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia de Madrid va adquirir algunes de les seves imatges. Dos anys després, l'Ajuntament de Barcelona va editar un llibre sobre la seva figura i obra i aquell 2017 també va donar el seu fons de negatius i contactes de la Perona, integrat per 2.000 fotografies, a l'Arxiu fotogràfic de Barcelona.

Quatre anys després, un centenar d'aquelles imatges van integrar l'exposició "Esteve Lucerón. La Perona. L'espai i la gent", comissariada per ell mateix i pel fotògraf Jordi Calafell, que l'Arxiu fotogràfic de Barcelona va inaugurar el 22 de maig del 2021 i que es va poder veure fins al 22 de maig del 2022. Lucerón ja estava ingressat a l'hospital en el moment de preparar l'exposició i uns dies abans d'acabar-se, el 25 d'abril, moria als 71 anys. "L'únic que va rebre l'Esteve per la seva bonhomia, per la seva militància tossuda i generosa i per la seva solidaritat sense fronteres és l'afecte i el respecte dels que vam tenir el goig de

conèixer-lo i compartir amb ell", piulaven des del Sindicat de la Imatge UPIFC, quan van donar a conèixer la seva mort.

ESPAIS BUITS

Així s'apagava aquell honest exercici de denúncia, de fotografia social, d'un testimoni fonamental per entendre o per recordar la capital catalana preolímpica. "D'explicar la realitat de la vida tal com és", com destaca Guillemon. Sense exagerar ni quedar-se lluny de l'objecte que un vol fotografiar. Per això a les seves

molt interessant mostrar el dia a dia d'una comunitat a través d'aquest context. Són fotografies que ens descobreixen aquests espais i que semblen autèntics bodegons", afegeix Balsells.

Tot i que la Canon o la Mamiya, i també una Lumix que va utilitzar durant els seus anys com a fotògraf, descansin actualment en un moble de la casa on va viure, a Barcelona, les seves imatges no deixen de sorprendre. Continuen generant emocions a la vegada que rememoren una ciutat segurament amb més ombres que llums. I on l'arribada de les excavadores, primer, i dels atletes, després, no van fer desaparèixer les desigualtats de sempre entre el centre i les

ELS SEUS 2.000 NEGATius I CONTACTES SÓN UN LLEGAT QUE ALGUNS EXPERTS COMPAREN AMB EL RELAT FOTOGRÀFIC NORD-AMERICÀ DEL SEGLE VINT

fotografies no només surt la gent de la Perona. "Lucerón també mostra espais buits que suggereixen la manera de viure que tenia aquella gent. Era una mirada molt intel·ligent, que es fixava en un televisor, en un fogó..., en tots aquells objectes que acompanyen la vida quotidiana. Va ser

perifèries. "Són un document històric bestial, tot un testimoni. Per a mi, la fotografia té com a primer objectiu, com a primera missió, documentar. Informar. I, si és possible, commoure. I les fotografies de Lucerón compleixen, de sobres, aquests requisits", conclou Balsells. Ç

Sant Jordi

BARCELONA.CAT/SANTJORDI

Ajuntament de
Barcelona

Dossier
Massacre de periodistes

MÉS MORTS QUE MAI

La guerra de Gaza s'ha convertit en el conflicte més mortífer per als professionals de la informació

La guerra de Gaza, que enguany arriba al mig any de conflicte, s'ha convertit en el lloc del món més mortífer per als periodistes. Prova d'això és que des del 7 d'octubre hi ha hagut més periodistes assassinats que en qualsevol altre període de conflicte similar des que es van començar a registrar, ara fa trenta anys. Les xifres són esgarrioses. I, a més, no només hi estan morint els professionals palestins –els estrangers no poden accedir a la Franja–, sinó també les seves famílies. En aquest reportatge –considerat el millor del Report.cat del darrer trimestre del 2023– s'explica el drama dels informadors locals en aquesta guerra cruenta i despietada.

TEXT ANNA PRUNA GALDON

Vestit amb l'armilla de premsa, micròfon en mà, amb un fil de veu que no perd la serenor i mirant a càmera, Momin Alshrafi, periodista d'Al-Jazeera, explica en directe que un atac aeri israelià dirigit al camp de refugiats de Jabila (al nord de Gaza) ha posat fi a la vida del seu pare, la seva mare i les famílies senceres dels seus germans. Té la mirada perduda i anomena, d'un en un, tots els noms dels assassinats pel bombardeig. Acaba la connexió dient que són més de vint-i-una persones i que ningú ha pogut accedir als cossos per recuperar-los. Informa sense perdre les maneres, però agafant aire de tant en tant, i acaba els gairebé dos minuts de vídeo recordant que els vius ni tan sols poden tornar al nord a enterrar els morts.

Així és informar des de Gaza. Des del passat 7 d'octubre –quan, durant el sàbat, un atac de Hamas va deixar més de 1.200 morts i més de 240 segrestats– i fins a l'1 de febrer del 2024, es calcula que 122 periodistes han estat assassinats, segons apunten experts de les Nacions Unides. Però és que, per primera vegada a la història, les famílies dels periodistes s'han convertit en blanc clar dels atacs israelians.

Són un objectiu més, identificat a vegades gràcies a sistemes d'intel·ligència artificial, segons ha desvelat *The Guardian*. “Haviem vist casos de familiars sent víctimes a Mèxic, amb els periodistes locals, perquè estan molt a prop de les màfies; o a Ucraï-

na, on es va disparar un míssil a casa del periodista Volodymyr Sadovyi”, explica Plàcid Garcia-Planas, reporter de la secció internacional de *La Vanguardia*, que ha estat en nombrosos conflictes bèl·lics. Però era esporàdic. “Mai s'havia vist a aquest

cloent-hi la seva dona, els seus fills i el seu net). Les imatges d'ell entrant a l'hospital amb l'armilla i el casc de premsa amb els ferits i, posteriorment, als funerals, han fet la volta al món. “Tothom sap que he perdut catorze familiars propers”, detalla.

MENTRE QUE ELS PERIODISTES ESTRANGERS NO
PODEN ACCEDIR A LA FRANJA, ELS PALESTINS
NO EN PODEN SORTIR I SÓN MASSACRATS

nivell i amb aquesta exasperació”, afegeix Ricard Garcia Vilanova, fotoperiodista especialitzat en conflictes armats.

QUAN ETS EL TITULAR

Ho resumia així Wael Al-Dahdouh, cap de l'oficina d'Al-Jazeera a la ciutat de Gaza, en una entrevista emesa per Instagram: “El més dur és quan, com a periodista, et converteixes en la notícia. En lloc d'explicar què passa, tu et converteixes en el titular”.

ENTRE L'INICI DEL CONFLICTE, EL 7 D'OCTUBRE,
I L'1 DE FEBRER D'AQUEST ANY, HAN ESTAT
ASSASSINATS 122 PERIODISTES

Aquest professional sap de què parla, ja que ha viscut la brutalitat de primera mà. En el primer atac que va patir van morir diversos membres de la seva família (in-

En la segona ocasió, va quedar ferit en una emboscada on va morir el seu company i videògraf Samer Abu Daqqa.

Precisament els fills d'Abu Daqqa ja han anunciat que estan redactant una queixa al Tribunal Penal Internacional, i Al-Jazeera ha assegurat en innombrables ocasions que fa responsable Israel “d'atacar i assassinar sistemàticament periodistes de la cadena de televisió i les seves famílies”.

Tot i haver estat treballant amb la mà immobilitzada durant setmanes, Al-Dahdouh va decidir ser evacuat per temes mèdics a Qatar just després de l'assassinat el 7 de gener del seu fill, el també periodista Hamza Al-Dahdouh, de 27 anys. L'atac, efectuat amb un dron, i en el qual van morir més

periodistes, es va produir en una de les carreteres determinades per Israel com a “segures”, part del corredor “humanitari” designat en teoria per a l'evacuació de la

MÉS MORTS I EN MOLT MENYS TEMPS

Els periodistes assassinats a Gaza no tenen punt de comparació amb altres conflictes.

PITJOR QUE A LA SEGONA GUERRA MUNDIAL

A la Segona Guerra Mundial fins a 67 professionals de la informació van perdre la vida. En canvi, només en els primers dos mesos del conflicte armat entre Hamas i Israel ja han estat assassinats més periodistes que en aquella contesa que va durar set anys.

MÉS MORTS QUE EN VINT ANYS AL VIETNAM

La comparativa amb altres conflictes encara més llargs que la Segona Guerra Mundial fa esgarriar. En els vint anys de la guerra del Vietnam, famosa per la seva brutalitat, van morir un total de 70 periodistes, 20 menys que en els dos primers mesos del conflicte a Gaza.

MÉS LETAL QUE A L'IRAQ

Segons Reporters Sense Fronteres (RSF), en els primers tres anys de la guerra de l'Iraq van morir 86 periodistes. Llavors l'organització destacava que era el conflicte més mortífer per a la premsa des de la Segona Guerra Mundial. Aquestes xifres han estat superades a Gaza en molt menys temps.

SUPERAR LES XIFRES DE SÍRIA

Els anys 2012 i 2013 havien estat els més negres per als professionals de la informació, amb 144 i 142 periodistes assassinats, respectivament, sobretot a la guerra de Síria. Fins que ha arribat la guerra de Gaza, en què les xifres de periodistes assassinats –més de 120 en quatre mesos de conflicte– suposen un nou rècord dramàtic.

TRES DE CADA QUATRE, A LA FRANJA

Un informe del Comitè per a la Protecció dels Periodistes (CPJ en les seves sigles en anglès) mostra que, al llarg del 2023, més de tres quartes parts dels 99 periodistes i treballadors de mitjans de comunicació assassinats en tot el planeta van tenir lloc a Gaza en els tres primers mesos del conflicte, víctimes dels atacs israelians.

Enterrament d'un periodista palestí mort a Gaza. Foto: Alamy

LA FI D'UNA RELATIVA CALMA

A finals del 2022, el Comitè per a la Protecció dels Periodistes (CPJ) remarcava que, des del 2019, la mortalitat en zones en conflicte s'havia estabilitzat per sota de la vintena de morts anuals per la baixa intensitat de les guerres i l'eficàcia de les mesures de prevenció i protecció adoptades pels mitjans de comunicació. Una situació de relativa calma que el conflicte de Gaza ha fet miques.

RÈCORD EN UN TERRITORI IRRISORI

El quasi centenar de periodistes morts comptabilitzats pel CPJ entre l'octubre i el desembre de l'any passat representen un trist rècord, ja que, en tota la història, no s'han comptabilitzat tants professionals de la informació morts en un sol país durant un any sencer. I, a més, ha tingut lloc a la Franja de Gaza, un territori de 365 quilòmetres quadrats, equivalent a la superfície del Maresme.

Eudald Coll

El periodista Wael Al-Dahdouh, d'Al-Jazeera, al funeral dels seus familiars morts. Foto: Atia Darwish / Al-Jazeera

ciutadania desplaçada. Fins i tot Antonio Gutiérrez, secretari general de les Nacions Unides, va expressar la seva absoluta consternació després de conèixer els “horribles informes” relacionats amb l'assassinat dels joves periodistes.

XIFRES ESGARRIFOSES

I és que, segons el Comitè per a la Protecció dels Periodistes (CPJ en les seves sigles en anglès), hi ha hagut més periodistes assassinats en les deu primeres setmanes de guerra que en qualsevol altre període de conflicte similar des que, el 1992, aquesta

organització va començar a registrar les morts. La xifra d'informadors morts és tan alta que fins i tot el Col·legi de Periodistes, en l'espai expositiu de la seu de Barcelona, ha decidit penjar les seves fotografies com a denúncia del que està passant.

De totes les morts registrades el 2023, el 75% van tenir lloc a Gaza. De fet, el 27 de febrer del 2024 el CPJ i la Federació Internacional de Periodistes (FIP) traçaven la línia a vuitanta-vuit periodistes assassinats (vuitanta-tres palestins, dos israelians i tres libanesos), però el nombre no ha deixat d'augmentar des d'aleshores, dia rere dia.

Per a Reporters Sense Fronteres (RSF), la “massacre” de periodistes a Gaza contraresta una tendència global a la baixa en els assassinats de reporters. Durant la presentació de l'informe anual del 2023, Alfonso Bauluz, president de l'organització a Espanya, destacava la dificultat de discernir, en un escenari en el qual Israel ha bombardejat més del 60% dels edificis residencials de la Franja, quins periodistes havien estat assassinats mentre feien la seva feina i quins no (l'organització té una estricta política de comptabilitzar només aquells periodistes morts en l'exercici de la professió).

ENTRE LA MORT I LA CENSURA

L'acte “Veus silenciades”, celebrat al Col·legi de Periodistes, va permetre apropar-se als problemes informatius al voltant del conflicte.

El 6 de març, el Col·legi de Periodistes va organitzar l'acte “Veus silenciades” per conèixer les condicions en les quals treballen els professionals de la informació a Gaza i fer-los un tribut. L'acte va comptar, presencialment, amb Xavier Giró –periodista i un dels impulsors del Grup de Treball de Periodisme per la Pau del Col·legi–, Josep Gifreu –periodista, acadèmic i autor d'*Ucraïna: la guerra pel relat* (Saldonar, 2022)–, Anna Pruna Galdón –periodista especialitzada en afers socials i política– i Joan Palomés –periodista especialitzat en política internacional i membre del Grup de Treball de Periodisme Solidari del Col·legi.

Però les intervencions més emotives van ser, via estríming, les de Youmna El Sayed i d'Oren Ziv, periodista palestina i fotoperiodista israelià. La primera va ser conduïda per Andrea López-Tomás, corresponsal d'*El Periódico* a Beirut, des d'on es va connectar, i la segona, des de Barcelona, per P. J. Armengou, corresponsal independent a Jerusalem, a qui l'atac de Hamas del 7 d'octubre va agafar per sorpresa.

POR CONSTANT

Youmna El Sayed és corresponsal d'Al-Jazeera a la Franja per als canals en anglès. I mare de quatre fills. “La meua família, els veïns i la gent que estimo em tenien por perquè els que portàvem l'armilla i el casc de premsa érem objectius militars, érem una amenaça”, va admetre des d'Egipte, on s'ha traslladat. Mesos enrere, les Nacions Unides van fer un comunicat assenyalant que els deliberats

“VA PASSAR EN MOLTES OCASIONS. ALLÀ ON HI HAVIA UN PERIODISTA HI HAVIA UN ATAC” YOUNNA EL SAYED (AL-JAZEERA)

atacs contra la premsa indicaven una estratègia de les forces israelianes. “Va passar en moltes ocasions. Allà on hi havia un periodista hi havia un atac”, va explicar.

El Sayed va informar des del terreny durant setanta-un llargs dies i va presenciar un bombardeig a escassos metres d'on es trobava, imatges que van fer la volta al món. I en paral·lel vivia el conflicte com una ciutadana més, transportant tot l'equip de producció i les poques maletes que tenien, desplaçant-se allà on l'exèrcit israelià els indicava. L'escassetat d'aliments, d'aigua i de son, els continus bombardejos i les condicions

infrahumanes eren un repte molt difícil de gestionar. “La meua ment i el meu cor continuen a Gaza, no he pogut digerir ni una mica tot el que he viscut. El trauma que aquesta guerra ens ha deixat viurà amb nosaltres molt temps, si no per sempre”, va concloure per després admetre que ha començat sessions de teràpia.

BOMBOLLA INFORMATIVA

L'absència de la premsa internacional a Gaza ha dificultat l'accés a la informació. D'altra banda, la premsa israeliana no mostra el que hi passa. Oren Ziv, fotògraf independent, ha treballat amb *The New York Times*, Al-Jazeera i Vice i actualment ho fa per a la revista +972, un dels pocs mitjans crítics amb el govern central i sensible amb la causa palestina.

Ziv va explicar que els primers dies de guerra, la repressió i la censura van ser extremes. Segons Ziv, l'autocensura que la premsa s'autoimposa és encara més greu que la pròpia cen-

Retrats de l'exposició “Veus silenciades”. Foto: Francesc Farré

sura. Una bombolla informativa que provoca que la població només rebi una part de la història. “Una gran part del públic no vol saber què està passant a Gaza, en el seu nom”, va afegir.

L'acte va finalitzar amb la presentació de l'exposició “Veus silenciades”, un recull de fotografies que honora la memòria dels professionals morts a Gaza des de l'inici del conflicte.

Olga Garcia

Això implica un ball de xifres que organitzacions com el Sindicat de Periodistes Palestins o l'organització Democracy Now no dubten a elevar a 150 periodistes assassinats, ja que consideren que, encara que en aquell moment no estiguessin fent la seva feina (i estiguessin, per exemple,

Periodistes asseguren que els morts en quatre mesos passen “del centenar” i que hi hauria hagut un periodista assassinat per dia des del 7 d'octubre.

És el que Human Rights Watch i Amnistia Internacional han descrit com una clara

“violació del dret internacional humanitari”. De fet, RSF ha presentat dues denúncies per crims de guerra amb relació a l'assassinat de set pe-

riodistes a Gaza entre el 22 d'octubre i el 15 de desembre, i l'organització ha demanat en reiterades ocasions que aquest 2024

els periodistes palestins “puguin sortir de la Franja, si així ho desitgen, i hi puguin accedir els periodistes internacionals”, per evitar que Gaza es converteixi definitivament en un “forat negre informatiu”.

SENSE PREMSA ESTRANGERA

Davant d'aquestes xifres “mai registrades a l'inici d'un conflicte” segons RSF, cal recordar que, ara per ara, cap periodista estranger ha estat autoritzat a entrar a la Franja (a excepció de Clarissa Ward, corresponsal de la CNN, que va poder estar a Gaza durant quatre hores al desembre). És més, al gener, el Tribunal Suprem israelià va tombar la petició de l'Associació

Un grup de palestins revisen el vehicle on el 7 de gener van morir els periodistes Mustafa Thuria i Hamza Al-Dahdouh per un atac israelià. Foto: UPI / Alamy

Els cossos sense vida, coberts i amb el casc de premsa, dels periodistes Hassouna Sleem i Sary Mansour, que van perdre la vida el 18 de novembre. Foto: Alamy

de Premsa Estrangera perquè poguessin entrar periodistes a la Franja lliurement, al·legant que la seva entrada “posaria en perill les operacions militars”.

Wael Al-Dahdouh, cap d'Al-Jazeera a la ciutat de Gaza, ha perdut catorze familiars, entre ells la seva dona, els seus fills i el seu net

Un reclam, el de flexibilitzar l'accés, que també han fet entitats com la del Col·legi de Periodistes, la qual a l'octubre ja condemnava les dificultats a l'hora d'informar de la guerra. Amb tot, el resultat és que, actualment, només informen des de dins els periodistes palestins. “Els vertaders

herois”, en paraules de Ward. Són ells els que generen el gruix d'informació i els que fan la titànica feina d'esquivar cada dia les circumstàncies per mostrar una quotidianitat brutal i devastadora.

Alguns tenen una llarga trajectòria als mitjans, però d'altres són periodistes

molt joves que tenen l'immens pes a l'esquena de no deixar de compartir contingut per mostrar el que s'està fent al seu poble. Són Motaz Azaiza, Plestia Alaquad, Hind Khoudary, Belal Khaled, Wizard Basan, Khawla al-Khalidi i Noor Harazeen, entre molts altres. Fins i tot

hi ha una nena de 9 anys, Lama Jamous, que entrevista altres infants dels camps de refugiats i que compta amb 900.000 seguidors a Instagram.

IMPACTE A LES XARXES

No en va, les xarxes socials s'han convertit en el seu gran altaveu al món. Principalment, x –l'antic Twitter– i Instagram. En aquesta última, Motaz Azaiza té quasi dinou milions de seguidors i supera des del desembre el president dels Estats Units, Joe Biden. Azaiza personifica la tendresa de qui informa sobre casa seva. Ho fa amb calma i humanitat, però sense amagar contingut molt dur. Ha estat escollit “persona de l'any” per la revista

GQ en l'edició de l'Orient Mitjà, ha rebut el premi de TRT World Citizen Communicator i és protagonista de murals amb la seva cara i d'innombrables tributs i homenatges arreu del món. Ha connectat amb el públic i ha sabut entendre que el planeta sencer està seguint aquesta guerra pel mòbil i en directe. De fet, la majoria d'imatges que penja Azaiza no es publicarien diàriament en grans rotatius, ja que són massa impactants.

I són impactants i crues, precisament, perquè els periodistes que les envien estan vivint en primera persona aquest drama. Els falta roba, aigua, menjar o gasolina per moure's. No tenen connexió per enviar les cròniques, ni electricitat per carregar el mòbil, i ho expliquen a càmera. “Saben que moriran, aquest és el grau de consciència que tenen”, sentència Garcia Vilanova. “No han escollit anar a la guerra; la guerra els ha escollit a ells. I no l'han defugit. Això només ho explica l'amor que senten per la seva terra”, afegeix Garcia-Planas.

En les seves cròniques parlen de la seva salut mental, de com és de difícil suportar el que veuen, de com senten que el món els ha abandonat. La forta connexió amb el públic és un fenomen nou, i es veu clarament quan algun d'ells no publica res durant hores. Els seguidors comencen a

LA CREDIBILITAT, LA VERITAT I LA VIDA

A Gaza no té sentit preocupar-se gaire per l'equilibri periodístic entre les parts enfrontades; ni per la precisió de les dades; ni per si les informacions del que hi passa procedeixen de periodistes; ni per contrastar el retrat de la realitat que les imatges ofereixen (tant hi fa la qualitat) ni el que expliquen els testimonis (enregistrats com sigui) del personal dels hospitals o dels supervivents del carrer, perquè el que ara sabem –i ja fa un insuportable nombre de dies i de nits– té 100 paraules de condemna i totes fan curt. Tant és si s'anomena *genocidi* com si se'n diuen *crims de guerra*. La magni-

A GAZA LES REGLES PERIODÍSTIQUES HABITUALS QUEDEN TAN DESFASADES COM DESACREDITADA LA LEGALITAT INTERNACIONAL O LES INSTITUCIONS MUNDIALS

tud de l'atac a la vida, la dimensió de la inhumanitat de l'actuació del govern israelià i les seves forces de guerra, i el menyspreu per l'existència i el dolor dels altres, és prou per saber la veritat essencial. L'assassinat de periodistes a Gaza no ha silenciats els fets, gràcies als que sobreviuen i a la multitud d'altres fonts que els documenten. La credibilitat no rau en les tècniques periodístiques d'elaboració de la informació, sinó en la incontestable evidència de la vulneració dels drets humans i de la burla descarada amb què responen les autoritats israelianes. Per què s'haurien d'equilibrar els reportatges amb declaracions de qui ha estat comprovat que enreda, menteix i reincideix en els crims que nega? Per

què retenir informacions que de sobra són creïbles perquè no es tinguin també altres versions que les posen en dubte? Quin és el sentit últim de la informació? No és per satisfer ni la curiositat del públic, ni per oferir proves, i menys si són redundants, que practiquem un periodisme creïble perquè és neutral. Es tracta, altrament, de saber per actuar. I a Gaza no hi ha prioritat més alta que fer-ho a favor de la vida i d'aturar el sofriment. La neutralitat davant de l'abús de poder –que suau que sona aplicat a Gaza!– ni és possible ni és desitjable. I prendre posició en contra –és igual que sigui explícitament o implícita– resulta incoherent si el periodisme es limita a constatar-lo, encara que sigui en totes les seves dimensions. Les regles periodístiques habituals queden tan desfasades amb el que passa a Gaza com desacreditada la legalitat internacional o els mecanismes i les institucions mundials que havien de vetllar per la pau. Cert, no es pot deixar de documentar, però sobretot el periodisme ha de servir perquè l'opinió pública actuï i forci els governs a defensar la vida per sobre del que ara fan.

Xavier Giró

Periodista i membre del Grup de Treball de Periodisme per la Pau del Col·legi de Periodistes

EL QUE ISRAEL NO VOL QUE S’EXPLIQUI

Com informar-se de la guerra a Gaza lluny del biaix del govern de Netanyahu.

La informació que part de la premsa occidental ha publicat sobre Gaza està sota sospita pel biaix favorable a Israel i les censures polítiques i editorials que sovint s’hi detecten. Aquí teniu alguns llocs amb altres visions del que està passant.

PALESTINIAN INFORMATION CENTER (PIC) english.palinfo.com

“Des dels seus inicis, al desembre del 1997, el PIC ha pres la iniciativa per defensar el somni dels palestins d’alliberar la seva pàtria i restaurar els seus drets vulnerats”, explica el Palestinian Information Center. Parla sense embuts de genocidi, critica la passivitat occidental i publica dades i reportatges sobre la mort de persones grans per la falta de menjar, la malnutrició dels nadons o la destrucció sistemàtica de poblats i escoles.

UNRWA unrwa.org/newsroom

L’Agència de les Nacions Unides per als Refugiats de Palestina al Pròxim Orient administra les ajudes internacionals a Palestina. No és un mitjà informatiu, però el seu web proporciona informació sobre les seves activitats. Nega que estigui contaminada per grups terroristes, denuncia atacs sobre les seves estructures i afirma que els testimonis que implicaven treballadors seus en els actes terroristes del 7 d’octubre han estat obtinguts amb pressions i tortures.

IMATGES SENSIBLES instagram.com/motaz_azaiza

“Supervivent del genocidi”, diu el compte d’Instagram del fotògraf Motaz Azaiza, que té prop de dinou milions de seguidors. Les seves imatges han permès veure des de dins la tragèdia de Gaza. Moltes estan qualificades per Instagram com a “contingut sensible” i cal activar explícitament l’opció de veure-les. Azaiza va haver d’abandonar Gaza el passat gener.

ALTAVEU instagram.com/letstalkpalestine

La imatge oficial de Let’s Talk Palestine és un altaveu. Té més de 700.000 seguidors i utilitza Instagram per difondre dades sobre la Nakba (l’èxode forçat dels palestins per la proclamació

El fotògraf palestí Motaz Azaiza.

de l’estat d’Israel, l’any 1948) o l’apartheid que Israel aplica actualment sobre els palestins. En una publicació proposa aquesta hipòtesi: què passaria si avui Jesús naixés a Betlem?

LA VIDA SOTA LES BOMBES thenewhumanitarian.org/video/2024/03/08/snapshots-palestinian-photographer-captures-life-under-bombardment-gaza

The New Humanitarian va ser creat fa dècades per les Nacions Unides i, des de fa temps, és una publicació independent. Amb la llegenda “Malgrat els riscos, els periodistes mantenen el focus sobre el patiment dels civils palestins”, ofereix vídeos i cròniques de la vida diària sota les bombes, en la fugida i en l’intent de sobreviure.

XIFRES I OPINIÓ aljazeera.com/tag/israel-palestine-conflict

Amb seu a Qatar, Al-Jazeera és un dels mitjans àrabs més importants i coneguts. La cobertura sobre Gaza és àmplia i amb molts articles d’opinió. Inclou reportatges sobre personatges civils que han mort al conflicte i mapes, amb vídeos i grafismes, de la destrucció progressiva de Gaza. També ofereix un *live tracker*, amb el recompte de morts.

ANADOLU AGENCY aa.com.tr/en/search/?s=Gaza

Aquest mitjà turc té més d’un segle de vida. L’enllaç porta a un recull de publicacions sobre Gaza de gran abast: detalls sobre bombardejos, recompte de combats i operacions militars, els

plans del govern de Netanyahu, les xarxes socials que han suspès comptes considerats propalestins, etc.

ECONOMIA I DESASTRE HUMANITARI newarab.com/tag/gaza-war-2023-2024

The New Arab funciona des del 2014, és propietat de l’empresa de Qatar Fadaat Media i és definit pel seu director com un mitjà “relativament independent” en el context del món àrab. Aporta dades sobre nous aspectes del desastre humanitari: a la desesperada situació dels 1,4 milions de refugiats atrapats a Rafah, s’hi afegeix l’aparició de màfies que venen, a preu d’or, serveis per fugir del lloc.

AQUESTS WEBS OFEREIXEN CRÒNIQUES DE LA VIDA DIÀRIA, MAPES, RECOMPTE DE MORTS, FOTOGRAFIES SENSE CENSURAR I DESTAPEN LES MENTIDES DIFOSSES

DENÚNCIES DES D’OCCIDENT protect-journalists.com cnnspanol.cnn.com/2024/02/02/funcionarios-occidentales-critica-severa-politica-gaza-trax

Primer enllaç: 1.484 periodistes occidentals signen un escrit on diu que condemnen “l’assassinat de periodistes per part d’Israel a Gaza i demanem integritat en la cobertura dels mitjans occidentals de les atrocitats d’Israel contra els palestins”. Segon enllaç: 800 funcionaris europeus i nord-americans, que no diuen els seus noms per por de represàlies, emeten un comunicat: “Hi ha un risc plausible que les polítiques dels nostres governs estiguin contribuint a greus violacions del dret internacional humanitari, crims de guerra i fins i tot neteja ètnica o genocidi”.

REPÀS DE LES FAKE NEWS en.wikipedia.org/wiki/Misinformation_in_the_Israel%E2%80%93Hamas_war#On_Gaza

Una llista cronològica sobre informacions falses, enganyoses o sense fonament aparegudes durant el conflicte. Gran part del contingut analitzat ha estat de naturalesa viral, amb milions de publicacions, i en la seva difusió hi han participat governs, mitjans de comunicació i *influencers* dels dos costats.

Àlex Barnet

LA FEDERACIÓ INTERNACIONAL DE PERIODISTES ELEVA LA XIFRA DE MORTS EN ELS PRIMERS QUATRE MESOS DE CONFLICTE A UN PERIODISTA ASSASSINAT PER DIA

preocupar-se’n i a preguntar si algú en sap alguna cosa o si està bé. “No havia passat mai una cosa així”, explica Garcia-Planas.

CENSURA DE LES PLATAFORMES

La forta connexió amb el públic i la gran presència a Instagram d’aquests periodistes també ha fet aparèixer noves formes de censura vinculades, sobretot, al funcionament dels algoritmes. Molts d’aquests professionals de la informació expliquen que les plataformes els amaguen contingut, i Meta (empresa propietària de Facebook, Instagram i Threads) fins i tot ha eliminat perfils força influents, com el de l’activista nord-americà Shaun King, que tenia sis milions de seguidors i a qui se li ha prohibit, per a tota la vida, tornar a formar part de la xarxa social de Zuckerberg.

Els que parlen de Gaza públicament i es posicionen a favor d’un alto el foc són censurats. De fet, des del desembre, Human Rights Watch investiga Meta per concloure que les polítiques de moderació de contingut “silencien, cada cop més i de manera sistemàtica”, les veus en suport de Palestina a les plataformes de xarxes socials.

En les cinquanta-una pàgines del que es considera el primer informe d’aquestes característiques, aquesta organització no governamental internacional amb seu a Nova York hi documenta més de 1.000 casos de censura de Meta a seixanta països, en el que descriu com “un patró d’eliminació i supressió indeguda del discurs protegit, inclosa l’expressió pacífica en suport de Palestina i el debat públic sobre

IMATGES QUE DISPAREN

Algunes suposades notícies alarmants que es van viralitzar a l'inici del conflicte no tenien cap mena de fonament.

Les imatges són poderoses. I utilitzades d'una determinada manera propicien marcs mentals i narratives que justifiquen la violència. Després del 7 d'octubre, l'estratègia de col·locar imatges esgarrifoses va ser utilitzada quan, de manera sistemàtica, governs i mitjans occidentals van repetir una vegada i una altra històries relacionades amb aquell fatídic dia. Semblava que preparessin l'opinió pública perquè Israel es “defensés” d'aquells atacs “fins a les últimes conseqüències”, com va declarar la Comissió Europea aquells dies. Però aquelles històries, que parlaven de quaranta bebès cremats i decapitats, de ciutadanes israelianes assassinades que haurien patit violència sexual o, fins i tot, d'una embarassada assassinada amb el fetus fora, eren tan horripilants com falses.

El portal de comprovació de notícies Newtral ja alertava el 13 d'octubre de les “versions contradictòries” que envoltaven aquelles històries, i a les xarxes socials la ciutadania es preguntava què hi havia del cert en el relat dels quaranta bebès morts. D'on sortia la font original d'aquella història publicada per la periodista Nicole Zedeck del canal de televisió israelià i24 News i que es basava en el testimoni de militars?

Ningú havia vist la imatge en persona, però tothom la replicava. Tant, que només a Espanya més de 100 capçaleres van fer-se'n ressò i, als Estats Units, fins i tot Joe Biden va fer-ne declaracions (tot i que veus del seu gabinet van advertir-lo que no ho fes).

ELS BEBÈS CREMATS I DECAPITATS, LES ISRAELIANES VIOLADES O L'EMBARASSADA ASSASSINADA AMB EL FETUS FORA EREN INFORMACIONS FALSES

De fet, aquest va ser un moment clau en l'aclariment dels fets, ja que, hores després que el president hagués assegurat que havia vist les imatges, la Casa Blanca va emetre un comunicat matisant que cap treballador de l'administració tenia constància gràfica del que s'estava dient i que ningú havia tingut accés a informes confirmats de la suposada massacre.

Així, es va anar confirmant que les històries sorgien d'un grup de soldats israelians i que la seva veracitat era de dubtosa procedència. Però pocs ciutadans van tenir accés a la correcció d'aquelles informacions.

Nicole Zedeck va donar la notícia falsa dels bebès morts. Foto: i24 News

Els portals de comprovació de notícies asseguren que tot i haver estat desmentida la informació per l'exèrcit israelià i per Hamas, la rectificació ha estat publicada només en la meitat dels mitjans que se'n van fer ressò. Els articles amb informació falsa continuen trobant-se als motors de cerca d'Internet i no s'hi inclou ni una petita advertència sobre la seva veracitat.

TESTIMONIS QUE NO EXISTEIXEN

Encara més greu ha estat un article publicat a la portada de *The New York Times*, el 28 de desembre, que informava que el 7 d'octubre Hamas hauria exercit, sistemàticament, violència sexual contra dones israelianes. Tot i assegurar que la “investigació” es basava en més de 100 entrevistes, els periodistes Jeremy Scahill i Ryan Grim de *The Intercept* han destapat que l'article, escrit, entre d'altres, per la reportera israeliana Anat Schwartz, no només es basava en el testimoni d'una sola família, sinó que aquesta no té constància dels fets.

De fet, la família ha declarat no saber res de les afirmacions que apunten que la seva filla, assassinada el 7 d'octubre, hauria patit violència sexual abans de morir. Actualment, *The New York Times* investiga com es va poder publicar aquell article.

El que no apareixerà a cap portada és l'informe de l'ONU que assegura que a les presons israelianes sí que s'exerceix violència sexual contra dones i nenes. Una doble vara de mesurar que posa de manifest quines informacions tenen via lliure per quedar per sempre més impregnades a la retina de l'espectador i quines queden amagades en la voràgine del que arriba des dels territoris ocupats.

Un grup de ciutadans palestins mostren com ha quedat la càmera d'un periodista que ha estat víctima d'un atac israelià. Foto: Alamy

els drets humans palestins”. Cal no oblidar que, ja a l'octubre, Meta es va haver de disculpar per haver afegit automàticament, en la traducció que la plataforma feia a l'anglès, la paraula *terrorista* a la biografia d'alguns usuaris d'Instagram que s'autodescriuen com a palestins.

En aquest sentit, a l'empara de l'antisemitisme, que prohibeix qualsevol hostilitat o el prejudici cap als jueus com a grup religiós, s'han eliminat continguts o censurat innumbrables discursos. Ara, la batalla ideològica per a molts, sobretot comunicadors, és explicar la diferència entre antisemitisme i antisionisme, que és l'oposició al sionisme, doctrina que defensa el dret a la construcció d'un estat jueu. De fet, l'organització antisionista més gran del món, i la més activista, és Jewish Voices for Peace

(que es traduiria per “veus jueves per la pau”), que a Instagram té més seguidors que el mateix estat d'Israel.

En qualsevol cas, “s'ha de desvincular la ideologia de la matança de professionals i civils. Els fets són irrefutables, i l'important ara és posar de manifest que han mort

crític amb el nul posicionament a favor dels drets humans per part de la majoria dels mitjans de comunicació tradicionals—, la comunitat periodística internacional s'ha de “despertar”.

Alguns dels grans rotatius, com *The New York Times* o *The Washington Post*, ja comencen a posar en dubte el que els arriba de la part més poderosa del conflicte, i investiguen per compte propi determinades

informacions que no encaixen. S'estan despertant d'un discurs tradicional sobre el conflicte que la població més jove (i informada per xarxes) considera ja obsolet. Ç

NO TENEN ROBA, AIGUA, MENJAR NI GASOLINA. TAMPOC CONNEXIÓ PER ENVIAR LES CRÒNIQUES NI ELECTRICITAT PER CARREGAR EL MÒBIL

més de 30.000 persones (la meitat d'elles, criatures) i no hi ha cobertura informativa internacional del que està passant”, conclou Garcia Vilanova. Com assegura el periodista britànic Owen Jones —molt

Dossier
Massacre de periodistes

LA LLISTA DE LA VERGONYA

Qui són els professionals de la informació que han perdut la vida en la guerra entre Israel i Hamas

El conflicte armat a Gaza s'ha convertit en un cementiri de periodistes. Mai abans en un conflicte bèl·lic s'havia assassinat tants professionals de la informació. Per això en aquestes pàgines de la revista, i a títol d'homenatge, recordem qui eren i en quines condicions van trobar la mort aquests informadors.

TEXT COMITÈ PER A LA PROTECCIÓ DELS PERIODISTES

Des de l'inici de la guerra a Gaza, el Comitè per a la Protecció dels Periodistes (CPJ en les seves sigles en anglès) elabora la llista dels professionals dels mitjans de comunicació que han perdut la vida en aquest conflicte. La gran majoria són palestins —els periodistes estrangers no poden accedir a la Franja—, sovint han mort juntament amb les seves famílies i gairebé tots són víctimes d'atacs aeris israelians. El CPJ no inclou les víctimes a la llista fins que aclareix les circumstàncies de cada mort. La llista que oferim a continuació és dels morts entre el 7 d'octubre del 2023 i el passat 18 de març.

7 D'OCTUBRE

Shai Regev

Periodista del diari *Maariv*. Va morir durant l'atac de Hamas al festival de música Supernova. Tenia 25 anys.

Idan Roe

Fotògraf del diari *Ynet*. Va morir, mentre treballava, en l'atac de Hamas. També hi van morir la seva dona i la seva filla. Tenia 43 anys.

Yaniv Zohar

Fotògraf del diari *Israel Hayom*. Va morir, amb la seva dona i les seves dues filles, durant l'atac de Hamas. Estava treballant.

Yaniv Zohar

Ibrahim Mohammad Lafi

Fotògraf d'Ain Media. Va morir assassinat a trets.

Mohammad Al-Salhi

Fotoperiodista de l'agència de notícies Fourth Authority. Va ser assassinat a trets.

Mohammad Jarghoun

Periodista a Smart Media. Va morir d'un tret mentre informava del conflicte.

8 D'OCTUBRE

Assaad Shamlakh

Periodista independent. Va morir amb nou membres de la seva família en un atac aeri contra casa seva.

10 D'OCTUBRE

Saeed al-Taweel, Mohammed Sobh i Hisham Alnwajha

Editor en cap del web Al-Khamsa News i fotògraf de l'agència de notícies Khabar. Van morir en un atac aeri en una zona que allotjava mitjans de comunicació.

Salam Mema

Periodista independent. Cap del Comitè de Dones Periodistes en l'Assemblea de Mitjans Palestins. Va morir en un atac aeri a casa seva, al camp de refugiats de Jabalia.

11 D'OCTUBRE

Mohamed Fayez Abu Matar

Fotoperiodista independent per a agències internacionals. Estava treballant quan va morir durant un bombardeig.

Mohamed Fayez Abu Matar

12 D'OCTUBRE

Ahmed Shehab

Periodista de Sowt Al-Asra Radio. Va morir amb la seva dona i els seus tres fills en un atac aeri contra casa seva.

13 D'OCTUBRE

Husam Mubarak

Periodista de la ràdio Al-Aqsa. Va morir en un atac aeri.

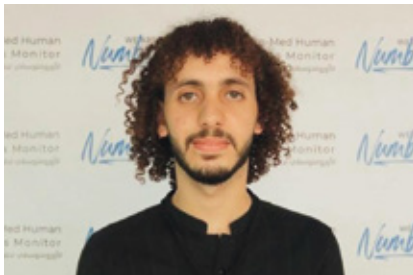
Issam Abdallah

Càmera de l'agència Reuters. Va morir durant uns bombardejos a prop de la frontera amb el Líban.

14 D'OCTUBRE

Yousef Maher Dawas

Col·laborador de *The Palestine Chronicle* i escriptor i poeta de We Are Not Numbers, un projecte palestí sense ànim de lucre liderat per joves. Va morir, amb membres de la seva família, en un atac amb míssil a casa seva.

Yousef Maher Dawas

16 D'OCTUBRE

Abdul Hadi Habib

Periodista de les agències de notícies Al-Manara i HQ. Va morir, amb membres de la seva família, quan un míssil va atacar casa seva.

17 D'OCTUBRE

Mohammad Balousha

Periodista i director administratiu i finan- cer de l'oficina del canal de mitjans local Palestine Today. Va morir en un atac aeri.

Issam Bhar

Periodista d'Al-Aqsa tv. Va morir en un atac aeri.

18 D'OCTUBRE

Sameeh Al-Nady

Periodista i director d'Al-Aqsa tv. Va morir en un atac aeri.

19 D'OCTUBRE

Khalil Abu Aathra

Càmera d'Al-Aqsa tv. Ell i el seu germà van morir en un atac aeri.

20 D'OCTUBRE

Mohammed Abu Ali

Periodista de la ràdio juvenil Al-Shabab Radio. Va morir en un atac aeri. Tenia 27 anys.

22 D'OCTUBRE

Roshdi Sarraj

Periodista i cofundador d'Ain Media, empresa palestina especialitzada en serveis de mitjans professionals. Va morir en un atac aeri.

23 D'OCTUBRE

Mohamed Imad Labad

Periodista del web de notícies Al-Resalah. Va morir en un atac aeri.

24 D'OCTUBRE

Ibrahim Marzouq

Treballador del Departament de Logística de l'oficina de Gaza de l'emissora Palesti- ne Today tv. Va morir amb la seva família en un atac aeri.

25 D'OCTUBRE

Jamal Al-Faqaawi

Periodista de la Fundació Mithaq Media. Va morir en un atac aeri contra casa seva.

Saed Al-Halabi

Periodista d'Al-Aqsa tv. Va morir en un atac aeri al camp de refugiats de Jabalia.

Ahmed Abu Mhadi

Periodista d'Al-Aqsa tv. Va morir en un atac aeri.

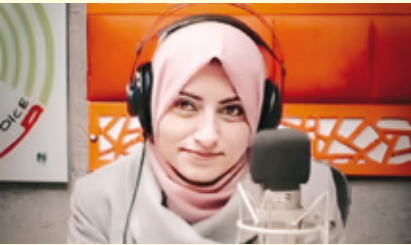
Salma Mkheimer

Periodista freelance. Va morir amb el seu fill en un atac aeri. Tenia 34 anys.

26 D'OCTUBRE

Duaa Sharaf

Presentadora de la ràdio Al-Aqsa. Va mo- rir amb el seu fill en un atac a casa seva.

Duaa Sharaf

27 D'OCTUBRE

Yasser Abu Namous

Periodista de l'organització de mitjans Al-Sahel. Va morir en un atac aeri a casa seva.

30 D'OCTUBRE

Nazmi Al-Nadim

Subdirector de finances i administració de Palestine tv. Va morir amb la seva família en un atac aeri a casa seva.

31 D'OCTUBRE

Imad Al-Wahidi

Administrador del canal de televisió Palestine tv. Va morir amb altres familiars en un atac aeri.

Majed Kashko

Director de l'oficina del canal de televisió Palestine tv. Va morir amb altres familiars en un atac aeri.

1 DE NOVEMBRE

Majd Fadl Arandas

Membre del Sindicat de Periodistes Palestins. Treballava per al web de notícies Al-Jamaheer. Va morir en un atac aeri al camp de refugiats de Nuseirat.

Majd Fadl Arandas

Iyad Matar

Periodista d'Al-Aqsa tv. Ell i la seva mare van morir en un atac aeri.

2 DE NOVEMBRE

Mohamad Al-Bayyari

Periodista del canal Al-Aqsa tv. Va morir en un atac aeri.

Mohammed Abu Hatab

Periodista i corresponsal de l'emissora Palestine tv. Va morir amb onze membres de la seva família en un atac aeri contra casa seva.

Mohammed Abu Hatab

5 DE NOVEMBRE

Mohamed Al Jaja

Consultor de desenvolupament organit- zacional a Press House-Palestine. Va morir en un atac a casa seva amb la seva dona i les seves dues filles.

Mohamed Al Jaja

7 DE NOVEMBRE

Yahya Abu Manih

Periodista palestí del canal de ràdio Al-Aqsa. Va morir en un atac aeri.

Mohamed Abu Hassira

Periodista de l'agència de notícies Wafa. Va morir en un atac aeri a casa seva, jun- tament amb quaranta-dos membres de la seva família.

10 DE NOVEMBRE

Ahmed Al-Qara

Fotoperiodista de la Universitat Al-Aqsa que treballava com a autònom. Va morir en un atac aeri.

13 DE NOVEMBRE

Ahmed Fatima

Fotògraf d'Al Qahera News tv i de mit- jans de Press House-Palestine.

Yaacoub Al-Barsh

Director executiu de la ràdio local Na- maa. Va morir dies després per les ferides produïdes en un atac contra casa seva.

19 DE NOVEMBRE

Bilal Jadallah

Director de Press House-Palestine, ONG que dona suport al desenvolupament de

mitjans palestins independents. Va morir en el seu cotxe durant un atac aeri.

18 DE NOVEMBRE

Abdelhalim Awad

Presentador del canal Al-Aqsa tv. Va morir en un atac a casa seva. Havia treballat des de l'inici de la guerra i va morir quan va anar a visitar la seva família.

Sari Mansour i Hassouneh Salim

Director de la cadena de notícies Quds i fotoperiodista independent. Van morir en un atac aeri al camp de refugiats de Bureij.

Mostafa El Sawaf

Escriptor i analista que col·laborava al web de notícies MSDR News. Va morir en un atac aeri contra casa seva amb la seva dona i dos dels seus fills.

Amro Salah Abu Hayah

Treballador del canal de televisió Al-Aqsa. Va morir durant un atac aeri.

Mossab Ashour

Fotògraf palestí. Va morir durant un atac aeri al camp de refugiats de Nuseirat.

20 DE NOVEMBRE

Ayat Khadoura

Periodista independent i presentadora de pòdcasts. Va morir amb altres familiars en un atac aeri contra casa seva.

Ayat Khadoura

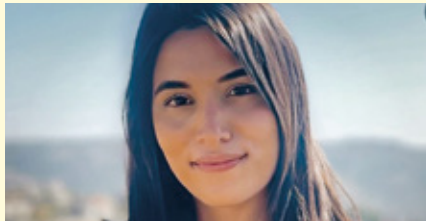
21 DE NOVEMBRE

Jamal Mohamed Haniyeh

Reporter del web de notícies esportives Amwaj. Va morir amb altres familiars en un atac aeri contra casa seva.

Farah Omar i Rabih Al Maamari

Reportera i càmera libanesos del canal de televisió Al-Mayadeen. Van morir per un míssil després d'una retransmissió en directe al sud del Líban.

Farah Omar

22 DE NOVEMBRE

Assem Al-Barsh

Enginyer de la ràdio Al-Rai. Va ser mort a trets per franc tiradors quan tornava a casa.

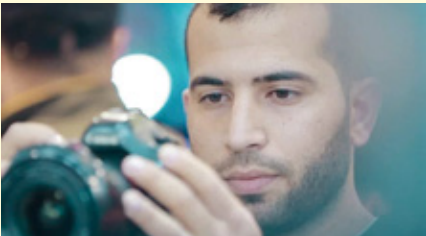
Mohamed Nabil Al-Zaq

Periodista d'Al-Quds tv. Va morir en un atac aeri.

23 DE NOVEMBRE

Mohamed Mouin Ayyash

Fotògraf freelance. Va morir en un atac aeri al camp de refugiats de Nuseirat amb vint membres de la seva família.

Mohamed Mouin Ayyash

24 DE NOVEMBRE

Mostafa Bakeer

Periodista i càmera d'Al-Aqsa tv. Va mo- rir en un atac aeri.

1 DE DESEMBRE

Abdullah Darwish

Càmera d'Al-Aqsa tv. Va morir en un atac aeri.

Montaser Al Sawaf

Càmera de l’agència Anadolu.Va morir en un atac aeri.

Adham Hassouna

Periodista independent i professor de mitjans de les universitats de Gaza i d’Al-Aqsa.Va morir amb la seva família en un atac aeri.

Adham Hassouna

3 DE DESEMBRE

Hassan Farajallah

Alt càrrec d’Al-Quds TV. Va morir durant un bombardeig.

El-Gazzar

Periodista d’Al-Majedat. Va morir amb altres membres de la seva família en un atac aeri.

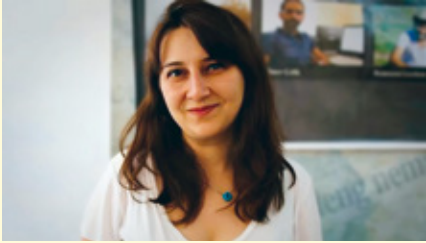
9 DE DESEMBRE

Duaa Jabbour

Periodista independent que treballava per a Eyes Media Network.Va morir en un atac aeri contra casa seva amb el seu marit i els seus fills.

Ola Atallah

Periodista freelance.Va morir en un atac aeri contra la casa on ella i la seva família es refugiaven.Van morir nou membres de la seva família.

Ola Atallah

13 DE DESEMBRE

Hanan Ayyad

Creadora digital.Va morir amb el seu marit i dos fills per un obús a Gaza.

Hanan Ayyad

15 DE DESEMBRE

Samer Abu Daqqa

Càmera d’Al-Jazeera.Va morir en un atac amb drons mentre cobria les seqüeles dels atacs aeris nocturns contra una escola de les Nacions Unides que allotjava desplaçats.

17 DE DESEMBRE

Assem Kamal Moussa

Periodista del web de notícies Palestine Now.Va morir en un atac aeri.

Haneen Kashtan

Periodista freelance.Va morir en un atac aeri al camp de refugiats de Nuseirat, juntament amb altres membres de la seva família.

Haneen Kashtan

18 DE DESEMBRE

Abdallah Alwan

Periodista de diferents mitjans, com la revista *Mugtama* i Al-Jazeera.Va morir en un atac aeri contra casa seva.

19 DE DESEMBRE

Adel Zorob

Periodista freelance.Va morir en un atac aeri contra casa seva, juntament amb vint-i-cinc membres de la seva família.

22 DE DESEMBRE

Mohamed Khalifeh

Director del canal de televisió Al-Aqsa.Va morir en un atac aeri contra casa seva, al camp de refugiats de Nuseirat, amb la seva dona i tres dels seus fills. Tenia 36 anys.

23 DE DESEMBRE

Mohamed Naser Abu Huwaidi

Periodista del diari *Al-Istiklal*.Va morir en un atac aeri mentre cobria les seqüeles d’un atac aeri anterior. Tenia 29 anys.

Mohamed Naser Abu Huwaidi

24 DE DESEMBRE

Mohamed Azzaytouniyah i Mohamad Al-Iff

Enginyer de so de la ràdio local Al-Rai i fotògraf del diari local i de l’agència de notícies Al-Rai. Van morir en un atac aeri amb altres membres de la seva família.

Ahmad Jamal Al Madhoun

Subdirector del diari local i de l’agència de notícies Al-Rai. Va morir en un atac aeri.

28 DE DESEMBRE

Ahmed Khaireddine

Periodista i càmera del canal Quds Al-Youm TV i reporter del canal Quds.Va morir, amb dotze membres més de la seva

família, en un atac aeri a casa seva. Era el primer dia que descansava després de vuitanta-dues jornades seguides de feina.

29 DE DESEMBRE

Jabr Abu Hadrous

Periodista i reporter de l’emissora Quds Al-Youm.Va morir en un atac contra casa seva, al camp de refugiats de Nu-seirat, juntament amb set membres de la seva família.

5 DE GENER

Akram El Shafie

Reporter i editor de l’agència de premsa palestina Safa.Va morir arran de les ferides d’una bala dos mesos abans. Tenia 53 anys.

7 DE GENER

Hamza Al-Dahdouh i Mustafa Thuraya

Operador de càmera d’Al-Jazeera i càme-ra independent que treballava per a France Presse.Van morir en un atac d’avions no tripulats contra el seu cotxe.

Hamza Al-Dahdouh

8 DE GENER

Abdallah Iyad Breis

Director de la secció de fotografia del canal educatiu Rawafed.Va morir en un atac aeri contra casa seva. Tenia 26 anys.

9 DE GENER

Heba Al-Abadla

Periodista i presentadora de la ràdio local Al-Azhar i cofundadora del Social Media

Club-Palestine.Va morir amb la seva filla i altres membres de la seva família en un atac aeri. Tenia 30 anys.

10 DE GENER

Ahmed Bdeir

Periodista del web de notícies local Bawa-bat al-Hadaf.Va morir en un atac aeri. Es trobava davant la tenda de campanya dels periodistes a la porta d’un hospital.

11 DE GENER

Mohamed Jamal Sobhi Al-Thalathini

Periodista de l’emissora Al-Quds Al-Youm.Va morir en un atac aeri contra casa seva.

14 DE GENER

Yazan al-Zuweidi

Periodista i càmera de l’emissora privada Al-Ghad.Va morir en un atac aeri amb el seu germà i el seu cosí. Tenia 27 anys.

25 DE GENER

Iyad El-Ruwagh

Locutor d’Al-AqsaVoice Radio.Va morir en un atac aeri al camp de Nuseirat, juntament amb quatre fills seus.

29 DE GENER

Mohammed Atallah

Editor del web local de notícies Al-Resalah i del web regional independent Raseef22.Va morir, amb altres familiars, en un atac aeri al camp de refugiats de Beach. Tenia 24 anys.

Mohammed Atallah

6 DE FEBRER

Rizq Al-Gharabli

Director del Centre d’Informació Palestí. Va morir en un atac aeri contra casa seva. Tenia 40 anys.

8 DE FEBRER

Nafez Abdel Jawad

Director de l’estació oficial de Palestine tv. Va morir amb un fill seu en un atac d’un míssil contra casa seva.

11 DE FEBRER

Yasser Mamdouh El-Fady

Periodista de l’agència de notícies Kan’an. Va ser mort per un franctirador a l’hospital Nasser. Tenia 40 anys.

12 DE FEBRER

Angam Ahmad Edwan

Periodista del canal de televisió libi February. Va morir en un atac aeri contra casa seva. Tenia 35 anys.

15 DE FEBRER

Zayd Abu Zayed

Director del canal local Quran Radio va morir en un atac aeri contra el camp de refugiats d’Al- Nuseirat. Tenia 35 anys.

23 DE FEBRER

Mohamed Yagui

Fotoperiodista independent.Va morir en un atac aeri amb trenta-sis morts de la seva família, entre ells la seva dona i la seva filla. Tenia 30 anys.

5 DE MARÇ

Muhammad Salama

Presentador del canal de televisió Al-Aqsa. Va morir amb tota la seva família en un atac aeri contra casa seva, a prop de l’hospital Al-Aqsa a Deir al-Balah. Ç

CONTINGUT CLAU

L'estratègia del diari *Clarín* per augmentar els subscriptors digitals

TEXT ISMAEL NAFRÍA

El 2017, Ismael Nafría, periodista, escriptor, professor i conferenciant, relatava a *La reinvención de “The New York Times”* com el diari més icònic de tots s’havia transformat en el mitjà amb més subscriptors digitals del món. Ara Nafría publica “*Clarín*”, actualizado. El relato de la transformación digital del diario “*Clarín*” (Galaxia Gutenberg, 2023), on explica que, en menys de sis anys, aquest diari argentí s’ha convertit en el mitjà en espanyol amb més abonats del planeta. En aquestes pàgines reproduïm un extracte del llibre on s’analitza el fenomen de les *notes decisives*, que és com en aquest rotatiu anomenen els continguts que permeten augmentar el nombre de subscriptors.

El grup Clarín –a la imatge, la seva redacció– és l'empresa de mitjans de comunicació més important de l'Argentina. Foto: *Clarín*

La redacció del diari *Clarín* utilitza internament un concepte per definir quins són els continguts que aconsegueixen que un usuari vulgui convertir-se en subscriptor: la *nota decisiva*.

Tal com passa en molts altres mitjans que han apostat per les subscripcions digitals, l’equip de *Clarín* ha reflexionat sobre els motius pels quals un lector pren la decisió de subscriure’s-hi. Això està explicat en un document intern titulat, precisament, *Nota decisiva*, elaborat per la direcció del diari en col·laboració amb el consultor Antoni Cases.

Davant la pregunta de per què un usuari es fa subscriptor, en el document s’explica que “sens dubte, existeix un factor d’adhesió a la marca”, però la subscripció no es dona “sense xoc”, és a dir, sense que l’usuari es trobi que vol accedir a determinats continguts i que el mur de pagament li ho impedeixi.

Clarín considera que “el procés de convenciment pot ser llarg”, encara que “la decisió sol ser impulsiva”. Aquesta decisió de subscriure’s es dona “quan es vol accedir a continguts amb valor diferencial i enfocament propi”, segons s’assenyala en el document intern. “Aquests continguts són els decisius”, i sense ells “no hi ha subscriptors”.

AL DIARI DEFINEIXEN COM A *NOTES DECISIVES* ELS CONTINGUTS QUE ACONSEGUEIXEN QUE UN USUARI VULGUI CONVERTIR-SE EN SUBSCRIPTOR

Així, la direcció de *Clarín* va treballar en la definició del tipus de contingut que permetria aconseguir subscriptors per poder enfocar part de la producció periodística en aquesta mena de notes. La idea va ser la de buscar un equilibri adequat entre les notícies de lliure accés i les notes decisives que estarien restringides cada dia als subscriptors.

No n’hi hauria d’haver “ni poques ni en excés”. El sentit comú apuntava cap a allò que assenyalava el document intern de treball: “Un web amb només notes dedicades a la conversió no tindrà lectors quotidians”, mentre que “un web sense notes decisives no aconseguirà subscripcions”.

MILLORS RESULTATS

Segons explica Gonzalo Abascal, secretari de redacció i responsable de fidelització de *Clarín*, les seccions que la direcció del diari va establir en un primer moment que haurien d’estar implicades en la producció d’aquesta mena de notícies orientades a la subscripció serien les de política, economia, societat, opinió (columnistes), món i esports. A principis del 2021 es va llançar una nova secció, la de serveis, que també es va afegir a aquest objectiu.

Clarín permet fullejar digitalment el diari.

El pla inicial era que cadascuna d’aquestes seccions produís unes dues notes decisives al dia, que es tancarien per a consum exclusiu dels subscriptors, una al matí i una altra a la tarda. Aquestes notes es proposaven per part dels responsables de cada secció en les reunions de redacció de la tarda –per a les notes que es tancarien l’endemà al matí– i del matí –per a les notes que es tancarien durant el dia–. Així, en total, cada dia es publicarien unes deu o dotze notes decisives.

Una vegada analitzats els resultats, l’estratègia s’ha anat ajustant per buscar la màxima efectivitat, segons relata Abascal. Algunes seccions tanquen menys notes –com és el cas de la d’esports i, de vegades, la de món–, mentre que d’altres són una mica més intensives, com les de política, serveis, societat, economia i opinió amb els seus columnistes. Però s’ha mantingut la xifra mitjana d’entre deu i dotze notícies tancades per dia, i el sistema per proposar-les continua sent el mateix: a través de les reunions diàries de redacció. El responsable de cada secció proposa les notícies que planteja tancar com a notes decisives del dia i l’editor de la taula central que estigui al càrrec decideix per quines s’aposta.

AQUEST CONTINGUT HA DE COMPLIR ELS REQUISITS BÀSICS DE SEO I, TAMBÉ, DESENVOLUPAR AL MÀXIM LA NARRATIVA DIGITAL

Segons explica Abascal, a *Clarín* es considera que una nota ofereix un valor diferencial quan genera més de cinc altes de nous subscriptors. Però quins són els elements que converteixen un article en una possible nota decisiva? L’equip de *Clarín* ha analitzat els factors essencials que cal tenir en compte. Un d’ells és el de l’exclusivitat. “El caràcter únic i diferencial del contingut és el factor més determinant en el procés de captar subscriptors”, s’afirma en l’esmentat document intern. Quan alguna cosa no

COM FUNCIONA UN DIARI

"Clarín", actualizado. El relato de la transformación digital del diario "Clarín", d'Ismael Nafria, és una anàlisi de 538 pàgines, dividida en dotze capítols, que l'autor ha escrit després de tenir nombroses entrevistes amb els responsables del diari argentí. El llibre tracta aspectes com l'estratègia de Clarín o la manera de treballar de la redacció, així com les decidides apostes del rotatiu per les newsletters, el registre d'usuaris i el big data. És un viatge, doncs, a les entranyes d'un dels mitjans de comunicació més importants de Llatinoamèrica.

és exclusiva, el lector pot optar fàcilment per buscar-la en altres mitjans si li salta el mur de pagament.

A més, una nota decisiva ha de tenir “qualitat i profunditat”, amb independència del seu gènere periodístic, ja que “la conversió millora amb treballs molt ben elaborats, rigorosos i complets”, segons s'exposa en el document. I, per descomptat, les notes decisives “han de complir els requisits bàsics de SEO i desenvolupar al màxim la narrativa digital”, perquè “els treballs que presenten millor experiència digital aconsegueixen millors resultats”.

BENEFICI DEL LECTOR

Aprofundint en aquestes característiques diferencials, Abascal assenyalava que una bona nota decisiva és aquella que el lector considera que trobarà “només a Clarín” i “genera l'impuls suficient perquè el lector s'hi subscrigui”. En són bons exemples les columnes que escriuen determinades signatures, algunes anàlisis polítiques o les enquestes polítiques exclusives de Clarín. Aquestes últimes, diu Abascal, “funcionen molt bé en altes”. Un altre concepte essencial que dona caràcter decisiu a una nota és el d'utilitat immediata per al lector. Les notes de la secció de serveis, que tenen un caràcter pràctic i útil per a l'usuari, en serien un exemple il·lustratiu.

De fet, que la nota porti un “benefici” clar a l'usuari és també un element definitori d'una nota decisiva eficaç. “Aquesta és una bona paraula: *benefici*”, assenyalava Abascal, i esmenta també de manera específica els temes que es tracten en la secció de serveis,

“molt associats a qüestions pràctiques”. En altres casos, el lector hi veu un benefici clar quan la nota conté alguna informació que li permetrà “saber alguna cosa que altres no saben”, afegeix.

Abascal corrobora que el gènere periodístic de la peça –notícia, entrevista, reportatge, columna...– no té un impacte directe en l'efectivitat de la nota decisiva. “El que resulta decisiu –afirma– és si aquesta nota ofereix una utilitat” i s'ajusta a les condicions

QUE APORTI UN BENEFICI CLAR PER A L'USUARI ÉS TAMBÉ UN ELEMENT DEFINITORI D'UNA NOTA DECISIVA EFICAÇ

abans esmentades. Un altre bon exemple d'utilitat per al lector és el de les notes que reforcen l'opinió del lector sobre un tema determinat: “Llegir una nota que digui alguna cosa que jo estic esperant, que jo estic desitjant, o que ofereixi alguna dada que reforci un argument”.

La secció de serveis es va llançar en el primer trimestre del 2021 amb l'objectiu d'oferir continguts pràctics sobre tot tipus de temes que servissin, entre d'altres, per captar nous subscriptors. Hi participen redactors especialitzats en diferents àmbits. De fet, segons confirma Abascal, es tracta d'una secció que “ha funcionat molt bé” a l'hora de captar nous subscriptors, especialment amb continguts que “tenen a veure amb l'economia de butxaca”. Per exemple, un especial que es va publicar a l'agost del 2021 sobre

NOU CLAUS QUE CONVÉ TENIR EN COMPTE

Un estudi dut a terme per Clarín, a partir dels 600 articles que van generar més subscriptors, va permetre identificar nou característiques dominants en les notes decisives:

Són exclusives o ho semblen

El lector “percep que accedeix a continguts que no trobarà en un altre lloc de manera gratuïta, o almenys no amb la qualitat i el rigor de Clarín”.

Estan signades

En l'estudi, el 97% de les notes decisives estaven signades.

Lligades a l'actualitat

“Tret d'excepcions (com algun tema històric), les notes decisives estan lligades al moment informatiu.”

El títol, determinant

El titular “ha de transmetre el valor agregat de Clarín i la tensió o inquietud que activi l'emocionalitat del lector”.

El focus

L'equip de Clarín considera que “el retall que puguem aportar a la nota és clau, especialment a la pàgina d'inici, que és on s'originen la majoria de les conversions”.

Extensió

“Suggerim notes de més de 1.000 paraules. El 88% de les notes decisives estudiades superaven aquesta extensió. El percentatge més elevat d'èxit es va trobar en notes d'entre 1.000 i 1.500 paraules.”

Temes

“La política (sobretot en moments de conflicte) i les qüestions que afecten directament la vida de les persones (salut, butxaca, oportunitats...) són els temes més reeixits.”

Tipus de nota

“Les columnes d'opinió, les exclusives, els informes que mostrin valor agregat des del titular (enquestes), les de serveis i les històries són les notes més eficaces.”

Profunditat i utilitat

“Les coses importants venen més que allò que és merament interessant. La informació i la interpretació més que la divulgació. Les coses anecdòtiques o curioses poden entretenir, però és més difícil que impulsin la compra.”

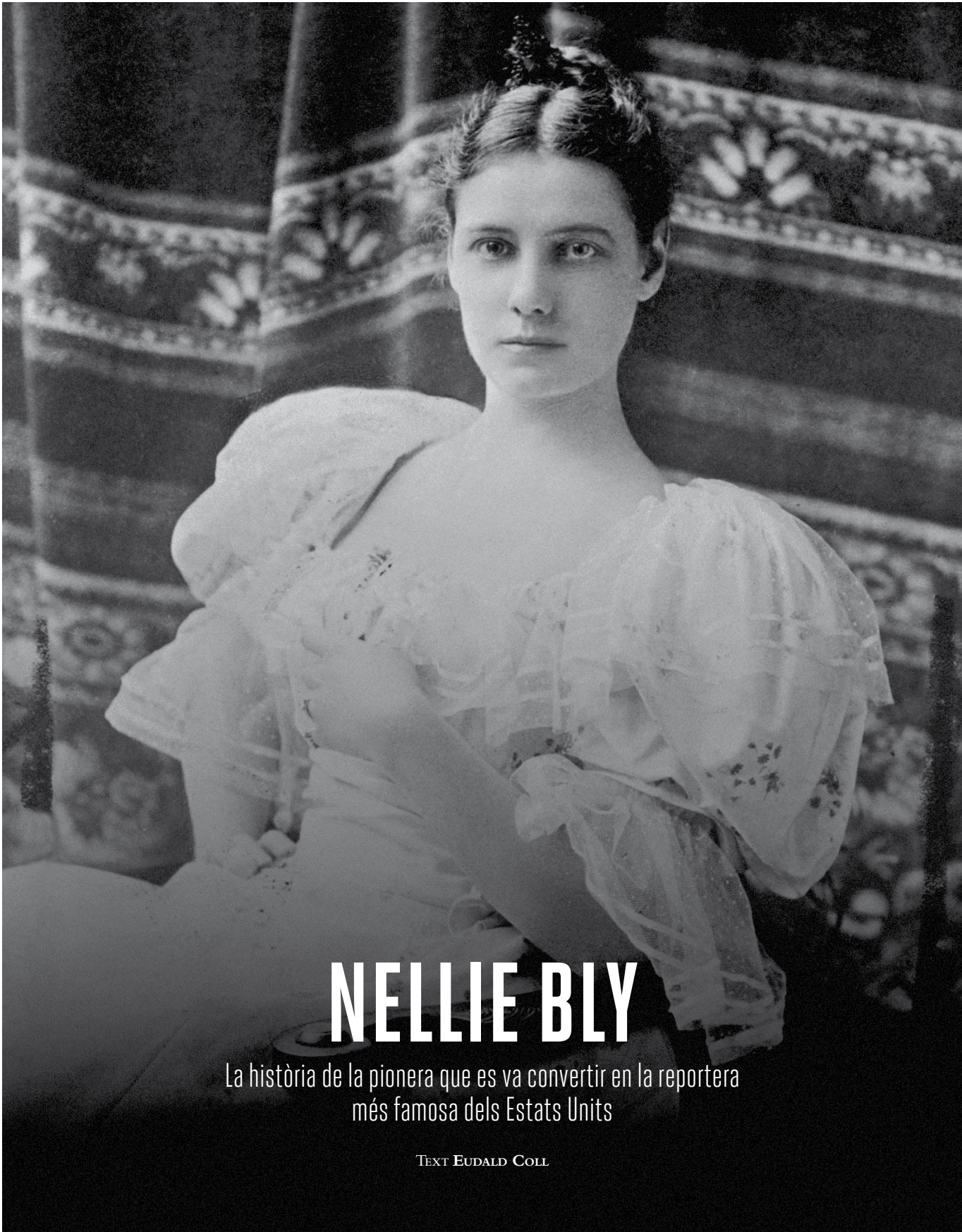
L'estratègia digital de Clarín aposta per les informacions més demanades.

ES CONSIDERA QUE UNA NOTA OFEREIX UN VALOR DIFERENCIAL QUAN GENERA MÉS DE CINC ALTES DE NOUS SUBSCRIPTORS

com es poden guanyar diners amb criptomonedes utilitzant l'ordinador de casa va generar una gran quantitat d'altes.

Entre els temes concrets que millor conversió proporcionen en la secció de serveis, hi ha els que tracten qüestions de finances personals, impostos, despeses de la llar, qüestions laborals o costos educatius.

En l'informe intern de Clarín sobre la nota decisiva es plantegen altres temes, com ara la conveniència de distribuir la publicació d'aquests continguts al llarg del dia. “És ineficaç atapeir de notes el matí” de la publicació, “ja que es dilueixen en competir entre elles amb el temps del lector, i redueixen l'eficàcia de conversió”. Per aquest motiu, el debat intern sobre la publicació de les notes decisives es tracta tant en la reunió de redacció del matí com en la de la tarda, i la publicació es distribueix al llarg de tot el dia. Ç

NELLIE BLY

La història de la pionera que es va convertir en la reportera més famosa dels Estats Units

TEXT EUDALD COLL

Originària d’una família empobrida i immersa en una època carregada de prejudicis masclistes, Elizabeth Jane Cochran, que va passar a la història com a Nellie Bly, va triomfar en el periodisme nord-americà fins a convertir-se, entre finals del segle XIX i inicis del segle XX, en la reportera més coneguda del país. Enguany es compleixen 160 anys del naixement d’aquesta dona intrèpida, valenta i decidida, que, entre altres coses, es va infiltrar en un manicomi, va fer la volta al món i va cobrir la Primera Guerra Mundial. Després d’anys en l’oblit, la seva figura i obra tornen a reivindicar-se.

Quan ara fa 160 anys, el 1864, Elizabeth Jane Cochran va néixer en una petita ciutat de l’oest de Pensilvània, res feia pensar que es convertiria en la reportera més famosa dels Estats Units. La vida de la petita Elizabeth va canviar arran de la mort sobtada del seu pare, quan ella només tenia sis anys. La seva mare va haver de fer front a molts problemes econòmics per alimentar-la a ella i als seus quatre germans. La solució va ser casar-se de nou amb un home que va acabar sent un borratxo i un assetjador.

En una decisió insòlita en aquella època, la seva mare va demanar el divorci i el 1880 la família es va traslladar a Pittsburgh, on l’Elizabeth es va convertir en una lectora entusiasta del *Pittsburg Dispatch*. Cinc anys més tard, va escriure una carta al diari amb el pseudònim de *La petita òrfena solitària*. El seu text era la resposta, irada, a una columna sexista titulada “Per què serveixen les noies”. El director del

en la professió. Però, en aquell temps, si una dona escrivia en un diari, no podia revelar el seu nom autèntic; per això signava com a Nellie Bly. Va ser Madden qui va posar-li el pseudònim, que va extreure d’una famosa cançó de l’època.

DEU DIES DE MALSON

Al *Pittsburg Dispatch*, Bly va publicar articles sobre les nefastes condicions en què treballaven les noies de les fàbriques de la zona o sobre les desigualtats de gènere en les lleis de divorci. També va escriure cròniques des de Mèxic sobre les problemà-

ES VA INFILTRAR DURANT DEU DIES EN UN MANICOMI PER DENUNCIAR LES CONDICIONS DURES I PENOSES QUE PATIEN LES INTERNES

tiques socials del país veí. Malgrat aquells articles, en tornar de terres mexicanes, l’editor del *Pittsburg Dispatch* insistia a assignar-li encàrrecs que, segons ell, eren apropiats per a dones, com exposicions florals o dinars de da-

mes. Cansada d’aquell biaix masclista, Bly va abandonar el rotatiu, no sense abans deixar una nota al seu editor. “Me’n vaig a Nova York. Estigui atent. Bly”.

“Es nota la seva confiança fins i tot en èpoques primerenques de la seva vida, en la insolència amb què la jove Bly responia als homes que exercien posicions de poder i intentaven inserir-la en categories socials”, escriu la crítica literària Maureen Corrigan al pròleg de *La vuelta al mundo en 72 días y otros escritos* (Capitán Swing, 2018), la primera recopilació d’articles de Bly en castellà.

Els inicis a Nova York —on havien sorgit els primers diaris de gran tirada del món— no van ser fàcils per a Bly. Li va costar quatre mesos trobar una feina. Finalment, va fer-ho al *New York World* de Joseph Pulitzer, un dels empresaris més innovadors del sector, que apostava per un periodisme sensacio-

nalista adreçat a un públic molt ampli, però que també se centrava en campanyes vinculades a la justícia social. Això explica el perillós encàrrec que va fer a Bly i que aquesta va acceptar: fer-se passar per boja i infiltrar-se en el manicomi de dones de Blackwell’s Island, el més conegut de la ciutat dels gratacels.

“Durant deu dies va viure en primera persona les condicions demencials que havien de suportar les internes, com les dutxes d’aigua freda, el menjar ranci i

les tortures físiques”, recordava la periodista Laura Saula en un reportatge sobre Bly al Report.cat. “El relat del malson dels deu duríssims dies que va passar allà sembla un capítol d’una novel·la gòtica”, escriu Corrigan.

Aquell reportatge (que es convertiria en el llibre *Ten Days in a Mad-House*) va augmentar la conscienciació sobre el tractament de la salut mental i va provocar que el govern destinés un milió de dòlars a millorar les condicions de vida dels manicomis. I a Bly va suposar-li feina fixa al diari, on es va especialitzar en periodisme en primera persona. Tal com assegura Jean Marie Lutes, directora dels Estudis de Gènere i Dones de la Universitat de Villanova (Pensilvània), en la introducció de *La vuelta al mundo en 72 días y otros escritos*, Bly es va especialitzar “en una forma molt personal de recopilar les notícies. Els seus propis sentiments sobre el que estava fent i com la tractava la gent eren sempre un element central dels seus reportatges”.

VIATGE INTRÈPID

A part dels seus reportatges en primera persona, Bly també va destacar com a entrevistadora. A finals de la dècada del 1880, va tenir una època molt prolífica i els seus articles van ser clau perquè les tirades del

New York World augmentessin fins a nivells mai coneguts. El 1887, amb poc més de 20 anys, Bly ja era cèlebre, però es va convertir en tota una icona als Estats Units dos anys després, el 1889, quan va decidir fer la volta al món a contrarellotge. Volia superar el rècord fictici de vuitanta dies que Jules Verne, a la seva novel·la d’aventures del 1872, havia ideat per al seu personatge de Phileas Fogg.

Abans, però, Bly va haver de superar, de nou, els prejudicis masclistes, ja que el seu editor no tenia clar que una dona pogués

VA FER LA VOLTA AL MÓN EN SETANTA-DOS DIES I VA DESPERTAR EXPECTACIÓ ENTRE ELS LECTORS, SORPRESOS PEL QUE FEIA AQUELLA JOVE VALENTA

fer un viatge com aquell i preferia encarregar-lo a un home, tot i que la idea era de Bly. A l’últim, ella va sortir-se amb la seva i amb només dos dies de preavis, portant només un petit equipatge de mà i sense cap mena de companyia, va emprendre un llarg viatge de 40.100 quilòmetres, que va dur-la a països com el Japó o la Xina i que va causar una gran expectació entre els lectors. En el tram final del trajecte –en tren des de San Francisco fins a Nova Jersey–, una multitud animava la jove

intrèpida. Al final, va completar la volta al planeta en setanta-dos dies, sis hores, onze minuts i catorze segons.

Bly no només va batre el rècord fictici de Phileas Fogg, sinó que també es va imposar a una periodista rival d’un diari de la competència que havien enviat a fer la volta al món en sentit oposat. Però malgrat la fama aconseguida, Bly va adonar-se que els propietaris del seu diari la subestimaven, perquè no li van oferir ni un augment de sou ni bonificacions de cap mena. Ressentida, poc després va deixar la feina per començar-ne una en la ficció. La seva novel·la *The Mystery of Central Park*, però, no va tenir gaire èxit. Tres anys després va tornar al *New York World*, on va continuar escrivint articles amb rerefons social.

FACETA EMPRESARIAL

El 1895, però, Bly va marxar de nou, aquest cop per entrar a treballar al *Chicago Times-Herald*. S’hi va estar només un curt període de temps fins que es va casar, als 30 anys –molt tard segons el costum de l’època–, i per a sorpresa de tothom, amb Robert Livingston Seaman, un industrial milionari de 70 anys.

Després de passar per l’altar, Bly es va estar setze anys sense exercir el periodisme i, quan Livingston va deixar d’interessar-se pels seus negocis manufacturers, ella va agafar-ne les regnes i es va convertir en empresària. A la fàbrica, va crear-hi un gimnàs, una biblioteca i un centre de lleure per als obrers. El 1904, poc després de la mort del seu marit, es va conèixer un frau que afectava l’empresa i es va trobar immersa en disputes jurídiques i litigis.

Davant d’allò, va decidir tornar al periodisme. Va començar llavors un període de la seva vida en què feia reportatges –com el que va escriure sobre hípica després de vestir-se com una amazona–, fins que,

Retrat de Nellie Bly, de quan va fer la volta al món en setanta-dos dies.

estant a Europa, va esclatar la Primera Guerra Mundial. Bly va moure cel i terra per poder visitar les línies del front. Finalment, va aconseguir informar des dels fronts d’Àustria i de Sèrbia. Les seves cròniques, publicades al *New York Evening Journal*, parlaven dels hospitals de campanya, del patiment dels ferits o de la manca de menjar al front. Va estar-se tres anys i mig a Europa abans de tornar als Estats Units. En tornar, va iniciar una columna de consells al diari. Tot i no obtenir l’èxit d’altres empreses periodístiques, sí que va tenir un seguiment important i, a més, Bly va centrar part dels seus esforços a ajudar alguns lectors, com ara una assistent social, que li escrivien explicant els seus problemes.

Vist amb perspectiva, el que va fer Bly té un gran valor. Havia exercit el periodisme quan era practicat per poc més que un grup selecte d’homes carregats de prejudicis i va ser una pionera del periodisme d’investigació i del periodisme gonzo, quasi un segle abans que Hunter S. Thompson popularitzés la pràctica que aposta per l’experiència, en primera persona, del mateix periodista. Quan encara faltava més d’un segle perquè es parlés de la marca personal, ella s’havia convertit en tot un personatge exitós. “Amb una prosa vivaç, va crear la seva pròpia marca de notícies sensacionalistes”, assegura Lutes al llibre, mentre que Corrigan destaca que “va ser tant reformista com intèrpret, activista i un espectacle en si mateix”.

Després de dècades en l’oblit, Nellie Bly ha estat, en els últims trenta anys, reivindicada de nou. A casa nostra, en canvi, encara és força desconeguda, però als Estats Units és un referent per a moltes noies que han llegit els diferents llibres infantils que s’han escrit sobre ella o que han vist algun dels nombrosos articles que en parlen a Internet. Corrigan explica que constantment rep missatges d’estudiants interessades en la figura de Bly. Totes, sense excepció, són dones. I també assegura que encara es pregunta com és possible que “una adolescent pobra i amb escassa formació, amb el nom d’Elizabeth Cochran, trobés la valentia necessària per convertir-se en una periodista anomenada Nellie Bly, que va ajudar a canviar el món escrivint sobre ell”. **Ç**

REFERENT I PIONERA

El 27 de gener del 1922, a Nova York, Nellie Bly va morir d’una pneumònia que es va complicar per una malaltia cardíaca. Tenia 57 anys. Va arribar a ser tan cèlebre que, poc després de la seva mort, Francis Scott Fitzgerald va basar-se en ella per al personatge d’Ella Kaye, la periodista que acompanya Dan Cody, mentor de Jay Gatsby, a *El gran Gatsby*.

Més informació a:

La vuelta al mundo en 72 días y otros escritos (Capitán Swing, 2018), de Nellie Bly (disponible al Centre de Documentació Montserrat Roig del Col·legi de Periodistes).
www.report.cat/cent-any-sense-nellie-bly › Article del Report.cat *Cent anys sense Nellie Bly* (2022), de Laura Saula.

Elizabeth Cochran, coneguda com a Nellie Bly, va triomfar en el periodisme, però va haver de lluitar contra el masclisme imperant de l’època.

REVISTES DE RÀDIO

Les publicacions editades per les mateixes emissores ens acosten als inicis d'aquest mitjà

TEXT JOSEP MARIA FIGUERES
FOTO ARCA (BIBLIOTECA NACIONAL DE CATALUNYA)

Enguany celebrem els 100 anys de l'arribada de la ràdio a casa nostra, però quan es parla dels orígens d'aquest mitjà de comunicació no és fàcil conèixer els detalls del que succeïa a les redaccions i els estudis dels anys vint i trenta del segle passat. Una de les principals fonts d'informació són les revistes radiofòniques que editaven les mateixes emissores. Publicacions com *Radio Barcelona*, de la cadena del mateix nom, o *Catalunya Ràdio*, de Ràdio Associació de Catalunya, ens permeten introduir-nos en la ràdio d'una època tan diferent com convulsa i llunyana.

La ràdio a Catalunya ha estat ben estudiada. Diferents treballs exposen la tasca d'una generació que als anys vint i trenta es va esforçar perquè aquell nou mitjà de comunicació fos una realitat. En aquesta recerca hi ajuden molt les revistes que van editar les emissores radiofòniques, sobretot Ràdio Barcelona i Ràdio Associació de Catalunya. Gràcies a això, l'esforç de pioners com Eduard Rifà, *Tóresky* o Teodor Garriga, entre altres, és ben conegut. Tant l'embranchida dels anys vint com la consolidació del mitjà durant els anys trenta, amb fenòmens com l'acció a favor de la lectura i la música, actuacions en directe als estudis i l'esclat informatiu i científic durant la República, les coneixem gràcies a aquestes publicacions.

Després de la Guerra Civil, amb la victòria franquista, la ràdio canvia els continguts i la llengua catalana desapareix de les

ones. Així, l'herència de les dècades anteriors s'esvaeix i no és fins als anys seixanta que, a poc a poc, sorgeix una renovació. De la nombrosa premsa radiofònica edita-

RADIOSOLA, UNA INICIATIVA DE JOSEP MARIA GUILLÉN-GARCÍA I D'EDUARD SOLÀ, VA SORTIR UN ANY ABANS DE LES PRIMERES EMISSIONS

da a casa nostra, destaquem les revistes de les dues grans emissores barcelonines del moment i ens fixem, pel seu dinamisme, en els exemplars dels anys trenta.

LA GRAN NOVETAT

Ràdio Barcelona és inaugurada oficialment el 24 de novembre del 1924, després de les proves del 10 d'octubre. En la primera emissió parla l'alcalde, el baró de

Viver, i hi trobem noms emblemàtics com Josep Torres Vilalta, més conegut com a *Tóresky*. La ràdio és una gran novetat i prova d'aquest èxit són els 80.000 receptors que hi ha a la capital catalana. La revista *Radio Barcelona: Órgano Oficial de la Asociación Nacional de Radiodifusión* neix amb el número 13,

atès que és la continuació de *Radiosola: Revista de Radio Comunicación Iberoamericana*, una iniciativa de dos aficionats a la radiodifusió, l'enginyer Josep Maria Guillén-García —posteriorment director de Ràdio Barcelona— i l'impressor Eduard Solà. Mensual i en castellà, *Radiosola* va sortir entre el 1923 i el 1924. Per tant, havia aparegut quan encara faltava un any per iniciar les emissions de Ràdio Barcelona i els seus articles tenien l'ob-

jectiu de “poner al alcance de todos los grandes descubrimientos de la radiocomunicación”.

Així doncs, la nova revista manté la numeració iniciada per *Radiosola* i es comença a publicar setmanalment, coincidint amb l'inici de Ràdio Barcelona EAJ-I. La

A PARTIR DEL 1934, RADIO BARCELONA S'EDITA EN CATALÀ, FRUIT DE L'IMPULS DE LA LLENGUA QUE EXERCEIX LA SEGONA REPÚBLICA

publicació, amb 3.000 exemplars de tirada, exerceix de portaveu d'aquella emissora pionera. Rifà, un dels primers teòrics sobre el nou mitjà, és autor de nombrosos articles sobre la ràdio. La revista publica des de la programació fins a entrevistes, articles tècnics i reportatges d'actualitat, a més d'una gran profusió d'imatges. Va començar sent quinzenal per passar, després, a setmanal. A partir del juliol del 1934 s'edita en català, fruit de l'impuls de la llengua que exerceix la Segona República. *Radio Barcelona* es deixa de publicar l'abril del 1938, en plena Guerra Civil.

UN REFLEX DE L'ÈXIT

Per la seva part, *Catalunya Ràdio* va ser la revista de l'Associació Nacional de Radiodifusió, que va obtenir una llicència per obrir una segona emissora a Barcelona. Ràdio Associació de Catalunya, innovadora i catalanista, es va convertir en la principal competidora de Ràdio Barcelona, tot i que durant la Guerra Civil les dues emissores van passar a estar controlades pel govern de la Generalitat. Les emissions van començar el 20 de març del 1930 i la revista, amb el mateix format i presentació que *Radio Barcelona*, va aparèixer a l'octubre de l'any 1931.

El contingut de la publicació —mensual fins que al juny del 1932 passa a ser setmanal— inclou la programació i peces dels avenços de la radiodifusió, amb il·lustracions i fotografies. En el seu primer número ja apareix una fotografia de l'Orquestra de Ràdio Associació i una altra de la primera visita als estudis dels nens de Sant Joan de Déu. Aquesta serà la línia de

la revista: oferir informació, molt dinàmica i visual, de l'emissora. Les portades són un exponent de la vitalitat i la modernitat del periodisme dels anys trenta. A l'interior hi ha moltes fotografies i acudits.

La cadena té molta vida tant als estudis com a l'exterior, ja sigui per retransmetre òperes del Liceu o per emetre la missa del gall des d'una església popular. Entre el 1933 i el 1934, Ràdio Associació de Catalunya creix amb tres noves emissores a Girona, Lleida i Tarragona, amb programació i estudis propis. *Catalunya Ràdio* es fa ressò d'aquest creixement, sent un reflex del prestigi de l'emissora, com s'evidencia en l'abundosa publicitat.

CONTINGUT DIVERS

En les seves trenta-dues pàgines hi ha informació general radiofònica, publicitat, reportatges i articles sobre els continguts i acaba esdevenint un catàleg molt reeixit de la programació diària de l'emissora. Tot i que no se'n conserven els programes, perquè no s'enregistraven, almenys conservem, gràcies a la revista, les escaletes de la programació, i podem saber, per exem-

Des dels seus inicis, la revista *Catalunya Ràdio* va remarcar la voluntat de ser una tribuna de formació de la identitat catalana.

ple, que cada setmana es presentava una obra de teatre o que es llegien els sumaris del *Butlletí Oficial de la Generalitat*.

Pel que fa al contingut, hi apareixen articles sobre l'operativa i la tècnica de la radiodifusió i peces de col·laboradors com Joan Domènech o Enric Calvet.

NO SE'N CONSERVEN ELS PROGRAMES, PERÒ GRÀCIES A AQUESTES CAPÇALERES ES CONEIXEN LES ESCALETES I EL CONTINGUT

D'aquests col·laboradors destaquem reportatges singulars com el de Maria Luz Morales, arran de la visita que la cantant Rosita Moreno va fer als estudis, o la secció de música, en què Joan Gols i altres presenten la lletra i la música de cançons tradicionals catalanes. Cal tenir en compte que aquesta capçalera vol esdevenir la portaveu de tots els radiooients de Catalunya, com es diu en el subtítol. I els editorials fundacionals ja remarquen la voluntat de ser una tribuna de formació de la identitat catalana.

També hi destaca una secció d'efemèrides històriques d'Agustí Palau i Enric Cubas, que vista en conjunt podria ser una història de Catalunya perquè apareix pràcticament en tots els números. La revista fins i tot ofereix un consultori, presenta els homes de la radiodifusió catalana i traspuja el desig de ser una publicació amena i de servei. A més, hi sovintegen les aportacions de periodistes i escriptors com Domènech Guansé, Josep Pous i Pagès, Carles Sentís,

Prudenci Bertrana, Modest Sabaté, Domènech de Bellmunt o Maria Carratalà. Un especial interès van tenir les emissions pedagògiques, amb la col·laboració d'una vintena de professors, directors de grups escolars i personalitats com Artur Martorell o Pau Romeva, en una iniciativa de gran profunditat social.

Des de *Catalunya Ràdio* també organitzen el conte dels dijous per als infants, preparen festivals i, de manera espectacular, juntament amb l'Associació Protectora

de l'Ensenyança Catalana, tiren endavant un concurs sobre història de Catalunya adreçat a infants que assoleix un gran èxit. També fan campanyes de recollida de diners, com la del tuberculós o per als hospitals. És, doncs, una tribuna d'actualitat radiofònica, de programació de l'emissora i una plataforma educativa sobre la tradició catalana.

El 29 de desembre del 1934, la revista *Catalunya Ràdio* publica el darrer número —el 138— per donar pas a un nou diari, *L'Instant*, també molt vinculat a la ràdio. Ç

Més informació a:
Ràdio Barcelona. 70 anys d'història 1924-1974, Rosa Franquet (Col·legi de Periodistes, 1994).
Història de la ràdio a Catalunya al segle XX, diversos autors (Generalitat de Catalunya, 2001).
Barcelona, capital de la ràdio (Memorial Democràtic, 2020).

OPERACIÓ COLOMBO

El rol del periodisme en els crims de la dictadura xilena

TEXT I FOTOS MARTA SAIZ I BERNAT MARRÈ

La dictadura xilena va amagar la desaparició forçosa de 119 militants d’esquerres gràcies a la manipulació informativa en la qual van participar mitjans de comunicació afins al règim. Va ser una operació de propaganda planejada des de dalt que, a més, va comptar amb la implicació d’organismes governamentals de l’Argentina i el Brasil. Els autors d’aquest reportatge –que van desplaçar-se fins a Santiago de Xile i Buenos Aires– parlen amb familiars de les víctimes, amb una periodista d’investigació i amb l’advocat que porta el cas per explicar-nos com es va ordir aquest flagrant cas de desinformació i en quin punt es troba la lluita per treure a la llum tota la veritat.

Acte de reivindicació, amb les portades de l’Operació Colombo, davant del Museu de la Memòria de Santiago de Xile. Foto: Bernat Marrè

Jorge Robotham revisa a la taula del menjador una informació del diari *Las Últimas Noticias*, del 12 de juliol del 1975: “Sagnant venjança interna al MIR. Els cossos de Wendelmann i Robotham van aparèixer embolicats en una bandera xilena i amb un rètol que deia ‘Traïdors’”. Presidint la taula hi ha el retrat d’un jove de 23 anys, estudiant de sociologia a la Universitat de Xile, militant del Partit Socialista, repentinat i somrient. És Jaime Robotham, que va ser detingut i va desaparèixer el 31 de desembre de l’any 1974. Des de llavors, Jorge, el seu germà, no ha deixat de buscar justícia i reparació. El seu apartament, a Santiago de Xile, està abarrotat de fotocòpies d’ordres judicials, de cartes d’organismes internacionals, de retalls de diaris i de llibres sobre la dictadura. Com les llars de tants altres familiars de víctimes dels crims d’Estat, comesos durant la dictadura civil-militar d’Augusto Pinochet, ha dedicat gran part de la seva vida a mantenir viva la memòria del seu germà.

Jaime Robotham va ser detingut al carrer Sucre de la capital xilena, juntament amb el seu company Claudio Thauby, quan

aquest va ser identificat per un militar de la Direcció d’Intel·ligència Nacional (DINA). Els van portar a Villa Grimaldi, un dels principals centres de detenció i

L’OBJECTIU ERA ENCOBRIR ELS AGENTS DE L’ESTAT RESPONSABLES DE LA DESAPARICIÓ DE 119 JOVES VINCULATS A MOVIMENTS REVOLUCIONARIS

tortura utilitzats durant la dictadura. No es va saber res de Robotham fins que el 12 de juliol del 1975 el diari *El Mercurio* va publicar el titular “Argentina: executats dos miristes xilens”, acompanyat de la notícia sobre els cossos sense vida trobats a Pilar, una ciutat de la província de Buenos Aires (Argentina).

Juntament amb els cossos carbonitzats, van trobar les identifications de Jaime Eugenio Robotham Bravo i de Luis Alberto Guendelman Wisniak, militant del Moviment d’Esquerra Revolucionària (MIR), també desaparegut. Però quan el germà gran de Robotham i la mare de Guendelman van anar a identificar els

cossos, cap no era dels seus familiars i els documents d’identificació eren falsos. Segons Robotham, “aquests fets van marcar l’inici de l’Operació Colombo”, una trama informativa orquestrada amb la complicitat de mitjans de comunicació afins al règim. L’objectiu era encobrir els agents de l’Estat responsables de la desaparició de 119 joves vinculats a moviments revolucionaris del país.

MENTIDES PROGRAMADES

L’Operació Colombo no va ser un acte aïllat, sinó que va implicar la participació d’organismes governamentals de l’Argentina i el Brasil. El 25 de juny del 1975, el diari d’un sol número *Novo O Dia*, de Curitiba, Brasil, va publicar una llista de cinquanta-nou militants d’esquerra xilens que suposadament havien estat assassinats en disputes internes a l’estranger. Vint dies més tard, apareixia als quioscs argentins la primera i única edició de la revista *Lea*,

que va publicar una nova llista de seixanta “extremistes xilens, eliminats pels seus propis companys de lluita”. En total, les dues llistes sumaven 119 persones, entre les quals hi havia els noms de Robotham i Guendelman.

Però el paper de la premsa no va acabar aquí. El 24 de juliol d’aquell mateix any a Xile apareixien de manera coordinada als mitjans vinculats al grup editorial El Mercurio els titulars: “El MIR assassina seixanta dels seus homes a l’exterior” (*La Tercera*),

L’OPERACIÓ COLOMBO VA SER UNA CAMPANYA DE DESINFORMACIÓ A GRAN ESCALA ORQUESTRADA AMB LA COMPLICITAT DE MITJANS AFINS AL RÈGIM

“Identificats seixanta miristes executats pels seus propis camarades” (*El Mercurio*), “Sagnant pugna del MIR a l’exterior” (*Las Últimas Noticias*) i “Exterminats com a rates” (*La Segunda*). Estaven preparant l’escenari per justificar les desaparicions davant de la comunitat internacional, que ja estava exigint explicacions arran de les denúncies dels familiars.

Quaranta anys més tard, el Tribunal d’Ètica i Disciplina de Santiago del Col·legi de Periodistes va decidir expulsar de

LES MENTIDES DELS MITJANS VOLIEN JUSTIFICAR LES DESAPARICIONS DAVANT D’UNA COMUNITAT INTERNACIONAL QUE EXIGIA EXPLICACIONS

les seves files Agustín Edwards, propietari de l’empresa El Mercurio Sociedad Anónima Periodística, per “implementar campanyes de propaganda dissenyades per la CIA, de desinformació, de sabotatge, de terror i de desestabilització, a canvi de diners”

amb l’objectiu de contribuir a derrocar el govern de Salvador Allende.

LÍNIA ÈTICA

Mónica González és la periodista d’investigació xilena que va trobar a l’Argentina els arxius de la DINA que van ajudar a treure a la llum el cas. Segons González,

“l’Operació Colombo és una de les grans operacions de terrorisme d’Estat i manipulació de la veritat a Xile. Es tracta d’una acció a gran escala en què es van difondre reportatges preparats pel departament dirigit pel civil Álvaro Puga a la DINA”. González critica durament la participació dels diaris xilens en aquesta operació psicològica de terror: “És vergonyós que acceptessin formar part d’una estratègia per disfressar les brutals tortures i assassinats de les forces de seguretat de l’Estat a Xile com a disputes internes a l’estranger”.

Segons dades de la Subsecretaria de Drets Humans xilena, durant el període de la dictadura (1973–1990) hi va haver 1.469 persones víctimes de desaparició forçada, de les quals 1.092 van ser detingudes i fetes desaparèixer, i 377 van ser executades sense lliurament de cossos. El règim civicomilitar va anar acompanyat de l’anomenada Operació Silenci, iniciada amb el bombardeig de les emissions afins al govern de Salvador Allende i la censura

Alguns titulars, com aquest de *La Segunda*, van ser especialment feridors per als familiars de les 119 víctimes. Foto: Bernat Marrè

Jorge Robotham revisa documents del cas amb el retrat del seu germà Jaime de fons. Foto: Bernat Marrè

i detenció de treballadors de publicacions com *El Siglo*, *Las Noticias de Última Hora*, *Puro Chile*, *Clarín*, *Punto Final* i *El Rebelde*.

Els professionals de la comunicació i les publicacions crítiques amb el règim van

de les possibles represàlies. Però, independentment d’això, per a mi hi ha una línia ètica: o estàs amb la dictadura o ets periodista, però si estàs amb la dictadura no ets periodista”, recalca González, que també és membre del Consell

Rector i mestra del Consultori Ètic de la Fundació Gabriel García Márquez.

"ÉS UNA DE LES GRANS OPERACIONS DE TERRORISME D’ESTAT I MANIPULACIÓ DE LA VERITAT A XILE"

Mónica González, periodista d’investigació

haver de treballar en la clandestinitat, mentre que els mitjans oficials es van dedicar a encobrir els crims perpetrats. “O eren finançats pel règim o tenien por

“Vam tenir casos meravellosos de companys que treballaven als mitjans permesos, que no feien periodisme, però que ens proporcionaven informació als que no érem admesos enlloc. Gent que es va

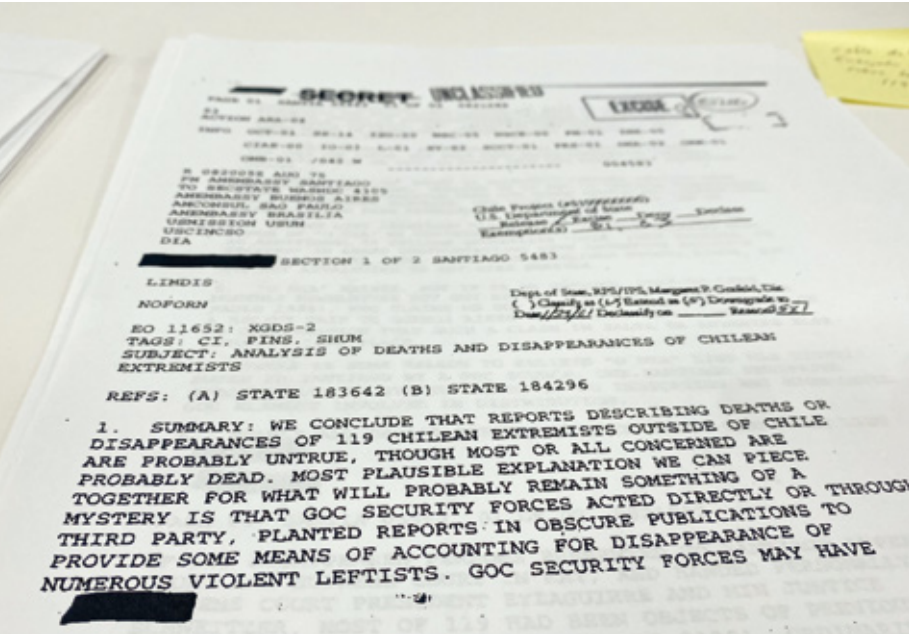
arriscar i va lliurar informació valuosíssima, però que no podia perdre la seva feina perquè mantenia la seva família”, explica González, per a qui és essencial establir regles ètiques per al periodisme molt més sòlides amb aquells companys que encobreixen i transgredeixen tota norma d’humanitat. “En són còmplices. Avalen els assassinats infames”, critica.

CAS DIFÍCIL

Pablo Llonto és l’advocat especialitzat en drets humans que representa els familiars de les víctimes del terrorisme d’Estat i els supervivents dels centres clandestins. Actualment, porta 360 casos de familiars

Pablo Llonto és periodista i l'advocat dels familiars de les víctimes del terrorisme d'Estat i dels supervivents dels centres clandestins. Foto: Bernat Marrè

Documentació desclassificada de la CIA sobre el muntatge de l'Operació Colombo. Foto: Marta Saiz

i de supervivents, principalment de la dictadura argentina, però també de la xilena, com és el cas de Jaime Robotham. “Per a la justícia argentina és un cas en tràmit, ja que es continua investigant de qui són els dos cossos. No és fàcil. Fa vuit anys que hi treballem i ni els testimonis, ni la documentació, ni cap de les mesures preses han permès determinar-ne la identitat ni els autors d'aquests crims”, assegura.

Llonto, que va ser col·laborador dels equips jurídics del Centro de Estudios Legales y Sociales (CELS) en els judicis per desaparicions de persones durant la dictadura argentina i que va estar present en el Judici de les Juntes, calcula que ha escoltat prop de 10.000 testimonis de víctimes i de supervivents. “A l'Argentina ni tan sols el moviment de drets humans coneix concretament l'Operació Colombo. Per a nosaltres és una eina valuosa per

treballar amb estudiants de comunicació sobre el rol de la premsa i de la mentida en dictadura. Perquè la premsa també és corresponsable d'una part del delictes a través de l'encobriment”.

PERDÓ I MEMÒRIA

L'únic mitjà que ha demanat disculpes per l'Operació Colombo va ser la televisió nacional, que ho va fer l'11 de setembre del 2023, cinquanta anys després del cop d'estat. La rectificació va arribar després que familiars de persones desaparegudes lluitessin per iniciar un procés judicial per demanar que mitjans com *El Mercurio* o *La Segunda* se'n retractessin públicament. Una de les promotores és Viviana Uribe, defensora dels drets humans, supervivent del règim, víctima de tortures i familiar d'una persona desapareguda, la seva ger-

Mónica González, Premi Nacional de Periodisme, ha investigat l'Operació Colombo. Foto: Bernat Marrè

tat. Així que vam presentar un recurs basat en la Convenció Americana sobre Drets Humans referent al dret a la rectificació per notícies ofensives”, explica aquest

advocat, que recalca que és de justícia insistir en la rectificació i que aquesta es faci de la mateixa manera en què va aparèixer en el seu moment, és

a dir, a la portada. Actualment, el procés ha escalat fins a la Cort Interamericana dels Drets Humans.

“A Xile devem la pau al fet que la gent no va buscar venjança, malgrat que se'ls tancaven totes les portes”, destaca González, que defensa el paper dels familiars de víctimes i supervivents en la reconstrucció de la memòria. “La història es fa des de dins i cada trosset de veritat aconseguit en la dictadura va ser a costa d'un esforç monumental i un risc brutal, també dels advocats i dels familiars. Van ser aquests els que van reconstruir les històries de cadascú i van anar trobant les proves. És la història col·lectiva la que evita reproduir la violència”, conclou. Ç

CINQUANTA ANYS DESPRÉS DEL COP D'ESTAT, ELS FAMILIARS DE LES VÍCTIMES VOLEN LA RECTIFICACIÓ PÚBLICA DELS MITJANS IMPLICATS

mana Bárbara, inclosa en la llista 119. “És un acte de dignitat, sense cap altre propòsit que reparar. Reparar per sanar i també proporcionar una mica de tranquil·litat als familiars dels 119 implicats en aquesta operació”, defensa Uribe. “No ho faig per la Bárbara i el seu marit, sinó per tots els que van ser denigrats, humiliats i trepitjats a través d'aquelles portades”, afegeix.

El cas el porta l'advocat Francisco Félix Bustos, que està al capdavant de l'estudi jurídic Caucoto. “En un primer moment, vam demanar la rectificació i el director del diari *La Segunda* ens va respondre favorablement. No obstant això, el que van fer va ser una publicació a les pàgines centrals on no assumien la seva responsabili-

Més informació a:
mmdh.cl/noticias/historias-con-memoria/post-noticia-96 › Informació de l'Operació Colombo del Museu de la Memòria i els Drets Humans

Més informació:

LOCALITZAR CONTEXTUALITZAR DOCUMENTAR

El **Centre de Documentació Montserrat Roig** dona suport a la investigació periodística, la capacitat professional i la recerca històrica sobre el periodisme i la comunicació a Catalunya:

Més de **8.300 documents especialitzats**, en servei de consulta i préstec.

Més de **60 bibliografies** en línia per a la formació i el reciclatge professional.

Espai de treball tranquil i acollidor amb wifi i ordinadors.

Gestió de **llegats personals** de periodistes.

Repositori digital amb les publicacions, esdeveniments, etc. del Col·legi i del Consell de la Informació de Catalunya.

Accés obert en línia a les **col·leccions digitalitzades** del fons històric i editorial del Col·legi.

Atenció personalitzada, presencial i en línia.

Contacta'ns a documentacio@periodistes.cat
O bé presencialment (informa't abans dels horaris!) a la seu de Barcelona i de les demarcacions de Girona, Lleida, Terres de l'Ebre, Tarragona i Catalunya Central.

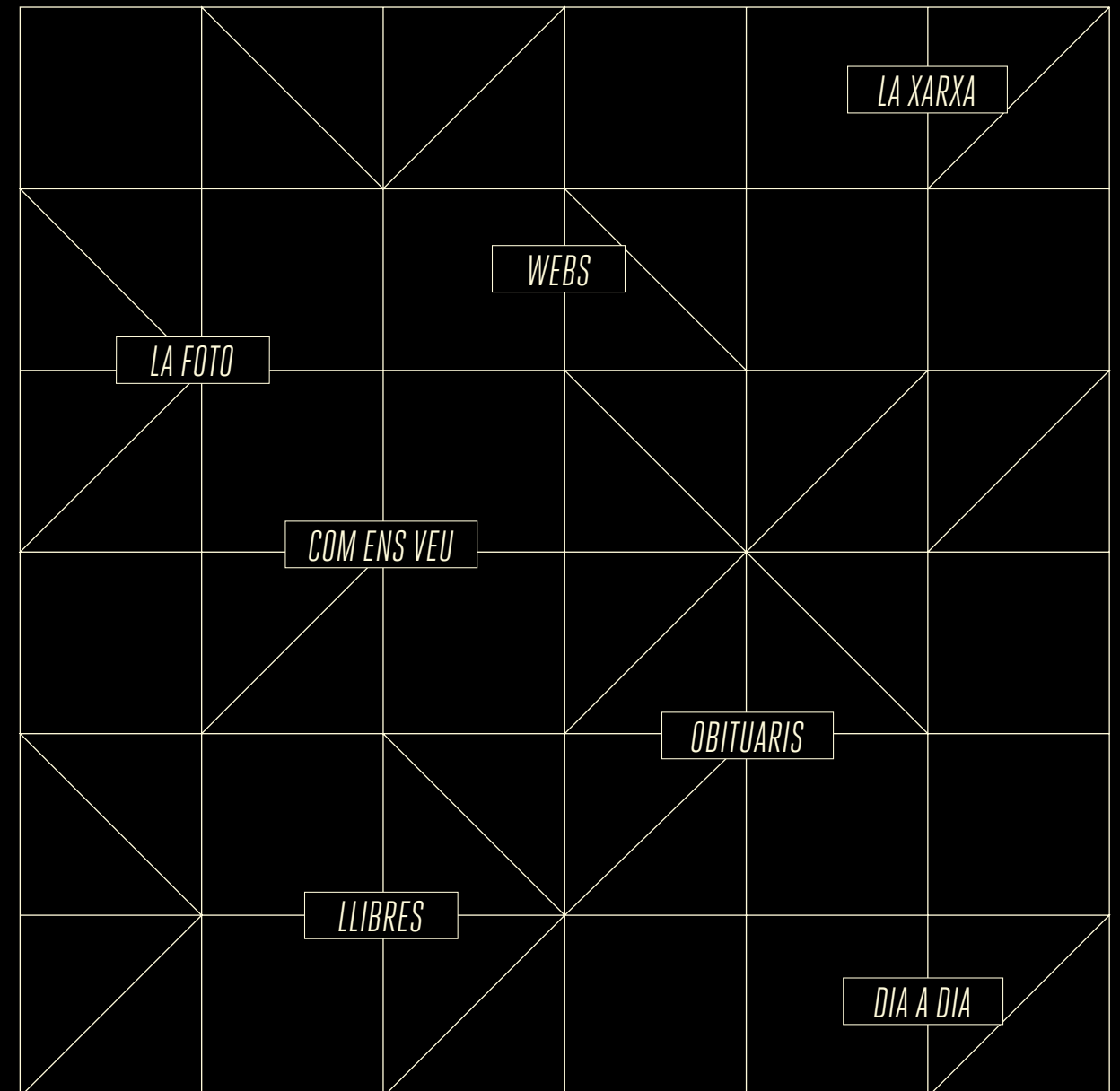

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya
CENTRE DE
DOCUMENTACIÓ
MONTSERRAT ROIG

SECCIONS

RECOMANACIONS I NOTÍCIES AL VOLTANT DEL PERIODISME

COM INVESTIGAR CRIMS DE GUERRA

gijn.org/resource/gijn-reporters-guide-investigating-war-crimes

Aquest recurs gratuït de la Global Investigative Journalism Network per investigar crims de guerra cobreix una vintena de temes: aspectes legals, atacs a civils, violència sexual, armes prohibides, genocidis, arxiu de proves i rastreig de criminals de guerra, entre d’altres. Inclou l’assessorament de nombrosos experts i periodistes especialitzats. Té un prefaci de Nadia Murad, activista iraquiana guanyadora del Premi Nobel de la Pau 2018.

TELEVISIÓ LLIURE PER A RÚSSIA

www.rsf-es.org/rsf-lanzara-el-paquete-de-canales-via-satelite-svoboda-para-promover-el-periodismo-independiente-en-rusia

denisdiderot.net
Reporters Sense Fronteres anuncia un paquet de canals de televisió que, amb el nom de Svoboda (‘llibertat’, en rus), difondrà informació independent en l’àmbit geogràfic rus. La difusió es farà a través del satèl·lit Hispasat i els continguts estaran supervisats per comitès d’ètica i periodisme. La iniciativa està impulsada pel Comitè Diderot, una xarxa d’acadèmics i experts en comunicació.

DESINFORMACIÓ I CANVI CLIMÀTIC

coveringclimatenow.org/resource/diez-mitos-desmentidos-sobre-el-cambio-climatico

Covering Climate és una aliança mundial de mitjans sobre la informació i el canvi climàtic. Aquest article d’ajuda als periodistes analitza i refuta deu dels grans mites actuals de la desinformació climàtica.

LES PERSPECTIVES DELS JOVES

reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/es/news/una-cada-vez-mas-estrecha-diez-jovenes-reporteros-comparten-su-lucha-por-conseguir-un-empleo

Deu joves periodistes d’arreu del món expliquen la seva lluita per aconseguir un lloc de treball. Un gran nombre de nous professionals suporten sous baixos i moltes hores d’esforç amb l’esperança de trobar una feina a temps complet.

COM ENTREVISTAR SUPERVIVENTS TRAUMATITZATS

factsandfrictions.ca/portfolio-item/forced-change-simulated-solutions

factsandfrictions.ca/wp-content/uploads/2023/11/Simulated-solutions.pdf

Aquest treball acadèmic explica com cal preparar els periodistes, mitjançant converses de ficció, per interactuar amb persones que han passat per circumstàncies traumàtiques: guerres, accidents, agressions, etc. Podeu descarregar l’estudi complet.

ENGANXATS AL MÒBIL

maldita.es/malditatecnologia/20240123/disenorrrss-webs-influye-capacidad-decision/

La majoria de les aplicacions i llocs web estan dissenyats per retenir-nos i fan servir eines com l’scroll infinit o l’aleatorització de continguts per mantenir-nos estimulats. L’article explica com perdem la noció del temps quan les fem servir.

Foto: Unsplash

8.000 LLOCS DE TREBALL MENYS

pressgazette.co.uk/media_business/journalism-job-cuts-2023/

Press Gazette documenta més de 7.900 retallades en llocs de treball durant el 2023 als mitjans de comunicació del Regne Unit, els Estats Units i el Canadà. Com que les seves dades recullen només xifres de les empreses grans, estima que la xifra real pot ser molt més alta.

PERIODISME SENSE DONES

rukshana.com/en/the-tragedy-of-the-loss-of-female-reporters-in-western-afghanistan

Rukhshana Media, una agència amb seu a Londres, està especialitzada en la informació sobre les dones a l’Afganistan. Aquest reportatge explica com, després del retorn dels talibans al poder l’any 2021, la presència femenina als mitjans de comunicació d’aquell país pràcticament ha desaparegut. Treballar des de l’exili, amagades a casa o en secret són les opcions actuals.

PERFECTAMENT ARTIFICIALS

www.channel1.ai

Channel 1 AI, creada pel productor i director de cine Scott Zabielski i l’empresari tecnològic Adam Mosam, és una plataforma de notícies amb presentadors digitals que semblen totalment humans. Estan fets a partir de l’escaneig en 3D de persones reals i, gràcies a veus generades digitalment, poden donar les notícies en qualsevol idioma. El seu objectiu és crear continguts a la carta per a cada usuari.

EL MÒBIL DOMINARÀ L'ANY 2020

www.journalism.co.uk/skills/why-mobile-will-dominate-news-media-by-2020/s7/a708993

Aquest article, que recull dades de la darrera trobada Mojo (Mobile Journalism) celebrada a Londres, explica que l’any 2020 el mòbil dominarà el consum digital de notícies i —atenció— bona part dels processos de producció de continguts.

BLOCKCHAIN CONTRA DEEPFAKES

journalism.co.uk/news/new-blockchain-verification-tool-to-help-fight-the-use-of-deep-fakes-in-elections/s2/a1107485

En aquest web proposen noves eines que utilitzen la tecnologia de cadena de blocs (*blockchain*) i la intel·ligència artificial per establir l’autenticitat de les imatges i vídeos digitals i així combatre els hipertrucatges (*deepfakes*). Sovint funcionen introduint metadades dins de les imatges.

GAZA, RECOMPTE DE PERIODISTES MORTS

El centenar d’informadors que han perdut la vida al conflicte confirma l’horror viscut i posa en evidència la premsa occidental

Imatge d’un bombardeig a Gaza el passat 7 d’octubre. Foto: Ali Hamad (Wafa/Wiki Palestine)

L’atac terrorista de Hamas del 7 d’octubre del 2023, que va causar unes 1.200 morts, i la reacció militar d’Israel sobre Gaza han creat l’escenari tràgic que tots coneixem. L’esfereïdora xifra de milers de víctimes civils inclou el centenar d’informadors que han perdut la vida durant la guerra, segons càlculs provisionals. És el conflicte més letal de la història per als professionals de la informació, malgrat que estem al segle XXI i que la premsa està protegida per les lleis internacionals. Aquí seguirem la pista dels principals reculls dels periodistes morts. Les dades són del 7 de març, quan tanquem aquest article.

El Comitè per a la Protecció dels Periodistes (CPJ en les seves sigles en anglès), que té quatre dècades d’història, s’ha convertit en el principal informador, amb una llista que s’actualitza constantment i que inclou els noms i les dades de cada cas. Recull “la mort de noranta-cinc periodistes i treballadors dels mitjans: noranta palestins, dos israelians i tres libanesos”.

Per la seva banda, la Federació Internacional de Periodistes assegura que almenys “105 periodistes i treballadors dels mitjans de comunicació han mort, diversos han resultat ferits i n’hi ha d’altres que han desaparegut”. Segons recullen alguns mitjans àrabs, l’autoritat palestina eleva el nombre de morts a uns 130, pel cap baix.

ganitzacions internacionals afirmen que molts dels morts havien estat explícitament assenyalats i van ser abatuts per la seva feina. Altres parlen directament de periodistes assassinats.

MASSACRE I INDIGNACIÓ

Reporters Sense Fronteres ha presentat demandes davant la Cort Penal Internacional. A mitjans de novembre, deia: “Israel està erradicant el periodisme a Gaza”. Segons The Bureau of Investigative Journalism (l’Oficina de Periodisme d’Investigació), “la guerra entre Israel i Gaza és la situació més perillosa per als periodistes que mai hem vist. Amb cada periodista assassinat, la guerra es fa més difícil de documentar i d’entendre”. I el Consell de Drets Humans de les Nacions Unides apuntava en el mateix sentit:

“És una massacre de periodistes palestins” (Media Cat), “Gaza, tomba també de periodistes” (*El Periódico*), “Què en quedarà, del periodisme a Gaza?” (Al-Jazeera) i “On és la indignació per l’assassinat de periodistes a Gaza per part d’Israel?” (*The Washington Post*) són altres informacions a tenir en compte.

En el moment més àlgid del conflicte, les notícies sobre els periodistes morts van ser recollides a bastament per moltes publicacions internacionals. Llavors es parlava d’una seixantena de víctimes en total, moltes concentrades en pocs dies. I les imatges de periodistes morts, sovint amb l’armilla de premsa ben visible, van fer la volta al món.

Després, malgrat que la xifra de baixes ha continuat creixent, el seu ressò dins de la premsa occidental ha minvat radicalment i en molts casos fins i tot ha desaparegut. Com també s’ha esvaït gran part de la informació sobre el que està passant dins de Gaza. Aquests fenòmens s’afegeixen als greuges que la premsa més radical i de molts països àrabs té sobre com els mitjans occidentals estan tractant el conflicte.

ENLLAÇOS

cpj.org/2024/02/journalist-casualties-in-the-israel-gaza-conflict
www.ifj.org/war-in-gaza
www.jpost.com/israel-hamas-war/article-782852
www.rsf-es.org/israel-erradica-el-periodismo-en-gaza-diez-reporteros-muertos-en-tres-dias-48-desde-el-inicio-de-la-guerra
www.washingtonpost.com/opinions/2023/12/18/israel-gaza-war-journalist-killings

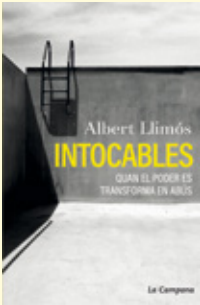

TU, CALLA

[Josefina Rifà i Rierola](#) | [Comanegra, 2024](#) | [256 pàgines](#)

El 7 de novembre del 1924 s’inauguraven les emissions de l’EAJ 1-Ràdio Barcelo-na, la primera emissora de ràdio d’Espanya, i els homes que ho van fer possible, els seus socis fundadors, eren Eduard Rifà, Pau Llorens, Josep Maria Guillén-García i Royston Saint Noble. Aquest llibre sorgeix del munt de cartes que la filla d’Eduard Rifà escriu al seu propi fill Jordi Molas, monjo de Montserrat, als anys noranta, quan aquest li demana “saber coses de l’avi Eduard”. Són, doncs, els estrictes records en format epistolar de Josefina Rifà, des de la seva infantesa fins als seus 20 anys, el 1938. Aquest període comprèn la dictadura de Primo de Rivera, la República i la Guerra Civil. L’eix vertebrador d’aquestes memòries és la persona d’Eduard Rifà, un aferrissat defensor de la ràdio lliure i un impulsor de la llengua i la cultura catalanes, a través de la seva obra creativa i de mecenatge al voltant de la radiodifusió a Catalunya. Al capdavant, la història de la ràdio i els seus inicis són una part essencial de la història del nostre país.

———— ◆ ————

INTOCABLES. QUAN EL PODER ES TRANSFORMA EN ABÚS

[Albert Llimós](#) | [La Campana, 2024](#) | [195 pàgines](#)

El primer paràgraf que enceta el llibre parla de la quinzena de llibretes repletes de converses íntimes i confessions personals sobre la por, el turment, les angoixes, el dolor, la vergonya i el silenci. Molt de silenci. Durant els darrers sis anys, Albert Llimós ha recollit a les pàgines de l’*Ara* les històries doloroses de víctimes d’asset-jaments, abusos sexuals i de poder condemnades a l’oblit. Moltes d’elles, devorades per aquest silenci antic d’anys i anys, per primera vegada s’atreveixen a parlar sobre allò que va marcar a sang i foc les seves vides. I el llibre no les recull totes: “Demano perdó per no haver arribat al final amb totes les històries que ens vau compartir”, escriu l’autor. Els perpetradors –impunes, massa sovint– són directors de teatre, actors de fama mundial, escriptors reconeguts, polítics parlamentaris, professors savis i venerats, entrenadors, capellans..., intocables que han escapat joventuts, il·lusions i esperances. Es parla, doncs, de poder, d’impunitat, de submissió, de crueltat, de diners, de secrets, de jerarquia. I, com es llegeix en el llibre, “ni a Espanya ni a Catalunya el veritable *Me Too* s’ha produït encara. Anem tard, però arribarà”.

———— ◆ ————

LA BARCELONA DE PILAR AYMERICH

[Pilar Aymerich](#) | [Comanegra / Ajuntament de Barcelona, 2023](#) | [232 pàgines](#)

Més de 200 fotografies en blanc i negre, imponents i personals, urbanes i singulars, que retraten amb precisió un temps, una època –els anys setanta, vuitanta i noran-ta– i aquells que la van protagonitzar: les primeres manifestacions feministes de l’any 1977, les vagues de Motor Ibèrica, les dones de la presó de la Trinitat, els barris obrers del Carmel i de Canyelles, les manifestacions multitudinàries per l’amnistia i la llibertat, les festes llibertàries del parc Güell, els actors del Grec... I després, els retrats que congelen personalitats, caràcters i estats d’ànim com només ho sap fer la Pilar: Juan Marsé, Frederic Mompou, el president Tarradellas, els Carandell, Vázquez Montalbán, Perich, Montserrat Roig, Maria Aurèlia Capmany, Mercè Rodoreda, Josep Pla, Antoni Tàpies... El seu estil no és estrident. Més aviat relaxat. Ho ex-plica ella mateixa: “La meva tècnica sempre ha estat la mateixa: arribar molt d’hora al lloc dels fets, comprovar la llum, intentar ser invisible i després esperar [...] Miro d’entrar de puntetes en la intimitat dels altres”. Pilar Aymerich va ser Premi Nacional de Fotografia el 2021.

———— ◆ ————

EL INGENIOSO E INQUIETO OTEYZA EN CAMPO ENEMIGO

[Guillermo Soler García de Oteyza](#)

[Crítica, 2024](#)

[356 pàgines](#)

Si hi ha un fet històric que ha estat vergonyosament silenci- at i adulterat per la historiografia oficial espanyola és l’anomenat “desastre d’Annual”, del qual tot just fa 100 anys. I si hi ha un detall d’aquell desastre que va commoure consciències va ser l’entrevista que Luis de Oteyza,

director del diari *La Libertad*, va fer a Abd el-Krim, el líder de la revolta rifeña. La trobada va aixecar polseguera: donar la paraula a l’enemic va esdevenir una tremolor catàrtica al país. El llibre, escrit per un familiar llunyà del protagonista, explica fil per randa com es va produir aquella entrevista i ens endinsa en una Espanya mortificada per una guerra que tantes i tantes morts produïa, però que ningú no entenia.

———— ◆ ————

CATALUNYA, PLATÓ DE CINEMA

[Daniel Romani](#)

[Viena Edicions, 2023](#)

[231 pàgines](#)

Catalunya ha estat l’escenari d’innombrables pel·lícules i sèries de totes les èpoques, di- rigides per cèlebres directors. Orson Welles va rodar al castell de Cardona el seu film més preuat, *Campanades a mitjanit*; Berlanga va escollir el barri

antic de Manresa per ambientar *Plácido*; a Tossa, Ava Gardner era la protagonista de *Pandora y el holandés errante*; la basílica de Santa Maria del Mar de Barce-lona ha estat l’entorn medieval d’*Els hereus de la terra*; el casal Can Papiol, a Vilanova i la Geltrú, va allotjar *L’enigma Verdaguer*; el nucli antic de Girona ha estat testimoni de la sisena temporada de *Joc de trons*... El llibre és un passeig per aquests i molts altres indrets, condimentat amb anècdotes, secrets i reflexions sobre els rodatges per part d’aquells que els van pre-senciar.

———— ◆ ————

EL PAPUS (1973-1987)

[Maria Iranzo Cabrera](#)

[Universitat de València, 2023](#)

[216 pàgines](#)

Es tracta d’un exhaustiu i bri- llant assaig que analitza la his- tòria i la trajectòria de la revista satírica –i neurastènica, segons constava a la portada– que va retratar amb precisió el context sociopolític del tardofranquis-me i la Transició espanyola. Especialment àcides i virulen- tes van ser les vinyetes que des-

velaven la genuïna essència franquista de molts con- versos a la nova fe democràtica, instal·lats al parlament i les institucions. Un atemptat perpetrat per l’extrema dreta va destrossar les instal·lacions del setmanari provocant la mort de Joan Peñalver, el conserge de l’edifici. Va ser un abans i un després de la revista. Sorgeix una pregunta: seria possible avui l’existència d’un setmanari càustic com *El Papus*, que arribaria a ser el més venut del panorama periodístic espanyol?

———— ◆ ————

RÀDIO L'HOSPITALET: LA COMUNICACIÓ PERDUDA

[Diversos autors](#)

[Foment de la Informació Crítica \(FIC\), l’Hospitalet, 2023](#)

[144 pàgines](#)

Ràdio L’Hospitalet era tot un referent entre les emissores d’àmbit municipal quan l’Ajuntament va decidir tancar la ràdio per qüestions pressu- postàries l’any 2012 després de trenta anys d’activitat. El llibre recull l’experiència de deu dels professionals que van treballar a l’emissora i fa un recorregut des dels seus inicis humils, l’any 1982, fins al seu po- lèmic tancament. L’evolució de Ràdio L’Hospitalet va incloure la innovació i la creativitat –va ser la pri- mera ràdio a emetre informació del trànsit– fins a esdevenir una referència radiofònica. El llibre com- bina el context social i històric amb un recull de fo- tografies i anècdotes dels professionals i amb sintoni- es i fragments d’antics programes que es poden recuperar mitjançant codis QR.

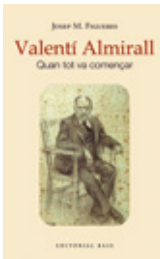
———— ◆ ————

VALENTÍ ALMIRALL. QUAN TOT VA COMENÇAR

[Josep M. Figueres](#)

[Editorial Base, 2023](#)

[238 pàgines](#)

Si hi ha un coneixedor de la vida i l’obra de Valentí Almirall, aquest és Josep Maria Figueres: biografia, antologia d’articles, treballs divulgatius, recull de textos, recopilació de l’obra completa en dos volums... I ara és el torn del periodisme, l’eina que va utilitzar Almirall per promoure el seu ideari. Aquest

llibre és un assaig, a partir de la compilació dels seus articles més significatius, sobre la influència cabdal del seu pensament en la conformació ideològica del catalanisme polític i l’afany de recuperació de la llengua, la literatura i la cultura catalanes. D’aquí el títol del llibre: *Quan tot va començar*.

———— ◆ ————

MANUAL DE SUPERVIVÈNCIA D'UNA DONA SOLTERA

[Alfred Picó](#)

[Columna Edicions, 2024](#)

[348 pàgines](#)

La Wo, periodista i traductora de manuals d’instruccions d’estrils tecnològics diversos, veu com es trenca la seva rela- ció de deu anys amb en John. L’endemà, la nit de Cap d’Any, la seva mànager sentimental, la Ruth, li etziba: “Tens 365 dies per trobar parella. Acceptes el repte?”. Partint de les cinc fases del dol, l’autor ens endinsa en la selva del mercat de solters basant-se en les experiències personals que les seves amigues li han revelat. N’hi ha d’inversem- blants, però totes són reals i viscudes. Una novel·la fresca, divertida i feminista, adobada amb una qua- rantena de cançons –de Miguel Ríos a Aretha Fran- klin, de Bryan Adams a Sheena Easton–, la presència de les xarxes socials –de WhatsApp a Tinder, d’Insta- gram a Facebook– i el procés creatiu d’un docu- mental sobre Alfred de Musset.

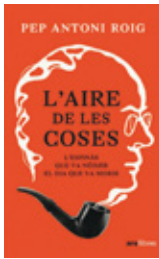
———— ◆ ————

L'AIRE DE LES COSES

[Pep Antoni Roig](#)

[Ara Llibres, 2024](#)

[208 pàgines](#)

Aquest llibre neix just el dia que Josep Maria Espinàs moria i a l’autor li encarregaven fer- ne l’obituari. Però mai n’havia llegit res, d’ell, i es va adonar que molts –massa?– de la seva generació tampoc. Això el va portar a iniciar una exploració literària intensa per desenes de llibres i milers d’articles

d’aquell home de la pipa que durant quaranta anys va escriure una columna cada dia. I aquesta explora- ció es tradueix en el viatge íntim que Pep Antoni Roig fa a peu per la seva història familiar i els seus records per descobrir què hi ha d’Espinàs en ell, que és la manera menys sentimental de dir, en paraules de l’autor: “Què hi ha d’Espinàs en tot el que estimo”.

———— ◆ ————

Tots els llibres d’aquesta secció es poden trobar al Centre de Documentació Montserrat Roig (documentacio.periodistes.cat) i estan disponibles en préstec per als col·legiats.

© Cristóbal Hara / VEGAP

Cristóbal
Hara

— • LA FOTO • —

Fins al 2 de juny es pot visitar l'exposició "El curs dels esdeveniments. Un atlas de la col·lecció Foto Colectania", una selecció de prop de 160 obres escollides entre les més de 3.000 fotografies d'autors de la península Ibèrica que es troben en aquesta entitat privada situada al passeig Picasso de Barcelona. Comissariada per Carles Guerra, la mostra s'estructura temàticament en vint-i-quatre seqüències agrupades en vuit blocs. En aquestes pàgines, una de les imatges de la mostra, *Amil*, del 2005, obra de Cristóbal Hara.

MARIA JOFRE

La periodista Maria Jofre Sabadí va morir l’11 de juny de l’any passat, als 59 anys. Residia a Castelló d’Empúries. Des del 1987 va treballar a l’alcaldia d’aquesta localitat, on feia de vincle entre el consistori i els mitjans de comunicació. Durant la seva trajectòria professional, Jofre també va escriure per a la revista d’informació municipal. Fa uns anys va emmalaltir de càncer. Estava casada i tenia dos fills.

———— ◆ ————

JOSEP MARIA ALIMBAU

El 2 d’octubre va morir, als 92 anys, el sacerdot, periodista i escriptor Josep Maria Alimbau i Argila. Llicenciat en Teologia, va començar a treballar el 1962 a Ràdio Barcelona, on va exercir més de cinquanta anys i des d’on dirigia i presentava el programa *Objectiu, l’home*. Va ser col·laborador de *Catalunya Cristiana* i del *Full Dominical*, del qual va ser el redactor en cap. També va dirigir la revista *Apostolado Sacerdotal* i del *Bulletí Oficial de l’Arquebisbat de Barcelona*, a més de sotsdelegat de Mitjans de Comunicació Social d’aquesta institució. Autor de més de vint llibres, havia col·laborat amb *El Noticiero Universal* i, darrerament, ho feia amb *La Razón*.

———— ◆ ————

JORDI SOLER

El 16 d’octubre va morir Jordi Soler, que havia estat gerent de Badalona Comunicació. Format a l’Escola Industrial, va ser el responsable de la modernització i reestructuració del sistema de negoci de mitjans de comunicació municipals en aquesta ciutat. Havia treballat a Ràdio Ciutat de Badalona entre el 1993 i el 1996 i, posteriorment, el 1999, va ser nomenat gerent de l’emissora, tasca que va exercir fins al 2005, quan es va jubilar. Va ser en aquesta segona etapa que es va posar en marxa Televisió de Badalona. També es va responsabilitzar de la revista d’informació municipal *Bétulo* i va impulsar el Festival Internacional Filmets.

———— ◆ ————

JOSEP MARIA FLORES

El periodista Josep Maria Flores i Travessa va morir el 15 de novembre, als 54 anys, a causa d’un càncer. Nascut el 1969 a Arenys de Munt, els seus inicis van ser a Ràdio Arenys, l’*Avui* i *El Correo Catalán*. Posteriorment, es va incorporar a *El Punt*, on formaria part del primer equip de l’edició del Maresme. Va ser responsable del llançament de l’edició per al Penedès i el Garraf, de la qual va ser director, i va ser cap de Successos i subdirector de l’edició nacional. El 2011, va tancar l’etapa a *El Punt Avui* i va cofundar, amb la seva dona, la periodista Cati Morell, l’agència de comunicació Taempus. Havia col·laborat amb TV3 –va ser guionista dels documentals *El gran silenci. Horta de Sant Joan* (2014) i *L’amenaga incandescent* (2020)–, Catalunya Ràdio i RAC1. Autor del llibre *De pedra picada. Retrat íntim del president Puigdemont* (Angle Editorial, 2016), va ser regidor d’ERC i primer tinent d’alcalde de l’Ajuntament de Vilobí del Penedès, on residia. Estava casat i tenia dues filles.

———— ◆ ————

JOAN B. CULLA

L’historiador Joan Baptista Culla i Clarà va morir el 29 de novembre, als 71 anys, víctima d’un càncer. Nascut a Barcelona el 1952, era doctor en Història Contemporània i va ser professor d’Història a la Facultat de Ciències de la Informació de

la UAB durant quaranta-sis anys. En l’àmbit dels mitjans, va tenir experiència als estudis de Miramar de TVE, mentre que a TV3 va participar en diferents programes i fins i tot va tenir-ne un de propi, la sèrie documental *Segle XX*, del canal 33. Va ser tertulià durant quasi vint anys a Catalunya Ràdio. Com a columnista, va escriure més de 2.000 articles. És autor d’una extensa obra sobre Alejandro Lerroux, ERC, el franquisme, la Transició, la dreta catalana, Israel i Palestina entre altres temes. També va escriure les memòries *La història viscuda* (Pòrtic, 2019).

———— ◆ ————

ISABEL STEVA, COLITA

La fotògrafa Isabel Steva Hernández, coneguda com a *Colita*, va morir el 31 de desembre a Barcelona, als 83 anys, degut a una peritonitis. Nascuda el 1940 a la capital catalana, va estudiar civilització francesa a la Sorbona, a París. Exponent de la contracultura barcelonina durant els seixanta i setanta, va estar vinculada a la Gauche Divine i a l’Escola de Barcelona. Va col·laborar amb *Fotogramas*, *Tèle-Express*, *Destino*, *Mundo Diario*, *Interviú* o *Cuadernos para el Diálogo*. Guardonada amb diferents distincions –excepte el Premi Nacional de Fotografia, que el 2014 va rebutjar–, a inicis de novembre va recollir l’Ofici de Periodista, el màxim guardó amb què el Col·legi de Periodistes distingeix la trajectòria dels seus col·legiats.

Colita quan va recollir el guardó Ofici de Periodista. Foto: Jordi Salinas

———— ◆ ————

LLIBERT BADAL

El periodista Llibert Badal va morir el 13 de gener, als 91 anys. Nascut a Olesa l’any 1933, va traslladar-se a Matadepera el 1959, on va muntar un taller mecànic, feina que va exercir fins a la seva jubilació. La seva vinculació amb la televisió del seu poble prové de la seva etapa com a cineasta amateur i radioaficionat. Així, als anys vuitanta, comença a col·laborar amb Matadepera TV, de la qual va arribar a ser el director entre el 1995 i el 2004.

———— ◆ ————

HORACIO SEGUÍ

El fotògraf Horacio Seguí López va morir el 18 de gener, als 93 anys. Nascut el 1930 a Barcelona, va començar als 16 anys a retratar festivals musicals i esdeveniments esportius. Als seixanta va publicar a *Sábado Gráfico*, *Discóbolo* o *Velocidad*. Va retratar personalitats del món de la cultura, l’esport i la política de la segona meitat del segle XX, un llegat de més de 250.000 fotografies. Entre el 1973 i el 1977, va

ser el fotògraf oficial del Barça. A més, va ser fundador de *Don Balón* i va publicar a l’*As* durant anys. Entre finals del 2022 i inicis del 2023, el Col·legi de Periodistes va acollir una mostra retrospectiva de la seva obra.

———— ◆ ————

JOAN ANTON BENACH

El crític teatral i periodista cultural Joan Anton Benach va morir el 10 de febrer, als 88 anys, després d’una llarga malaltia. Nascut el 1936 a Vilafranca del Penedès, era el degà de la crítica teatral catalana, tasca que va desenvolupar entre el 1966 i el 1979 a *El Correo Catalán* i, entre el 1985 i el 2015, a *La Vanguardia*. També va fer crítiques a *El Temps*. A més, va ser delegat dels Serveis de Cultura de l’Ajuntament de Barcelona entre el 1979 i el 1983. El 1986 va fundar i dirigir la revista *Barcelona, Metròpoli Mediterrània* (1986–2006) i va ser un dels iniciadors del circuit català de TVE, on va dirigir programes com *Tòt Art* (1976–1979).

———— ◆ ————

JOSEP MARIA MARTÍ FONT

El 12 de febrer va morir Josep Maria Martí Font, als 73 anys. Nascut a Mataró el 1950, es va llicenciar en Dret i Ciències Econòmiques i als setanta va treballar en la premsa alternativa (*Star*, *Ajoblanco*) i a Ràdio 4. El 1979 va marxar als Estats Units, on va treballar com a guionista de Hollywood. El 1984, va entrar a *El País*, on seria cap d’Internacional, responsable d’Educació, corresponsal a Alemanya i París, redactor en cap de Cultura i, finalment, cap de Cultura i Opinió de l’edició catalana fins a la seva jubilació. Era autor d’*El día que acabó el siglo XX* (Anagrama, 1999) i *Después del muro* (Galaxia Gutenberg, 2014).

———— ◆ ————

MANUEL PÉREZ DE ROZAS

Manuel Pérez de Rozas i Sáenz de Tejada va morir el 23 de febrer, als 99 anys. Era el darrer dels nou germans Pérez de Rozas que quedava viu. Home humil, silenciós i treballador, es va passar bona part de la seva vida al laboratori fotogràfic i, per això, era el més desconegut de la saga fotogràfica catalana per excel·lència.

———— ◆ ————

JOSEP VALLS

Josep Valls Hausmann va morir el 24 de març als 60 anys a causa d’un càncer. Es va iniciar a la premsa escrita i després va aplicar els seus coneixements a la comunicació corporativa, sobretot com a cap del Departament de Comunicació de la Fundació Catalana de l’Esplai, on va treballar durant més de trenta anys. Allà va impulsar-ne la projecció social així com les iniciatives de lleure educatiu i d’inclusió social, i es va convertir en un referent de la comunicació corporativa social.

———— ◆ ————

ANNA PÉREZ PAGÈS

La periodista Anna Pérez Pagès va morir el 28 de març, víctima d’un càncer. Llicenciada en Filologia Anglesa per la UB, en Periodisme per la UPF i doctorada en Arts Escèniques per la UAB, va treballar a la ràdio a Gràcia, i a COM Ràdio. El 2008 va començar a treballar a Betevé com a reportera del programa literari *QWERTY*. També va dirigir i presentar *A escena*, dedicat a les arts escèniques, i el 2013 va dirigir *Àrtic*, magazín cultural diari (premi ARC de la indústria musical) fins al 2022. Posteriorment, va ser coordinadora dels continguts culturals de la cadena. Va col·laborar amb Catalunya Ràdio, TV3, RAC 1, Ràdio 4 i *El Periódico*, i va dirigir tallers de comunicació cultural i xarxes socials a la UPF i a la Biennal de Venècia.

Anna Pérez Pagès va dedicar-se a la informació cultural. Foto: Betevé

———— ◆ ————

CONVOAPP

L’agenda de rodes de premsa del camp de tarragona
www.convoapptgn.com

Descarrega-la aquí

Android

iOS

Més informació a:
Col·legi de Periodistes de Catalunya
Demarcació de Tarragona
Q-5856081-D
secretaria-tarragona@periodistes.cat

Amb el suport de:

SETEMBRE

1 de setembre

DIGITALITZACIÓ I CIBERSEGURETAT. La ministra en funcions d’Afers Econòmics i Transformació Digital, Nadia Calviño, anuncia la creació d’un programa d’ajudes als mitjans de comunicació perquè es digitalitzin i millorin la seva ciberseguretat davant dels atacs informàtics. Ho diu en una trobada organitzada per l’Ametic, la patronal de la indústria digital, a la Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Santander. La vicepresidenta va explicar que el Govern ha detectat que aquest sector “no estava rebent el mateix suport que altres” i l’impuls de la digitalització el consideren “fonamental” no només per la seva contribució a l’economia del país, sinó també per al “bon funcionament de la nostra democràcia i la confiança dels ciutadans”.

3 de setembre

FOTOPERIODISME D’EXIT. L’exposició del Premi de Fotoperiodisme Camp de Tarragona abaixa la persiana després d’haver estat visitada per prop d’un miler de persones des de la seva inauguració, el 21 de juliol. La mostra ha exhibit les quaranta-quatre instantànies presentades a la secció de Fotoperiodisme del Premi Mañé i Flaquer, organitzat per l’Ajuntament de Tarragona.

4 de setembre

ACORD AMB EL CCCB. El Col·legi de Periodistes arriba a un acord amb el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) perquè els seus col·legiats puguin entrar gratuïtament a totes les exposicions que organitza l’espai. El CCCB, ubicat al Raval, està dedicat a la creació, la investigació, la divulgació i el debat sobre la cultura contemporània. Per gaudir d’aquest avantatge només s’ha d’acreditar la pertinença al col·lectiu, presentant el carnet col·legial vigent o equivalent.

7 de setembre

PERIODISME QUE FA PAÍS. Els empresaris de l’hostaleria i el turisme tarragonins premien la demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes per la tasca que porta a terme al territori i per fer palesa la importància del periodisme en la promoció del turisme a la Costa Daurada i les Terres de l’Ebre. Esteve Giral, president del Col·legi de Periodistes a Tarragona, recull el premi en la 2a edició de la Nit de les Estrelles. L’acte té lloc al centre de convencions de PortA-

ventura, amb l’assistència de més de 320 empresaris i professionals del sector turístic tarragonins.

Foto de família dels guardonats.

12 de setembre

PÒDCAST EUROPEU. Fins a nou productores de set països d’Europa impulsen la plataforma WePod, un projecte col·laboratiu que neix amb l’horitzó de crear vint-i-quatre pòdcasts sobre la realitat europea. Estaran produïts en diferents llengües del continent i tractaran la realitat europea. També està previst elaborar un llibre blanc sobre el pòdcast per analitzar els avantatges i els reptes de la indústria sonora.

14 de setembre

PREMI A LAIA ABRIL. La fotògrafa Laia Abril, membre del Col·legi de Periodistes, rep el Premi Nacional de Fotografia 2023. Aquest prestigiós guardó està dotat amb 30.000 € i l’entrega el Ministeri de Cultura. El jurat li atorga el premi en reconeixement d’una feina d’investigació artística amb àmplia trajectòria internacional. Abril és una artista multidisciplinària que documenta qüestions socials i culturals arreu del món.

Abril, premiada per la seva trajectòria.

RTVE AJUDA KISS FM. La presidenta d’RTVE, Elena Sánchez, cedeix un estudi de Ràdio Nacional d’Espanya (RNE) a Barcelona a Kiss FM, després que la

setmana passada es cremessin les seves instal·lacions. El comitè d’empresa d’RTVE Catalunya, tanmateix, acusa Sánchez de prendre la decisió de manera unilateral i sense informar-ne la resta del consell d’administració.

18 de setembre

VETO A BORRÀS. En un article a *Nació Digital*, el fotoperiodista català Jordi Borràs denuncia que el prestigiós festival Visa Pour l’Image de Perpinyà va vetar instantànies seves sobre l’extrema dreta francesa. El 5 de setembre el certamen fotogràfic va projectar fotografies de Borràs sobre la ultradreta europea, un treball titulat *Tots els colors del negre. L’extrema dreta al segle XXI*. Hi van sortir fotos de diversos països europeus, excepte les relacionades amb l’extrema dreta francesa.

CENT QUARANTA-DOS ANYS A LA VANGUÀRDIA. El diari *La Vanguardia* celebra el seu 142è aniversari a la sala oval del Museu Nacional d’Art de Catalunya (MNAC), a Barcelona. A la celebració assisteixen els reis d’Espanya, representants dels governs central, català i barceloní, així com personalitats de la política, l’empresa, la cultura i l’esport. Javier Godó, comte de Godó i president del grup editor, reivindica la “independència i rigor” de la capçalera catalana.

LUIS BARBERO, SUBDIRECTOR D’EL PAÍS. Luis Barbero és nomenat subdirector del diari *El País*, on ha desenvolupat tota la seva carrera periodística. Es va incorporar a la capçalera el 1995, a Sevilla, mentre que el 2008 va ascendir a delegat del rotatiu a Andalusia. També ha estat corresponsal a Miami i redactor en cap d’edició.

21 de setembre

LITIGI PER UNA IMATGE. Un fotografia de Juan José Moreno Cuenca, àlies *El Vaquilla*, desferma un litigi entre el Sindicat de la Imatge i l’editorial Akal, que va utilitzar una imatge que el fotògraf Paco Elvira va fer el 1979 al famós delinqüent per il·lustrar el llibre *Macarras ibéricos*, d’Iñaki Domínguez. Ho hauria fet sense el permís de la filla de Paco Elvira, titular dels drets del seu pare, mort el 2013. El Col·legi de Periodistes dona suport a la campanya “No són meres fotografies”, que posa en marxa el citat sindicat.

SECRETS VATICANS. El periodista i escriptor Vicenç Lozano manté una conversa distesa amb el president de la demarcació de les Terres de l’Ebre del Col·legi de Periodistes, Josep Baubí, sobre el seu últim llibre, *Intrigues i poder al Vaticà i Vaticangate*. Lozano i Baubí aprofundeixen en la realitat més fosca i reprovable de l’Església en un acte que s’emmarca en el cicle d’entrevistes Periodisme Sud.

Baubí i Lozano durant l’acte.

22 de setembre

L’ACN A LA CCMA. La comissió de control parlamentari de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) es compromet a impulsar els tràmits per integrar l’Agència Catalana de Notícies en l’estructura de la CCMA abans d’acabar la present legislatura. Això serà així sempre que el resultat de l’estudi de viabilitat encarregat pel Govern sigui favorable.

NOVA DIRECTORA A SEGRE. La periodista Anna Sáez és nomenada directora del diari *Segre*, en substitució de Santiago Costa, que es jubila després de tres dècades al capdavant de la capçalera lleidatana. Sáez havia estat fins ara redactora en cap, i la seva arribada a la direcció coincideix amb el 40è aniversari del rotatiu.

TRENTA ANYS DE LA VENTANA. El Teatre Victòria de Barcelona acull un programa especial de *La Ventana*, de la SER, per celebrar els seus trenta anys. És conduït pels tres presentadors que ha tingut al llarg d’aquests anys, Xavier Sardà, Gemma Nierga i Carles Francino, i conviden col·laboradors i convidats que han passat pels micros d’aquest espai. El programa, així i tot, celebrarà l’efemèride al llarg de la temporada.

25 de setembre

FOTOS SÈNIORS. Per segon any consecutiu, l’Associació Intercol·legial de Col·legis Professionals de

Catalunya, de la qual forma part el Col·legi de Periodistes, organitza el seu concurs de fotografia per a sèniors, obert als col·legiats de més de 60 anys i als seus cònjuges. La temàtica és lliure i reservada a aficions de la fotografia amateur. Les fotografies seran exposades al Col·legi de Metges de Barcelona del 16 al 31 d’octubre.

DENÚNCIA ARXIVADA. El jutjat de Sant Feliu arxiva el procediment obert contra el director del programa de TV3 *Està passant*, Toni Soler; el seu col·laborador Jair Domínguez i l’actriu Judit Martín, pel gag de la verge del Rocío de l’abril. El jutge considera que la paròdia de la icona religiosa no és constitutiva de delicte, que està emparada per la llibertat d’expressió i que en cap cas va ser un escarni, com denunciava la Fundació Espanyola d’Advocats Cristianes.

26 de setembre

GEGANT DEL PERIODISME. L’Espai Francesca Bonne-maison acull la presentació del llibre *Antonio Franco, un gegant del periodisme*, en homenatge al mític periodista barceloní. Franco va ser director d’*El Periódico* i va deixar una marca inesborrable en el periodisme des de la Transició. Tots els assistents reben un exemplar gratuït de l’obra, que recull articles, entrevistes i cròniques de Franco.

Un moment de l’acte en record de Franco.

27 de setembre

UN PESSIC DE SEBRIÀ. La demarcació de Catalunya Central del Col·legi de Periodistes i el Centre Cultural del Casino de Manresa organitzen una nova edició del Pessic de Vida, amb la presència del periodista Kilian Sebrìà, que és entrevistat per Enric Badia. Sebrìà és director i presentador del programa *Sense fronteres* de Catalunya Ràdio i ha estat reconegut amb el Premi Ràdio Associació.

28 de setembre

EL COL·LECTIU CIUTADELLA, RENOVAT. L’Associació de Periodistes de Política de Catalunya – Col·lectiu Ciutadella es renova amb l’elecció de Sara González com a presidenta. González relleva Rafa Garrido al capdavant de l’entitat, que vetlla pels drets dels professionals que elaboren informació política. L’acompanyen Nicolás Tomás i Marta Corbalán en les vicepresidències, mentre que Bernat Vilaró n’és el secretari, Xavier Abelló n’és el tresorer i Carlota Camps, Adrià Santasusagna i Laura Herrero en són els vocals.

POSSIBLE FALS TESTIMONI. El Grup de Periodistes Ramon Barnils i l’entitat Irídia es querellen contra dos agents dels Mossos d’Esquadra per suposats delictes de denúncia falsa i fals testimoni contra dos periodistes. Segons denunciien, els dos policies haurien mentit en els judicis contra el fotoperiodista Isidre García i el periodista Jesús Rodríguez. És la primera vegada que es porta als tribunals dos agents de la policia catalana per delictes d’aquest tipus.

30 de setembre

FOTOGRAFIA COMPROMESA. La periodista gavanenca Irene Vilà guanya el Premi Miravisions de fotoperiodisme pel reportatge *Alopex*, publicat al diari *El Periódico* i que mostra la realitat de les dones amb alopecïa, sovint invisibilitzada a la societat. El guardó s’entrega al Mas Miravall, a Juneda, en el marc de la 4a edició del Miravisions de fotoperiodisme.

OCTUBRE

2 d’octubre

ATAQUEN L’ACN. L’Agència Catalana de Notícies (ACN) pateix un intent de ciberatac. Es resol sense implicacions, i l’atac no té cap conseqüència operativa per al servei, segons sostenen des de l’agència. L’ACN col·labora amb l’Agència de Ciberseguretat de Catalunya per combatre aquesta intrusió il·legítima en els sistemes digitals de l’agència.

4 d’octubre

CONTRA EL PESCALICS. El Col·legi de Periodistes s’uneix al Consell de la Informació de Catalunya (CIC) i totes les universitats catalanes amb estudis de periodisme per denunciar l’ús abusiu del pescalics,

perquè consideren que vulnera els principis ètics de la professió. Es tracta d'un recurs per captar l'atenció del públic a qualsevol preu, que és cada cop més habitual en moltes capçaleres del país i que posa en risc la confiança dels lectors.

5 d'octubre

MITJANS I SINDICALISME. El Sindicat de Periodistes de Catalunya organitza al Centre Cívic Pati Llimona de Barcelona una taula rodona sobre els mitjans independents i el sindicalisme. L'acte compta amb la presència de Pere Rusiñol, Eloi Latorre, Roger Palà, Guillem Pujol i Aida Cuenca, i està moderat per Elena Tarifa, vicesecretària de la Federació Espanyola de Sindicats de Periodistes (fesp).

PERIODISME COMPROMÈS. L'Ajuntament de Barcelona lliura els Premis Montserrat Roig de periodisme i comunicació social a la periodista Txell Feixas, en reconeixement de la seva trajectòria professional, a Laia Mestre i Sara Segarra pel documental *I diem prou!* del *Sense ficció* de TV3 i a l'Obra Social Sant Joan de Déu per la campanya "Cafè Solidari sjp".

ESTEVE CRESPO, NOU DIRECTOR D'RTVE CATALUNYA. Esteve Crespo agafa les regnes de la direcció d'RTVE a Catalunya, en substitució d'Oriol Nolis, que va dimitir el 22 de setembre. Crespo havia estat fins ara director d'Estratègia i Planificació d'RTVE i fa més de trenta anys que treballa a la corporació pública, on ha passat per diversos mitjans i programes des de principis dels anys noranta.

Foto: RTVE

Esteve Crespo substitueix Oriol Nolis.

9 d'octubre

LES MOSQUES 2023. Es donen a conèixer els noms de tres professionals que rebran els Premis Mosques de la Informació de la demarcació de Girona del Col·

legi. El premi, enguany dissenyat per l'artista Xavier Roqueta, premia la tasca del cineasta Edmon Roch, l'hostaler Jaume Subirós i el periodista Joan Carles Codolà, personalitats amb una llarga trajectòria a la província de Girona.

UN PORTÀTIL I UNA DETENCIÓ. El director d'*El matí de Catalunya Ràdio*, Ricard Ustrell, és detingut a l'aeroport de Barajas de Madrid per suposadament haver robat un portàtil. També arresten la productora del programa, Sara Llovet. Els dos havien deixat en un seient un portàtil que no era seu, però el propietari n'havia denunciat el robatori amb anterioritat. Les càmeres ratifiquen la versió d'Ustrell i de Llovet.

10 d'octubre

NOUS HORIZONS. Neix la revista *Horitzons*, iniciativa de la fundació privada Horitzons 2050. La revista té una periodicitat bianual i és dirigida pel periodista veterà Francesc Canosa. La nova capçalera pretén ser un altaveu de les propostes dels ciutadans de Lleida perquè arribin arreu del país. Canosa defineix *Horitzons* com "una revista per llegir, però sobretot per enlairar". El primer número, que té 228 pàgines, inclou opinions, reflexions, assaigs, cròniques, reportatges, entrevistes, imatges, fotografies i làmines i està disponible des d'avui a llibreries de Ponent, Pirineu i Barcelona i a l'editorial Fonoll.

16 d'octubre

CANVIS A LA FAPE. La Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya (FAPE) renova la seva junta després de la mort recent del seu vicepresident primer, Aurelio Martín, i de la baixa per malaltia de Javier Galán. Carolina Fernández en passa a ser la nova vicepresidenta primera i també hi entren com a vocals Miguel Ángel López i Ángel García.

ADEU A 8TV. La cadena privada 8tv s'apaga després d'haver entrat en concurs de creditors. L'única televisió catalana privada, propietat de Nicola Pedrazzoli, va a negre, si bé mai no va ser sostenible econòmicament en els seus més de vint anys d'història. L'administrador concursal havia pres la decisió el 30 de setembre per no acumular més pèrdues, però la Generalitat va negociar-hi per allargar el tancament de la cadena.

FUTBOL FEMENÍ A GIRONA. El periodista esportiu i historiador Martí Ayats presenta el treball *Els inicis del futbol femení a les comarques gironines. Una lluita per la reivindicació de la igualtat de drets en la pràctica esportiva (1970-1972)*. La investigació se centra en els inicis del futbol femení a les comarques gironines i posa al descobert que la irrupció d'equips de dones va viure una efervescència a principis dels setanta. El treball d'Ayats va ser el guanyador de la Beca dels Premis Carles Rahola, creada el 2015 per l'Ajuntament de Girona, la Diputació i la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes. A més d'Ayats, l'acte, que va tenir lloc a la seu de Girona del Col·legi de Periodistes, va comptar amb la participació de Lluç Salellas, alcalde de Girona, i de Jordi Grau, president de la demarcació. El treball d'Ayats més endavant es convertirà en un llibre.

Foto: Ajuntament de Girona

Grau, Salellas i Ayats durant l'acte.

19 d'octubre

PREMIS EBRENCES. El documental *La llibreta del doctor Gras*, dels periodistes Andreu Prunera i Júlia Albacar, i el llibre *La petjada d'El Rubio, l'últim company de la Pastora*, d'Òscar Meseguer, resulten guanyadors dels ix Premis Terres de l'Ebre de Periodisme. L'ECOPre-mi Terres de l'Ebre se l'emporten Rut Turch i Dani Camacho pels seus reportatges emesos al programa *Destí 2030*. Aquests guardons els organitza la demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes, amb el suport de Repsol i de COPATE.

20 d'octubre

ACOMIADAMENTS A LA MAÑANA. El Col·legi de Periodistes lamenta l'acomiadament de tres professionals del diari *La Mañana* i recorda que aquestes situacions afecten la qualitat del periodisme. La reducció dels llocs de treball compromet la capacitat dels mitjans per mantenir la seva tasca informativa, apunten des del Col·legi, que recorda que "sense periodistes, no hi ha periodisme".

ELECTIONS.EUROPA.EU

HO POSEM EN AQUESTA REVISTA PERQUÈ T'HÓ APUNTIS

ELECCIONS EUROPEES
9 DE JUNY DEL 2024

23 d’octubre

LA BONA INFORMACIÓ. El Col·legi de Periodistes de Catalunya organitza, juntament amb l’associació Learn to Check, el Consell de l’Audiovisual de Catalunya (CAC) i la Universitat de Barcelona, la jornada “*Desmuntant la desinformació. Learn to Check Media Literacy Summit for Educators*”, que se celebra al paranimf de la UB. Aquesta trobada forma part de la Setmana Mundial de l’Alfabetització Mediàtica i tractarà els reptes de l’educació mediàtica per formar una societat conscient dels perills de la desinformació i les *fake news*.

CONTRA LA VULNERABILITAT. La seu del Col·legi de Periodistes acull el col·loqui “Una llei pels drets de les persones sense llar. Una llei de dignitat” i s’uneix a una causa que vetlla per ajudar les persones més vulnerables que viuen al carrer. Hi participen membres de la Comunitat de Sant Egidi, Sant Joan de Déu Serveis Socials, Arrels, Càritas i Assís Centre d’Acollida, que impulsen una llei que ha de fer front al sensellarisme i que actualment està en tràmit al Parlament.

24 d’octubre

PERIODISME I FET RELIGIÓS. El Consell de l’Audiovisual de Catalunya i la Direcció General d’Afers Religiosos editen un document de recomanacions sobre el tractament informatiu del fet religiós als mitjans de comunicació. La guia vol ajudar a entendre i comunicar millor les singularitats de les confessions religioses, a través de recomanacions i dotze fitxes amb característiques i especificitats de les confessions amb més presència a Catalunya.

MINOBIS, EN EL RECORD. La primera degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Montserrat Minobis, és recordada a Figueres, la seva ciutat natal, en una cerimònia que se celebra al Museu del Joguet el dia que hagués complert 81 anys. L’acte és presidit per diverses personalitats del món del periodisme. Jaume Guillamet, periodista figuerenc i historiador, destaca de Minobis la seva dedicació a la promoció de la llengua i la cultura catalanes.

25 d’octubre

CINQUANTA ANYS DE KIM MANRESA. La demarcació de Catalunya Central del Col·legi de Periodistes inaugura una exposició per commemorar el mig

segle de carrera del fotoperiodista Kim Manresa. La mostra recull una selecció de les seves millors fotografies capturades arreu del món, i s’exposa a la seu de la Plana de l’Om, al centre històric de Manresa.

Kim Manresa, a la seu de la demarcació.

26 d’octubre

QUARANTA-CINC ANYS D’EL PERIÓDICO. El *Periódico* celebra quaranta-cinc anys i es reivindica com un mitjà de comunicació visionari, atès que en el seu primer número, editat el 1976, ja va donar claus de cap on es dirigia la premsa escrita: preeminència de la imatge, titulars directes i connexió amb els temes del dia a dia de la ciutadania. “Els diaris d’avui són com *El Periódico* de fa quaranta-cinc anys i els de demà són com el d’avui”, assenyalen des del rotatiu.

SOLIAS, CORRESPONSAL A MOSCOU. La periodista mar-torellenca Cristina Solias és la nova corresponsal de TV3 a Moscou. Substitueix Noel Rodríguez, que torna a Catalunya per motius personals. Solias ha passat pel magazín *Planta baixa* de TV3 i també va treballar a la delegació de Madrid. Anteriorment, havia exercit la professió darrere dels micròfons de RAC1.

Solias substitueix Noel Rodríguez.

27 d’octubre

CONFLICTE A GAZA. El Col·legi de Periodistes lamenta la mort de periodistes arran de l’escalada de

tensió que va arrencar el 7 d’octubre entre Israel i Palestina, amb l’atemptat de Hamas i la posterior i sagnant resposta hebrea. Desenes de professionals han mort des de l’inici d’aquesta guerra, una situació “insostenible”, segons el Col·legi. Per la seva banda, el Comitè per a la Protecció dels Periodistes lamenta que Israel no deixi accedir periodistes a Gaza, nucli dels atacs israelians.

30 d’octubre

NEIX 3CAT. Es posa en marxa 3Cat, una plataforma digital de continguts en català per a tots els públics. Incorpora continguts emesos a tv3, però també produccions exclusives i programes de Catalunya Ràdio. D’aquesta manera, el 3Cat relleva tv3 a la carta. El 3Cat es marca com a objectiu principal garantir l’accés de la ciutadania a continguts en català en l’entorn digital.

NOVEMBRE

3 de novembre

FÒRUM PERIÓDÍSTIC. Ràdio Puig-Reig organitza la 32a edició del Fòrum 10 Comunicació, que porta al Berguedà moltes cares conegudes del periodisme català. El cicle arrenca amb la presència dels periodistes Kilian Sebrà i Isaac Vilalta, amb una conferència sobre els quaranta anys de Catalunya Ràdio. El cicle continuarà fins al 24 de novembre.

4 de novembre

TRENTA ANYS DE SINDICAT. El Sindicat de Periodistes de Catalunya celebra l’acte institucional del seu 30è aniversari al Casal Torre de la Sagrera, a Barcelona. Es fan dues taules rodones per parlar dels reptes del periodisme, des del paper de la intel·ligència artificial fins a les condicions laborals i la precarització del sector.

RETORN A PERPINYÀ. TV3 recupera la càmera panoràmica de Perpinyà, a la Catalunya Nord, després de deu anys d’absència. Es reinaugura amb motiu de la Diada de les terres catalanes del nord i s’afegeix a les altres quaranta-tres que mostren imatges en directe des de diferents punts del país i que apareixen en antena poc abans de la informació meteorològica.

6 de novembre

COLITA, OFICI DE PERIODISTA. La seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes de Catalunya acull l’acte d’entrega del Premi Ofici de Periodista 2023, que s’atorga a la fotògrafa col·legiada Isabel Steva, *Colita*, per la seva àmplia trajectòria. *Colita* passa a formar part, doncs, del grup de disset professionals distingits amb aquest guardó, que reconeix l’excel·lència ètica i periodística.

Colita i el degà durant l’acte al Col·legi.

INVESTIGATS PER TERRORISME. El jutge de l’Audiència Nacional Manuel García-Castellón investiga per terrorisme dotze persones, entre les quals hi ha Oriol Soler, editor, i Jesús Rodríguez, periodista del setmanari *La Directa*, per la causa oberta contra Tsunami Democràtic. Entre la resta d’investigats hi ha la secretària d’ERC, Marta Rovira; l’expresident de la Generalitat, Carles Puigdemont, i l’exdirigent d’ERC, Xavier Vendrell.

7 de novembre

L’EBRE PREGUNTA. Una quinzena de periodistes participen en un esmorzar *off the record* amb Maria Dolores Pascual, presidenta de la Confederació Hidrogràfica de l’Ebre, un acte que organitza la demarcació de les Terres de l’Ebre a Tortosa. En acabar, Pascual respon públicament diversos temes d’actualitat, com la construcció de tres assuts i centrals hidroelèctriques al tram final de l’Ebre.

ELS ALCALDES RESPONEN. Canal Taronja Central i la demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes organitzen una xerrada amb cinc alcaldes de la Catalunya Central: el de Manresa, Marc Aloy; el de Berga, Ivan Sánchez; la de Solsona, Judit Gisbert; el de Prats de Lluçanès, Jordi Bruch, i el de Vic, Albert Castells. Els temes debatuts tenen a veure amb els reptes del territori en termes de mobilitat, seguretat, economia, serveis socials i habitatge.

8 de novembre

COMUNICACIÓ MUNICIPAL. L’Espai Francesca Bonnemaison de Barcelona acull la primera Jornada de Comunicació Municipal, organitzada per la Diputació de Barcelona, en col·laboració amb el Col·legi de Periodistes, el de Màrqueting i Comunicació i la Xarxa Audiovisual Local (XAL). La trobada està adreçada a polítics i tècnics en comunicació dels ajuntaments.

CICLE

JOVES I PERIODISTES

11 D’ABRIL - 19h

Núria Orriols

24 D’ABRIL - 19 h

Maria Tikas

8 MAIG - 19h

Clàudia Rius

22 MAIG - 19 h

Roger Escapa

Seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya de barcelona
Rambla de Catalunya 10, Pral.
08007 Barcelona

ESCANEJA PER INSCRIURE’T

Organitza

Col·labora

Amb el suport de

9 de novembre
DRETS LINGÜÍSTICS, A DEBAT. El Departament d’Igualtat i Feminismes de la Generalitat organitza la jornada de debat “De què parlem quan parlem de Drets lingüístics?”. Modera la sessió el president del Col·legi de Periodistes a la demarcació de Tarragona, Esteve Giralt, en la qual es dialoga sobre l’ús de la llengua en privat i en públic i el dret a mantenir i desenvolupar la cultura pròpia o a ser reconegut com a membre d’una comunitat lingüística.

16 de novembre
AMB UN ULL A GAZA. El cicle de diàlegs “En[raona]”, organitzat per la demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes, amb el suport de l’Ajuntament d’Igualada, retorna amb una conversa sobre el conflicte entre Israel i Palestina, amb el periodista Albert Elfa i la també periodista Montserrat Arbós, professora i coordinadora del Màster Universitari en Periodisme Internacional de Blanquerna.

PROMOVENT EL FANZÍN. La biblioteca de la Universitat Autònoma de Barcelona presenta una col·lecció inèdita de 849 fanzins, que han estat digitalitzats i estan a disposició dels usuaris a través del Dipòsit Digital de Documents de la UAB. Les publicacions comprenen un període de temps entre el 1970 i l’any 2000, amb un pes important de les obres publicades als anys vuitanta.

PRES A POLÒNIA. El periodista Pablo González fa gairebé dos anys que és a la presó a Polònia, acusat de ser un espia rus. El Tribunal d’Apel·lació de Lublin prorroga fins al 18 de febrer la presó provisional del comunicador. Des que se’l va arrestar no s’ha fet pública cap prova contra ell, tot i que el delicte pel qual se l’acusa pot arribar a comportar deu anys de presó.

17 de novembre
DOS SEGLES DE MAÑÉ I FLAQUER. La celebració del bicentenari del naixement del periodista i escriptor tarragoní Joan Mañé i Flaquer acaba amb una jornada sobre periodisme a l’Ajuntament de Torredembarra. Hi participen el president de la demarcació de Tarragona del Col·legi, Esteve Giralt, l’historiador i periodista Jaume Guillaumet, la periodista Sara Sans i els historiadors Jordi Bou i Josep Pich.

L’ESTAT DEL SECTOR. La seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya acull la presentació de l’*Informe de la comunicació a Catalunya*, una publicació de periodicitat biennal i col·laborativa que ofereix una descripció actualitzada i una anàlisi del sector de la comunicació a Catalunya. El porta a terme l’Institut de Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (InCom UAB).

Un moment de la presentació de l'informe.

Foto: CPC

21 de novembre
LLEIDA TELEVISIVA. La demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes celebra la 7a edició del Dia Mundial de la Televisió a la Casa dels Gegants de la Regidoria de Cultura de la Paeria. Per aquest improvisat plató de televisió hi passen persones com Laura Alcalde, presidenta de la demarcació.

Alcalde entrevistada per Francesc de Dios Sans.

Foto: Gladys Soler

22 de novembre
SETANTA ANYS DELS ONDAS. Els Premis Ondas, en el seu 70è aniversari, premien el programa de TVE *Informe Semanal*, com a millor programa d’actualitat. Aquest programa precisament celebra el 50è aniversari. Els periodistes Silvia Intxaurreondo i Carlos del Amor també reben un guardó en la 70a edició dels guardons i RTVE Catalunya recull el seu primer Premi Ondas per al programa *Late xou*, amb Marc Giró.

24 de novembre
COMUNICACIÓ RESPONSABLE. La 5a Jornada de Comunicació Corporativa es desenvolupa a la seu del Col·legi de Periodistes, que organitza l’acte conjuntament amb Dircom Catalunya. Enguany la trobada se centra en la importància de la comunicació responsable com a eina per a la transformació social. L’acte també serveix per premiar l’Institut Guttmann i Intermón Oxfam per la seva tasca.

CONSTRUIR LA PAU. Barcelona és l’escenari del debat internacional sobre la pau i la resolució de conflictes en el marc del World Peace Forum, en el qual col·labora el Col·legi de Periodistes, a través de l’Associació Intercol·legial de Col·legis Professionals de Catalunya. La seu del Col·legi d’Arquitectes acull una taula de debat sobre el paper dels professionals de diversos àmbits en la construcció de la pau.

PREMI AL BON PERIODISME. Un pòdcast sobre l’explosió a Iqoxe i un reportatge sobre el tràfic de residus s’enduen *ex aequo* el Premi de Periodisme Mañé i Flaquer en la categoria Camp de Tarragona. En la de Turisme s’endú el guardó un treball periodístic sobre noves maneres de viatjar. L’entrega dels premis té lloc al Pati del Castell de Torredembarra i l’organitza l’ajuntament de la localitat, amb la col·laboració de la demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes.

Foto amb els diferents guardonats.

Foto: Anna F. / Aj. Torredembarra

27 de novembre
GUIA DEL CANVI CLIMÀTIC. El Grup de Periodisme Ambiental del Col·legi de Periodistes celebra una trobada en línia amb l’Associació de Periodistes Ambientals per presentar la *Guia d’entrevistes sobre el canvi climàtic*, una eina per als professionals del periodisme ambiental que busquen explorar a fons i amb precisió el complex tema de l’escalfament global.

29 de novembre
PERIODISME SOLIDARI. Els Premis de Periodisme Solidari Joan Gomis reconeixen els periodistes que fan valdre la lluita contra les desigualtats, la pobresa i l’exclusió social. La seu central del Col·legi de Periodistes acull l’entrega de premis, que reconeixen a Carmina Balaguer i a Plàcid García-Planas.

30 de novembre
PREMI AL RIGOR. El jurat del Premi Margarita Rivière atorga aquesta distinció a la periodista barcelonina Maruja Torres, de qui destaca la independència i la valuosa trajectòria professional. El guardó, que serà entregat a la periodista en un acte a La CIBA, a Santa Coloma de Gramenet, l’impulsa l’Associació de Dones Periodistes de Catalunya.

NIT DE LES REVISTES. La 23a edició de la Nit de les Revistes i la Premsa en Català, organitzada per l’APPEC Editors de Revistes i Digitals, guardonarà un reportatge a la revista *Sàpiens* (*Quan érem negres*), així com la feina d’Isaac Moreno a *El 9 Nou* i la seva investigació sobre la liquidació de Càrniques Ausa. També rep un premi el reportatge *Terra de mar*, en el qual es traça la costa catalana de nord a sud.

Clàudia Pujol, directora de Sàpiens, recull el premi.

Foto: Jordi Play / APPEC

MILÀ TORNA A TVE. Trenta-tres anys més tard, la veterana periodista Mercedes Milà torna a TVE. Sota el títol de *No sé de què me hablas*, mostra al jovent el passat d’aquest país a través de les seves entrevistes. A més, entrevista personatges sobre temes d’actualitat i també parlarà amb gent que va entrevistar fa anys.

DESEMBRE

1 de desembre
L’ÈTICA DE LA PROFESSIONIÓ. El Col·legi de Periodistes, el Consell de la Informació i les onze universitats

catalanes amb estudis de periodisme i comunicació celebren la 2a Jornada d’Ètica Periodística, un esdeveniment anual, consolidat com un fòrum essencial per a la discussió i l’exploració de qüestions ètiques d’actualitat, i que reuneix professionals del periodisme, acadèmics i estudiants a la seu del Col·legi de Periodistes.

PERIODISME FEMINISTA. El Centre Cultural d’Espanya a Guatemala acull la 8a edició de la Trobada de la Xarxa Internacional de Periodistes amb Visió de Gènere, una iniciativa que reuneix més d’una seixantena de periodistes procedents de tretze països i en la qual col·labora el Col·legi de Periodistes. Aquest acte representa una oportunitat única per a les periodistes de l’Amèrica Central i altres regions per reflexionar sobre els reptes que tenen en el seu exercici professional.

6 de desembre
QUARANTA–CINC ANYS DE PRENSA IBÉRICA. El grup Prensas Ibéricas celebra quaranta–cinc anys. La família Moll expressa el seu “orgull” pel camí recorregut i recorda els inicis de la companyia, un 6 de desembre de l’any 1978, coincidint amb la votació de la Constitució espanyola. Propietària de disset diaris presents en nou comunitats autònomes, el 2019 va anunciar la compra del Grupo Zeta, empresa editora d’*El Periódico de Catalunya* i de l’*Sport*.

13 de desembre
BORRIANA, CONTRA EL CATALÀ. L’Ajuntament de Borriana no renova la subscripció a les revistes en català *Camacuc*, *Cavall Fort*, *El Temps*, *Enderrock* i *Llengua Nacional*. El consistori d’aquesta localitat valenciana, dirigit pel PP i Vox, va fer marxa enrere fa uns mesos i no va donar-se de baixa de les revistes, tal com havia promès, però aprofita ara el venciment de les subscripcions per no renovar-les.

14 de desembre
NADALES PERIODÍSTIQUES. El dibuix d’Oriol Margelí Cle guanya el 14è Concurs de Nadales Periodístiques de Girona i és el protagonista de la felicitació nadalenca d’aquesta demarcació del Col·legi de Periodistes. En l’edició d’enguany s’han rebut fins a deu dibuixos que han estat elaborats per infants amb edats compreses entre els 3 i els 10 anys. L’Oriol ha triat el tíó com a protagonista i li ha col·locat ele-

ments del periodisme, com ara micròfons, televisors i llibres. L’Oriol ha anat a la Llibreria 22 per escollir els llibres del premi.

Foto: CPC Girona

L’Oriol amb alguns dels llibres que va escollir.

15 de desembre
ELS REPTES D’EUROPA. El Col·legi de Periodistes i l’Associació de Periodistes Europeus de Catalunya (APEC), en col·laboració amb l’Oficina del Parlament Europeu a Barcelona, organitza un esmorzar informatiu amb Shada Islam, periodista i analista d’afers europeus i guanyadora del Premi Ernest Udina a la Trajectòria 2023. La comunicadora rep el guardó a la seu de Barcelona del Col·legi.

PEDRERA DE LA PROFESSIONIÓ. El castell del Paborde de la Selva del Camp acull el lliurament dels guardons del 7è Premi de Periodisme Jove Joan Marc Salvat, que s’adreça a joves periodistes del Camp de Tarragona i de les Terres de l’Ebre i que reconeix treballs, de premsa escrita, de ràdio, audiovisuals o de l’àmbit del fotoperiodisme, que tractin alguna temàtica del territori. Els premis s’entreguen en memòria del periodista Joan Marc Salvat, que va treballar a *Reus Digital* i LANOVA Ràdio, i que va morir als 27 anys.

Els guanyadors de l'edició d'enguany.

LLEI NECESSÀRIA. Acord entre el Parlament i el Consell de la Unió Europea sobre el Projecte de llei

europea de llibertat dels mitjans de comunicació i, en particular, per la retirada de l’exceptió relativa a la seguretat nacional. Es tracta d’una legislació sense precedents en l’àmbit europeu, que reforçarà la independència editorial dels mitjans de comunicació del continent i frenarà les ingerències polítiques.

19 de desembre
 ANY INTENS A TARRAGONA. La demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes celebra la tradicional trobada de Nadal entre col·legiats i aprofita per presentar la memòria d’activitats del 2023. Esteve Giral, president de la demarcació, explica en nom de la junta tarragonina que fan una valoració molt positiva de l’any, en el qual s’ha donat continuïtat a activitats que organitzen des de fa anys.

21 de desembre
 GIRONA BRINDA. Després de la bona acollida de l’any passat, la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes organitza la segona trobada de Nadal amb periodistes gironins. És una trobada informal i imprevisible, amb l’única pretensió de compartir una estona distesa abans de les festes.

Participants de la segona trobada de Nadal.

31 de desembre
 EN FALTEN 120. Cent vint periodistes i treballadors de mitjans han mort el 2023. Són dades de la Federació Internacional de Periodistes (FIP). Aquest augment important ve donat per la guerra a Gaza, amb gairebé el 70% de les morts de periodistes. La FIP fa una crida als governs del món perquè adoptin mesures que protegeixin l’exercici del periodisme. “Les xifres mortals d’enguany il·lustren que urgentment necessitem un instrument internacional vinculant que obligui els estats a adoptar mecanismes clau per a protegir la seguretat i la independència dels periodistes”, declara en un comunicat el secretari general de la FIP, Anthony Bellanger.

GÈNER

1 de gener
 TV3, LÍDER. Les xifres d’audiència de l’any deixen TV3 com la cadena més vista durant el 2023, per catorzè any consecutiu a Catalunya. Amb un 14% de quota de pantalla, la televisió pública catalana queda cinc punts per sobre de la segona, Antena 3, que ofereix un 9,3%. En l’àmbit estatal, és Antena 3 la televisió més vista, amb una quota del 13,3%, tres punts més que Telecinco, amb el 10,4%.

9 de gener
 CAP A ON ANEM? El Reuters Institute for Study of Journalism publica l’estudi *Journalism, media and technology trends and predictions 2024*, un informe sobre les tendències que marcaran el periodisme aquest any. S’espera que la intel·ligència artificial impacti en l’espai informatiu, en un any en què la meitat de la població està cridada a les urnes. L’enquesta ha comptat amb la participació de 314 editors de notícies de cinquanta-sis països.

ASSALT EN DIRECTE. Una desena d’homes armats irrompen en directe en un plató del canal públic TC Televisión, a Guayaquil, l’Equador, i prenen com a ostatges els comunicadors i empleats de la cadena presents. L’atac es retransmet en directe i és un nou exemple de l’onada de violència que viu el país. Les imatges es viralitzen ràpidament.

Els assaltants amb els periodistes de la cadena

10 de gener
 PERIODISTES ATACATS. Reporters Sense Fronteres demana al Consell de Seguretat de les Nacions Unides que tracti els assassinats de periodistes a Gaza a mans de l’exèrcit israelià. En aquest sentit, l’associació reclama a l’ONU que faci complir la seva Resolució 2222, del 2015, sobre la protecció dels periodistes, no només com a civils, sinó també per la funció social que desenvolupen.

12 de gener
 PREOCCUPATS PER L’AIGUA. Una quinzena de periodistes ebrencs participen en un *nou off the record* organitzat per la demarcació de les Terres de l’Ebre del Col·legi de Periodistes, a la seu de Tortosa, amb Anna Barnadas, secretària d’Acció Climàtica de la Generalitat. Després de *l’off the record*, pregunten a micro obert sobre temes relacionats amb el territori, com ara la postura del Govern respecte a la possibilitat d’enviar aigua de l’Ebre cap a Barcelona.

Barnadas amb els periodistes ebrencs.

17 de gener
 MAPA DE LA CENSURA. L’observatori Mèdia.cat assenyala que el 2023 els incidents provocats per l’extrema dreta es van duplicar respecte de l’any anterior. Representen el 17% dels incidents que registra l’informe *Mapa de la censura*, que registra cinquantes fets conflictius, sis menys que el 2022. Amenaces, intimidacions, censura i obstaculitzacions de l’accés a la informació són algunes de les categories registrades a l’estudi.

22 de gener
 QUALITAT I RIGOR. Marc Giró, Txell Feixas, 3Cat i el Grup Gavarres reben els Premis Nacionals de Comunicació en un acte que té lloc al Casino L’Aliança del Poblenou. Giró és guardonat amb el Premi Nacional de Comunicació, mentre que Feixas rep el Premi Nacional de Periodisme i Mitjans de Comunicació, el 3Cat guanya el Premi Nacional de Comunicació Publicitària i Corporativa i el Grup Gavarres obté el Premi Nacional de Comunicació de Proximitat.

23 de gener
 NOU CÀRREC AL GOVERN. Sergi Sabrià, d’ERC, és nomenat viceconseller d’Estratègia i Comunicació, càrrec de nova creació que queda vinculat al Departament de Presidència. Sabrià ha estat diputat al

Foto: CPC Terres de l'Ebre

Foto: Anna Estartús

Parlament i president del grup republicà els últims tres anys. Marc Bataller, periodista, és nomenat nou secretari de Mitjans de Comunicació i Difusió del Govern. Bataller ha treballat a *Hora Nova*, Ràdio Vilafant i *El Punt*.

TOPLESS A JUDICI. L’Audiència de Barcelona jutja dos *paparazzis* per fotografiar la periodista i presentadora Mariló Montero mentre feia *topless* en una habitació d’hotel a la Polinèsia l’any 2015. Les instantànies van ser ofertes a la revista *Lecturas*, però aquesta publicació les va rebutjar perquè no tenia el permís de la comunicadora, que va presentar una querella contra el dret a l’honor i la intimitat. L’acusació particular demana als dos *paparazzis* fins a sis anys de presó.

24 de gener
 EXPERIÈNCIA A L’OFICI. Mari Pau Huguet obre el cicle Pessics de Vida del 2024, que organitzen l’Ajuntament de Manresa, a través del Centre Cultural del Casino, i la demarcació de la Catalunya Central del Col·legi. L’entrevista és conduïda per Isabel Palà. El 28 de febrer serà el torn d’Albert Om.

Palà i Huguet durant l’acte.

Foto: CPC Catalunya Central

DENÚNCIA ARXIVADA. Un jutjat de Barcelona archiva la querella contra els editors de la revista *Mongolia*, Pere Rusiñol i Dario Adanti, per un suposat delicte d’ofenses als sentiments religiosos, com sostenia l’associació Manos Limpias, per una portada del desembre del 2022 on es veia un pessebre amb el nen Jesús representat per l’emoticona d’un excrement.

25 de gener
 DALÍ I EL PERIODISME. Amics dels Museus Dalí i la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes organitzen una taula rodona sobre la relació que el pintor tenia amb els periodistes. Els ponents remarquen com Dalí va entendre el paper de la premsa; d’aquí que protagonitzés no només entrevistes, sinó que fes articles i anuncis.

io

Instituts Odontològics

Col·legi de Periodistes de Catalunya

io

Instituts Odontològics

El teu benestar comença aquí!

Programa de salut bucodental d'IO

20%

DTE. EN

TOTS ELS TRACTAMENTS

HIGIENE GRATUÏTA

(Subjecta a prescripció mèdica)

Primera revisió gratuïta

900 800 850

www.ioa.es

Escaneja'm i demana cita!

26 de gener

DINAR A LA SELVA. La 2a Trobada de Periodistes de la comarca de la Selva té lloc a Blanes. La iniciativa neix gràcies a l’empenta de dos col·legiats, Montse Codina i Xavier Roca, i consisteix en un dinar informal obert als periodistes que viuen o treballen a la comarca de la Selva, per compartir una estona distesa aprofitant l’inici de l’any, i en commemoració a sant Francesc de Sales, patró dels periodistes que celebra la seva onomàstica el 24 de gener.

30 de gener

PERIODISME AMENAT. El Col·legi de Periodistes col·labora amb l’Associació de Periodistes Parlamentaris – Col·lectiu Ciutadella en l’organització de la taula rodona “De les fake news a la desinformació: el periodisme sota amenaça”, un acte que reuneix professionals de la comunicació, experts en ciberseguretat i acadèmics per analitzar les qüestions més urgents relacionades amb la desinformació.

31 de gener

PREMI A DAVID SERRANO. El jurat de l’11a edició del Premi Josep Maria Planes de Periodisme d’Investigació atorga el guardó d’investigació periodística a David Serrano pel llibre *Jedwabne. Una història universal*, que denuncia els mecanismes dels totalitarismes. També rep una menció especial el reportatge *Un policia s’infiltra tres anys en els moviments populars de Girona*, de Jesús Rodríguez, Gemma Garcia i David Bou, publicat a *La Directa*.

Serrano, guanyador del Josep Maria Planes.

FEBRER

1 de febrer

MIG SEGLE DE FOTOS. L’exposició “50 anys de fotoperiodisme de Kim Manresa” arriba a la seu de Girona del Col·legi de Periodistes, després de presentar-se

a Barcelona i de passar per la seu de la Catalunya Central. A l’acte d’inauguració hi assisteix la comissària, Esther Molas, acompanyada pel president de la demarcació gironina del Col·legi, Jordi Grau.

2 de febrer

TALENT EBRENC. L’Hotel Corona de Tortosa acull la 5a Nit de la Comunicació, organitzada per la demarcació de les Terres de l’Ebre del Col·legi de Periodistes. Es reconeix la trajectòria de tretze comunicadors del territori i es lliura el 2n Premi Talent, que en aquesta edició va a parar a mans de la periodista cultural Maricel Chavarría.

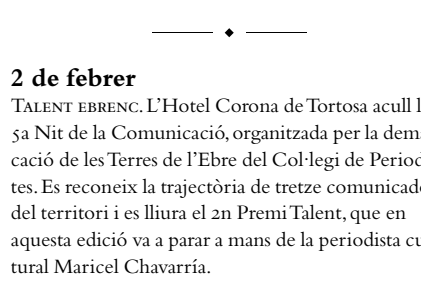

Foto: CPC Terres de l'Ebre

Foto de família dels guardonats.

5 de febrer

DECLARACIONS POLÈMIQUES. El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) rebutja les declaracions del president del FC Barcelona, Joan Laporta, realitzades al programa *El món a RAC1* en contra dels periodistes que investiguen les obres del Camp Nou. Laporta va desqualificar els professionals d’*El Periódico* que han publicat informacions polèmiques sobre les obres, amb l’únic argument que estaven fetes des “d’apriorismes ideològics”.

8 de febrer

LA “CARA B”. S’inaugura l’exposició del fotògraf i bomber Francesc Plana, “Cara B”, a la biblioteca

Marcel·lí Domingo de Tortosa. El treball de Plana mostra divuit retrats que són divuit històries de vida i de superació, que la demarcació de les Terres de l’Ebre del Col·legi de Periodistes porta a Tortosa, acompanyades d’un audiovisual on es mostren les sessions fotogràfiques i es poden escoltar les entrevistes que l’autor va fer als protagonistes.

12 de febrer

PROBLEMES A BETEVÉ. Els treballadors de Betevé, la televisió pública de Barcelona, mostren la seva disconformitat amb el model que el director, Sergi Vicente, vol implantar. El comitè professional i el comitè d’empresa critiquen que es tracta d’un nou “canvi de rumb” i que el futur de la televisió depèn de la “improvisació”.

13 de febrer

LA RÀDIO A PONENT. La sala d’actes de la Diputació de Lleida acull un estudi de ràdio per celebrar el Dia Mundial de la Ràdio. Hi passen catorze emissores lleidatanes i 300 alumnes de diversos centres educatius. És el novè any consecutiu que se celebra aquesta festa, que enguany torna a ser un èxit d’acollida i participació.

16 de febrer

SENTÈNCIA POLÈMICA. El Col·legi de Periodistes i el Consell de la Informació de Catalunya (CIC) veuen amb preocupació la sentència del Tribunal Superior de Justícia que prohibeix fer pública la relació

de grans tenidors de pisos de lloguer. La sentència arriba després que la Comissió de Garantia del Dret d’Accés a la Informació Pública obligués la Generalitat a facilitar els noms a petició del digital *Crític*.

21 de febrer

SETMANA DELS RAHOLA. Ramon Besa, periodista d’*El País*, obre el cicle de converses amb professionals del sector de la Setmana dels Rahola, la 12a edició d’un esdeveniment que incorpora activitats vinculades a la comunicació i el periodisme i que organitza la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes juntament amb la Diputació de Girona.

Bertran, responsable del 3Cat a Perpinyà.

22 de febrer

ACORD IMPORTANT. El president de la Generalitat, Pere Aragonès, i la presidenta de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, Rosa Romà, formalitzen la signatura del contracte programa de la corporació per al període 2024-2028. Les dues parts coincideixen que impulsarà l’audiovisual català i els mitjans públics del país.

26 de febrer

PREMIS RAC. El Palau de la Música acull els Premis Ràdio Associació de Catalunya (RAC), que guardona diversos professionals i programes de ràdio. La gala la presenta Jordi Basté i serveix per commemorar el centenari de la ràdio a Catalunya. Aquests guardons van néixer l’any 2000 amb la intenció de distingir i premiar els professionals de les ones.

29 de febrer

PERIODISME PROPER. La Sala de Cambra de l’Auditori de Girona acull el lliurament dels xv Premis Carles Rahola de Comunicació Local, organitzats per la Diputació de Girona i la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes. El premi a la millor comuni-

26 de febrer

LA DONA A L’ORIENT MITJÀ. Les periodistes Txell Feixas i Mònica Bernabé conversen sobre la situació de la dona a l’Afganistan i l’Orient Mitjà en un acte al Born organitzat per Global Humanitaria, que commemora el seu 25è aniversari. Es tracta d’una ONG que promou processos de transformació social i treballa per la cultura de la pau.

29 de febrer

PERIODISME EN FEMENÍ. Mireia González Antó, en la categoria de premsa escrita, i Carla Mallol i Núria Vilà, en la de mitjans digitals, són les guanyadores dels xvii Premis Milà a Lleida. Aquest certamen busca fomentar la promoció de la dona a través dels treballs periodístics. L’acte de lliurament tindrà lloc el 7 de març a l’Escola d’Art Municipal.

cació periodística és per a Àngel Madrià i Josep Playà Maset per “Els últims secrets de Dalí”. El de premsa escrita és per a Clara Pedrosa per “El llegat d’una casa de frontera”, publicat a La Mira. El Miquel Diumé al millor treball en ràdio és per a Adrià Pujol, Martí Sagner, Miquel Curanta i Toni Sellas per *Ui, si aixequés el cap*, de Ràdio Capital de l’Empordà. El millor treball en televisió ha estat per a Pedro Toro per *Les bruixes del futbol*, emès dins el canal Esport3 i la guanyadora a la millor fotografia de premsa ha estat Dolors Gibert per *Sequera*. La millor informació digital ha estat per a Teresa Turiera-Puigbò i Neus Aldeguer per *Els fets del Còrrec del Gavats. Un episodi de la Guerra Civil a la Cerdanya*, del blog de l’Arxiu Comarcal de la Cerdanya.

Els premis dels Rahola d’enguany.

29 de febrer

PERIODISME EN FEMENÍ. Mireia González Antó, en la categoria de premsa escrita, i Carla Mallol i Núria Vilà, en la de mitjans digitals, són les guanyadores dels xvii Premis Milà a Lleida. Aquest certamen busca fomentar la promoció de la dona a través dels treballs periodístics. L’acte de lliurament tindrà lloc el 7 de març a l’Escola d’Art Municipal.

Gràcies als col·laboradors que fan possible la publicació d’aquest número de la revista Capçalera

B Sabadell
Professional

1 / 6

Aquest número és indicatiu del risc del producte. Així, 1/6 és indicatiu de menys risc i 6/6 és indicatiu de més risc.

Indicador de risc aplicable a la gamma de comptes Sabadell PRO.
Banco de Sabadell, S.A. es troba adherit al Fons Espanyol de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit. La quantitat màxima garantida actualment pel fons esmentat és de 100.000 euros per dipositant.

Aquesta PROposta és per a tu, de PROfessional a PROfessional

A Sabadell Professional treballem en PRO dels PROfessionals del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Innovem constantment la nostra oferta de productes i serveis per ajudar-te a aconseguir els teus objectius, protegir els teus interessos, impulsar iniciatives i proposar solucions financeres úniques, a les quals només poden accedir PROfessionals com tu. Solucions com aquesta:

Compte Sabadell PRO

El compte que tracta amb rigor i serietat els diners dels PROfessionals amb el qual tindràs accés als principals serveis i productes que necessitis en el dia a dia.

Si vols conèixer tots els avantatges que t'ofereix el Compte Sabadell PRO, contacta amb nosaltres i identifica't com a membre del teu col·lectiu i un gestor especialitzat t'explicarà detalladament els avantatges que tenim per a PROfessionals com tu.

T'esperem.

sabadellprofesional.com

900 500 170

A ASISA sabem com cuidar-te

ASISA **SALUD**

L'assegurança de salut més completa amb:

- Ampli quadre mèdic
- Gran xarxa hospitalària
- Avançats mitjans de diagnòstic i tractament

ASISA **DENTAL**

L'assegurança dental més completa amb:

- Més de 50 clíniques ASISA Dental
- Més de 1.700 especialistes de referència
- Avançades tecnologies de diagnòstic i tractament

Amb ASISA LIVE tingues accés a videoconsultes en directe amb especialistes on i quan tu decideixis.

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

asisa.es

asisa